

CHRY. in homel. Si g̃ vis habere inspectores eorū q̃ faciunt. ecce habes nō solū āgelos aut archangelos: s̃ deū vniuersorū.

CA. VI.

Quoniam oratis non eritis sicut hy pocrite qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare: ut videantur ab hominibus: amen dico vobis receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris: intra in cubiculum tuum: et clauso ostio ora patrem tuum in abscondito: et pater tuus qui uidet in abscondito reddet tibi.

Salomon dicit ante orationem prepara animam tuam. **CHRY.** sup matth. Quid quid facit q̃ faciens elemosynā venit ad orationem: bona enim opa excitant fidem cordis: et dant confidentiam anime apud deū orandi. Ergo elemosyna p̃paratio orationis: et idē dñs post elemosynam cōuenienter de oratione nos instruit.

AVG. de ser. diu. in mōte: Nō autē hoc monet nūc ut oremus s̃ quō orēm? sic nec supius ut faciam? elemosynā: sed quo animo faciam? **CHRY.** sup matth. Est autē oratio quasi quoddā spiritalē tributū: qd̃ aīa offert deo de visceribus suis. Quāto ergo gloriosior ē tanto cautior ē seruāda: ne p̃pter hoīes facta vilescat. et iō dicit: Cū oratis nō eritis sicut hy pocrite.

CHRY. in ho. Hypocritas vocat: q̃ deum se fingentes orare hoīes circūspiciūt. et ideo subdit: Qui amat in synagogis orare. **CHRY.** sup matth. Puto autē nō ad locū hoc refert dñs: sed ad p̃positū orantis: in cōtēntu enī fidelīū orare laudabile ē: sicut dicit: In ecclesiis benedicite deū. Qui ergo sic orat ut ab hoībus videat: nō deū aspicit s̃ homines. et iō q̃stū ad p̃positū suū in synagoga orat. Cui? aut oratis mens solū aspicit deū: q̃uis in synagoga orat: nō apud se in secreto videt orare. Sed q̃ in angulis platearū ut videātur absconse orare. Et sic dupliciter laudant: et quia orāt: et q̃a absconse orant.

GLO. Vel anguli platearū sūt: vbi via p̃ trāsuerisū gressū ducit: et q̃driūū reddit. **CHRY.** sup matth. Et q̃ p̃posito in uentū vetat orare ut a cōtēntu videat. vñ subdit: Ut videant ab hoībus. Oras g̃ nō bil nouū faciat qd̃ aspiciāt hoīes: vel clamādo vel pectus p̃cūciēdo vel manū extēdēdo.

AVG. de ver. do. Nō autē videri ab hoībus nefas ē: s̃ ideo h̃ agere ut ab hoībus videaris. **CHRY.** in ho. Vana enī gloria vbiq̃ erui bonū ē: maxime autē in orōne. si enī in hoc cogitationib̃ circūferimur: si ad orādum ingressi fuerim: h̃c h̃ntes egritudine: q̃lit in telligen? ea q̃a nobis dicūtur. **CVG.** de ver. do. Sic etiā fugiendū est hoīm sciētia: si hoc animo aliqd̃ fiat ut fructus expectet placēdi hoībus. vñ subditur: Amē dico vobis receperunt mercedem suam.

CHRY. sup matth. Unusquisq̃ enī vbi semiat: ibi metit. Unde q̃ p̃pter hoīem orāt nō p̃pter deum: ab hoībus nō a deo laudant. **CHRY.** in ho. Dicit autē: Receperūt. q̃ deus retributionē que ē ab ipso tribuere vellet: illi autē eā que ē ab hoībus vsurpāt.

Quō autē orādū sit subiūgit dicens: Tu autē cū ora. intra in cubi. tuū: et clau. ostio ora pa. tuū i abscondito.

HIERO. Hoc simpliciter intellectū erudit auditor: re ut vanā orādū gloriā fugiat. **CHRY.** sup matth. Ut nemo sit tibi nisi ille q̃ orat: et illū quē orat. **LES.** stis enī orātē grauat: nō adiūuat. **CYPRI.** d̃ oratione dñica: In abditis etiā locis orare magis ouerit fidei: ut sciamus dñm vbiq̃ eē p̃sentē et maiestatis sue plenitudine occulta penetrare. Possum? etiā intelligē et ostiū dom? os corpis: ut non clamosa voce orēm? deū. sed tacito corde. p̃pter tria. **Pri.** mo q̃ de? nō voce clamosa pulsand? est: s̃ scia recta placādus: q̃ ē cordis auditor. **Secūdo** q̃ secretas orōnes tuas nō oportet altez scire: nisi te et deū. **Tertio** q̃ clamose orās: alterū iuxta te nō p̃mittis orare. Cū sūmo etiā est orādū silentio: ut ipsos quoq̃ inimicos n̄os: q̃ orātib? nobis maxime insidiāf lateat n̄re petitiōis intētiō. **AVG.** in ser. do. i mōte: Ut p̃ cubicula n̄ra sūt intelligēda corda n̄ra: de quib? or? Que dicitis in cordib? v̄ris: et in cubilib? vestris p̃pingimī. Ostiū ē carnalis sensus: foris sūt oīa tpalia: q̃ p̃ sensū cogitationes n̄ras penetrāt: et turba vanoꝝ phantasmātū orātib? obstrepunt.

CYPRI. de oratione dñica: Que autē segnitia ē alienari et capi ineptis cogitationibus et p̃phanis cū deo minū deparis: q̃si sit aliud qd̃ magis debeas cogitare q̃ cū deo loq̃ris. Quō te audiri a deo postulas: cū teip̃sū nō audias: hoc ē ab hoste nō cauere: hoc est deuz negligentia orationis offendere. **AVG.** de ver. diu. Laudendū ē q̃ ostiū. i. carnali sensui resistendū: ut orō spiritalis dirigat ad patrē: q̃ sit in timis cordis vbi orat pater in abscondito: vñ sequitur: Et pater tu? qui videt in abscondito: reddet tibi.

REMI. Et est sensus: Sufficiat tibi ut ille sol? no uerit tuā orōne qui oīm corda nouit occulta: quia ipse q̃ est inspector erit exauditor. **CHRY.** in ho. Non autē dicit: Oratis dabit. s̃ reddet tibi. Et enim debitoꝝ seip̃sū tibi constituit.

Quoniam orantes aut nolite multum loqui: sicut ethnici faciunt. Putat enim quod in multiloquio exaudiatur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester quod opus sit vobis: antequam petatis eum.

AVG. in ser. do. in monte: Sic hypocritarū ē p̃hē se spectādos i orōne quoz fruct? ē placē hoīb? : ita ē ethnicoꝝ. i. gentiliū i multiloquio se putare exaudiri. et iō subdit: Orantes aut noli. mul. loq̃. **Er colla.** patrū: Frequēter enī sed breuiter ē orādū: ne imorantib? nobis inserere aliqd̃ nostro cordi insidiator possit inimicis. **AVG.** ad probā: Nō tñ ut qd̃ dā putat: hoc orare in multiloquio si diuti? oratur. Aliud ē s̃mo mult? aliud diuturnus affectus. **Naz** et de ipso dño scriptū ē: q̃ p̃noctauerit i orādo: et q̃ plurius orauerit: ut nobis p̃beret exēplū. Dicuntur fratres in egypto crebras qd̃e habere orationes: s̃ eas tamē breuissimas et rapti quodāmodo iaculatas: ne illa vigilanter erepta q̃ oranti plurimū ē neēia p̃ductio: q̃ moras hebetet intentio: ac p̃ h̃ ipi fatif oñdūt h̃c intētiōne sic eē obuiendam si p̃durare non pōt: ita si p̃durauerit: non cito esse r̄pendam.

Abfit autē ab oratione multa locutio: sed non desit multa p̄catio si feruēs p̄seuerat intētio: nā multum loqui ē in orādo rem necessariā sup̄fluis agere verbis. **M**ultū autē p̄cari ē eū quem p̄camur diuturna cordis excitatione pulsare: nā plerūq; hoc negociū plus gemitibus q̄ sermonibus agit: plus fletu q̄ affatu. **CHRY.** in ho. Dissuadet igit̄ p̄ hoc inane locutionē in orādo: puta cū non petim⁹ decētia a deo: potētat⁹ ⁊ glōrias: inimicos sup̄are: ⁊ pecuniā abundantiā. **I**ubet ḡ hīc non longas orationes facere. Longas autē dico non tpe: s; multitudine eorum q̄ dicuntur: p̄manere tñ oportet eos q̄ petunt. **O**rationi enī aut̄ aplūs instantes. non tñ iubet decem miliū versū orōnē cōponere ⁊ cordeten⁹ enūciare qd̄ occulte insinuat: cū dixit: **N**olite multum loqui. **GLO.** Dānat autē multiloquiū orōnis remens de infidelitate. vñ seq̄tur: **S**icut ethnici faciūt gentilib⁹ enī erat necessaria v̄boꝝ multiplicitas. p̄pter demones q̄ nescirēt qd̄ illi peterēt: nisi illoꝝ v̄bis instructi. vñ seq̄tur: **P**utāt enī q̄ in multiloq̄o suo exaudiāt. **A**VG. de ser. dñi in mōte. Et reuera omne multiloquiū a gētilib⁹ venit: q̄ exercēde lingue potius q̄ mūdando aīo dant operā: ⁊ hoc studij gen⁹ etiā ad deū p̄ce flectēdū trāsferre conant̄. **GRE.** xxxiii. mora. **S**ed veraciter orare ē amarus in cōpūctione gemitus ⁊ non cōposita v̄ba resonare. **E**t iō subdit: **N**olite ergo assimilare eis. **A**VG. de ser. dñi in mōte: **S**i enī verba multa ad id p̄feruntur vt instruat̄ ignar⁹: qd̄ eis op⁹ ē ad rez oīm ordiē. vñ seq̄t̄: **S**cit enī p̄ vester qd̄ op⁹ sit vobis ante q̄ petatis eū. **HIE.** **A**d surgit autē in hoc loco qd̄ dā heresis p̄hoꝝ quorūdā dogma puerū dicētū: **S**i nouit de⁹ qd̄ oremus: ⁊ ante q̄ petam⁹ scit quo indigeam⁹ frustra sciētī loq̄mur. **Q**uīb⁹ nō dēdū est nō narratores eē: sed rogatores. **A**liud ē enī narrare ignorātī: aliud petere sciētī. **CHRY.** in ho. **N**ō ḡ oras vt doceas: sed flectas vt familiaris efficiaris cōtinuitate interpellatiōis: vt humiliter vt rememoris pctōꝝ tuoz. **A**VG. de ser. do. in mōte: **N**ec etiā verbis nos agē debem⁹ apud deū ⁊ vt impetremus qd̄ volum⁹: s; reb⁹ quas nō animo gerim⁹: et intentiōe cogitatiōis cū dilectiōe pura ⁊ supplici affectu. **A**VG. ad probā: **S**ed iō p̄ certa intervalla tēpōꝝ etiā verbis rogam⁹ decem: vt illis rez signis nos ipsos ammonēamur: q̄ntumq; in hoc desiderio p̄fecerim⁹: nobis ipsis innotescam⁹: ⁊ ad hoc augendū nos ipsos acrius excitemus ne variis curis qd̄ te pescere cepat: oīno frigescat ⁊ penit⁹ extinguat̄: nisi crebri⁹ inflāmetur. **N**obis ḡ necessaria sūt v̄ba: quibus cōmoueamur: ⁊ inspiciam⁹ qd̄ petam⁹: nō quibus dñm seu docendū seu flectēdū esse credamus. **A**VG. de ser. do. in monte: **S**ed rursus q̄ri pōt siue reb⁹ siue verbis orādū sit: qd̄ opus sit ipa orōne si deus iā nouit qd̄ nobis necessariū sit: nisi qz ipsa oratiōis intētio cor nostꝝ serenat ⁊ purgat: capacis n̄sq; efficit ad excipiendā diuina munera: q̄ spūali⁹ nobis infundūtur. **N**ō. n. ambitione p̄cū nos exaudit deus q̄ semp parat⁹ ē dare suā lucē: sed nos nō semp parati sum⁹ accipere cū inclinamur in aliā. **S**it ḡ in orōne quersio cordis ad deū: ⁊ purgatio interiōris oculi cū ea q̄ cupiebant̄: t̄paliter excludim⁹: vt acies cordis simplicis ferre possit simplicē lucē: ⁊ i

ea manere tū gaudio quo btā vita p̄ficitur. **S**ic ergo uos orabitis: **P**ater noster qui es in celis:

GLO. Inter salutaria monita ⁊ diuina q̄bus cōsulit credētib⁹ formā orādi p̄posuit: ⁊ orōnes cōposuit breuib⁹ verbis: vt sit fiducia cito annuēdi: qd̄ breuiter vult rogari. vñ dicit: **P**ater n̄r q̄ es in celis. **CYPRI.** de orōne dñica: **Q**ui fecit viuē: docuit ⁊ orare: vt dū orōne quā fili⁹ docuit apud patrem loquimur: facilius audiamur. **A**mica ⁊ familiaris oratio ē dñm de suo rogare: agnoscat pater filij sui v̄ba cū p̄ce facimus: ⁊ cū ipsū habeam⁹ aduocatum apud patre p̄ pctis n̄ris: qñ pctōres p̄ delictis n̄ris petimus: aduocati n̄ri v̄ba p̄romam⁹. **GLO.** **N**ō tñ his solis v̄bis oratur: sed ⁊ alijs sub eodem sensu ceptis qd̄ cor n̄m accendit. **A**VG. de ser. dñi in monte: **C**ū autē in omni deprecatione beniuolētia cōcilianda sit ei⁹ que deprecamur: deinde dū qd̄ deprecamur p̄ laudē illi⁹ ad que oratio dirigit̄: solet beniuolentia conciliari: ⁊ hoc in orationis p̄ncipio poni solet. **I**n quo dñs n̄r nihil aliud nos dicit iussit nisi **P**ater n̄r q̄ es in celis. **M**ulta quidē dicta sūt in latidē dei: n̄sq; tñ iuenit̄ p̄ceptū p̄plo ist̄ vt diceret **P**ater noster: sed ē eis insinuat⁹ vt dñs tanq̄ suus. sed de p̄plo xp̄iano aplūs dicit: q̄ spūi adoptionis accepit: in quo clamam⁹: **A**bbā pater. qd̄ nō ē meritoꝝ nostroz: s; grē quā i orōne ponim⁹: cū dicim⁹: **P**ater: quo noiē ⁊ charitas excitat̄. **Q**uid enī char⁹ debet eē filijs q̄ p̄r: ⁊ supplex affect⁹ cū homies dicūt deo: **P**ater n̄r. ⁊ quedā impetrā. cū p̄supposito. **Q**uid iā nō det filijs petētib⁹: cū hoc ipsū aī dederit vt filij eēt. **P**ostremo q̄nta cura anīmū tāgit vt q̄ dicit: **P**ater n̄r. tāto p̄re nō sit indign⁹. **A**dmonēt̄ etiā hūc diuites: vel genē nobiles cū facti fuerint ch̄ristiani: nō sup̄bire aduersus paupes vel ignobiles: qñ simul dicūt deo: **P**ater n̄r: qd̄ non p̄nt pie ac vere dicē nisi se frēs eē cogitāt. **CHRY.** in ho. **Q**uō enī nocumētū ē ex inferiori cognatiōe: cū fm sup̄ioroz oēs simus copulati: q̄ etiā patrē dixit ⁊ pctōꝝ remissionē ⁊ adoptionē ⁊ hereditatē ⁊ fraternitatē q̄ est ad vnigenitū: ⁊ spūs largitiōnē p̄ vnā hāc cōfessio ē nūcupatiōnē. **N**ō. n. possibile ē euocare deū patre nisi eū qui ē oībus istis bonis potitus. **D**upliciter igit̄ orātū erigit sensū ⁊ dignitatē ei⁹ q̄ inuocatur: ⁊ magnitudine beneficior̄ quibus orans potitus ē. **CYPRI.** de oratiōe dñica: **N**ō autē dicimus **P**ater meus: sed **P**ater n̄r: qz pacis ⁊ vnitatis magister noluit sigillatim ⁊ p̄uatim p̄cē fieri: vt quis cum p̄ccat: pro se tñ p̄cetur. **P**ublica enī ē nobis ⁊ cōis oratio ⁊ qñ oramus: nō p̄ vno tñ: sed p̄ populo toto oramus: qz totus p̄pls vnū sumus. **S**ic enī vnū orare p̄ omnibus voluit: quō in vno oēs ipse portauit. **CHRY.** sup̄ matth. **P**ro se. n. orare necessitas cogit. pro altero autē charitas fraternitatis hortatur. **D**ulcior autē est ante deū oratio: nō quā necessitas ransmittit: s; quā charitas fraternitatis cōmendat. **GLO.** **P**ater etiā **P**ater n̄r: qd̄ cōe ē oībus: nō p̄ me⁹ qd̄ soli xp̄o uenit: q̄ ē fili⁹ p̄ naturā. **CHRY.** sup̄ matth. **A**ddit autem: **Q**ui es in celis. vt sciamus nos habere patrem celestem: et erubescant se terrenis rebus substernere qui patrē h̄nt in celis.

Et colla. patrū: Et vt ad illā regionē in qua patrē nostrū cōmorari fatemur: sumo desiderio pperem?

CHRY. in ho. In celis q̄ ai dicit: non illic deū cōcludens hoc air: sed a terra abducēs orantē: et excel sis regionib⁹ affigens. AVG. de ver. dñi in mōte: Uel dñs eē in celis. i. in sanctis et iustis: nō enī spacio locoꝝ otinet deus. Sūt quidē celi excellētia mūdi corpa et si eis loc⁹ dei esse credat: melioris meriti sūt aues quaz vita ē deo vicinior. Nō autē ē scriptū: Prope ē dñs excelsis hoīb⁹: aut eis q̄ i montibus habitāt: sed oritis corde. Sed sicut terra appellat⁹ est petō: cui dictū ē: Terra es: et i terrā ibis. sic celū iustus cōtrario dici pōt. Recte q̄ dñs: Qui es i celis. tantū enī spiritaliter interessē videt inter iustos et petōes: quātū corporaliter inter celū et terrā. Cui rei significande grā orātes ad oriatē ouertimur vnde celū surgit: nō tanq̄ deus ibi sit ceteras mūdi dese/rens ptes: sed vt admoneat anim⁹ ad naturā excel/ lentiorē se ouertē. i. ad deū: cū corp⁹ ei⁹ qd̄ terrenū est: ad corpus excellētius. i. ad corp⁹ celeste ouertit. Cōuenit etiā vt oīm sensib⁹ et paruuloz et magnoz bene sentiat de deo. et iō q̄ nondū pnt aliqd̄ corpo/ reū cogitare: tolerabilior est illoꝝ opinio si deus in celo potius esse credant q̄ in terra.

Sanctificetur nomen tuum.

AVG. Dicitū est quis sit q̄ petis: et vbi habitet. Jā videam⁹ q̄ sint petēda. Prīmū at omnīū q̄ petitur. hoc ē: Scificet nomē tuū. qd̄ nō sit petis: q̄si nō sit sanctū dei nomē: sed vt sanctū habeat ab hoīb⁹. i. ita innotescat deus vt nō estimet aliquid sancti⁹.

CHRY. in ho. Uel rogare iubet oratē p nrām gl̄ifi cari vitā: ac si dicat: Ita fac nos viuere: vt p nos vni uersa te glorificēt: sanctificet. n. idē ē qd̄ glorificet digna ē autē deū deprecātis oratio nihil petē ante pa tris gloriā: s; oīa ei⁹ laudi postponere. CYPRI. Uel aliter: Non optam⁹ deo vt sanctificet ofonib⁹ nrīs: sed vt nomē ei⁹ scificet in nobis. Quia enī ipse dicit: Sancti estote: qz ego sanct⁹ sū: id petim⁹ et ro gamus: vt q̄ in baptismo sanctificati sum⁹: in eo qd̄ eē ceperimus pseueremus. AVG. de pseuerātia Cur aut pseuerātia ista poscit a deo si vt pelagiani dicūt: nō datur a deo. An et ista irrisoria petitio ē: cū id ab eo petis: qd̄ scitur nō ipsū dare: s; ipsū nō dan te eē in hoīs prāte. CYPRI. Et hoc etiā vt scificet mur: quotidie deprecamur. Opus enī ē nobis otinua sanctificatione: vt q̄ quotidie delinquimus: delicta nostra scificatione assidua purgemus.

Adueniat regnum tuum.

GLO. Longrue sequitur vt post adoptionē filio rī regnū petamus: qd̄ filiis debet. Unde sequitur: Adueniat regnū tuū. AVG. de ser. dñi in monte: Quod nō ita dictū ē: q̄si deus nūc nō regnet etiā in terra: semp; in ea regnauerit. Adueniat q̄ accipien dum est: vt manifestet hoīb⁹. nulli aut licebit igno rare regnū dei. Cū enī vnigenit⁹ non solū intelligi biliter: s; etiā visibiliter venerit iudicare viuos et mor tuos: nūc autē esse futurū iudicij diē dñs docet: cum euāgelij p̄dicatū fuerit in oībus gentib⁹: q̄ res pri net ad scificationē noīs dei. Uel generalit̄ p totū mūdi petit regno: vt diabol⁹ in mūdo regnare des istat: vel vt in vnoquoq; regnet deus: et nō regnet

petiū in mortali hoīm corpe. CYPRI. Uel nrām regnū petim⁹ aduenire a deo nobis repromissum et xpi sanguine acq̄sitū: vt q̄ in seculo an̄ fuim⁹: postmo dū xpo dñante regnem⁹. AVG. ad pbā: Regnū nāq; dei veniet siue velim⁹ siue nolim⁹. S; desides riū nrām ad illud regnū excitam⁹: vt nobis veniat: atq; i eo regnem⁹. Et colla. parz: Uel qz notit scāf testimonio scie sue cū apparuerit regnū dei: ei⁹ se futurū eē forte. HIE. Attēdendū autē qz gradis audicie sit et pure scientie postulare regnū dei: iudiciū nō timē. CYPRI. pōt etiā et ipse chris⁹ esse regnū dei: que venire quotidie cupim⁹: cuius adue tus vt cito nobis repūtet optam⁹. nā cū resurrectio ipse sit: qz i ipso resurgim⁹: sic et regnū dei pōt intelli gi: qz i illo regnaturi sum⁹. Dñs at regnū dei petim⁹ .i. celeste: qz ē et terrestre regnū. s; q̄ renūciat iā seculo: maior ē etiam honorib⁹ ei⁹ et regno. Et iō q̄ se deo et chris⁹o dedicat: nō trena: s; celestia regna de siderat. AVG. de pseuerātia: Cū aut petis: Adue niat regnū: qd̄ orant q̄ iā scī sūt: nisi vt i ea scitate q̄ iā ill' data ē pseuerēt. Neq; enī aliē vēiet dei regnū: qd̄ his q̄ pseuerat vsq; i finē: certū ē esse venturū.

Fiat volūtas tua: sic i celo et i tra

AVG. In illo bñtudinis regno vita brā p̄ficiet i scis: sicut nūc in celestib⁹ angelis. Et iō p̄ illā petiti onē q̄ dicim⁹: Adueniat regnū tuū. seq̄t: Fiat volū tas tua: sicut in celo et i terra. i. sic in angelis q̄ sunt in celo voluntas tua fit: vt te pfruant: nullo errore obnubilāte eoz sapiētia: nulla miseria ipediētē eoz rī bñtudine: ita fiat i scīs tuis q̄ in terra sūt: et de ira q̄ntū ad corp⁹ attinet: facti sūt. Itē fiat volūtas tua recte intelligit: obediat pcepti tuis sic i celo et i ter ra. i. sicut ab angelis ita ab hoīb⁹: nō qz ipsi faciant vt velit de⁹: sed qz faciūt: qd̄ ille vult. i. faciūt sū vo lūtatē ei⁹. CHRY. in ho. vide aut cōsequētia optis m ā qz. n. cupiscē docuit celestia p hoc qd̄ dictū ē: Adueniat regnū tuū. atq; ad celū pueniat: ipsaz ter rā iussit fieri celū p hoc qz dicit: Fiat volūtas tua si cut i celo et i terra. HIERO. Erubescat aut ex hac snā q̄ quotidie ruinas i celo fieri mētūf: AVG. de ser. do. i mōte: Uel sic in celo et i terra. i. sic in iu stis ita i petōib⁹: itaq; si dicēt: sic faciūt volūtatē tuā iusti: ita etiā petōes: ut ad te conuertant: siue ita vt sua cuiq; tribnāf: qd̄ fiet extremo iudicio. Uel p ce lū et terrā accipiam⁹ spū et carnē. Et qd̄ dicit apls Mēte fuio legi dei: videam⁹ factā dei volūtatē in spū. In illa aut imutatioē q̄ pmittit iustis Fiat vo lūtas tua sicut i celo et i terra. i. sicut spūs nō resistit deo: ita et corp⁹ nō resistit spūi. Uel Sicut i celo et i terra. i. sic i ipso iesu chris⁹o: ita et in femina q̄ illi de spōsata ē. Xeli. n. et terra oueniēter intelligit q̄si vir et femia: qm̄ terra celo secūdante fructifera ē. CYPRI. Nō q̄ petim⁹ vt deus faciat qd̄ vult: s; vt nos facē possim⁹ qd̄ de⁹ vult. qd̄ vt fiat i nobis opus ē dei volūtatē. i. opa eius et p̄tectioē: qz nemo suis vi rib⁹ fortis est: sed dei misericordia tutus. CHRY. in home. Virtus. n. nō est nisi studiū solū: sed iustoz ris grē. Rursū aut hic orōnē p orbe terrarū cui libz nostrum iūiuit. Neq; enī dixit: Fiat volūtas tua i me: et plantetur veritas: et expellatur malicia: et reuertatur virtus. et sic iam non differt celum a terra.

AUG. de bono pſeuerantie: Ex hoc aut̄ euidenter
oniditur ꝑ pelegianos initiū fidei eē donū dei: qñ ꝑ
infidelibꝫ vt habere fidē incipiāt: ſcā orat̄ eccleſia.
Cū etiā in ſanctis iā ſit facta dei volūtas: cur vt fiat
adhuc petūt: niſi vt pſeuerēt i eo qđ eē ceperūt.
CHRY. ſup matth. Cōiter aut̄ accipi debet qđ ait:
Sicut in celo ꝫ in terra. i. ſanctificet̄ nomē tuū ſic i
celo ꝫ in terra. Adueniat regnū tuū ſicut in celo ꝫ i
terra. Fiat volūtas tua ſicut in celo ꝫ in terra. Et vi
de qđ caute locutꝫ eſt. nō dixit: Pater ſanctifica no
mē tuū i nobis: Adueniat regnū tuū ſup nos: Fac
volūtatē tuā in nobis. Nec itez dicit: Scificemus
nomē tuū: Suſcipiamus regnū tuū: Faciamꝫ volū
tatē tuā: ne hoc aut̄ dei tñ aut̄ hoīſ tñ eē videatur:
ſed medie dixit ꝫ impſonalit̄. nā ſicut hō nō pōt fa
cere bonū niſi habuerit adiutorū dei: ſic nec deꝫ bo
num opatur in homine: niſi hō voluerit.

Panem nostrum ſupersubstan
tiale da nobis hodie.

AUG. Nec ḡ tria q̄ in ꝑmiſſis petitiōibus petūt
hic inchoant: ꝫ quātūcumqꝫ ꝑſicimꝫ augent in no
bis. Perfec̄te vō qđ in alia vita ſperandū ē: ſꝫ poſſi
debūtur: reliqꝫ vō quatuor q̄ ſequūt̄ petuntur tꝫa
lia q̄ ꝑpter eterna cōſequenda ſūt neceſſaria. panis
enī q̄ ueniet̄er petūt: hic ē neceſſariꝫ. **Seq̄. n. Pa
nē noſtrū ſupſubſtantiale da nobis hodie.** **HIE.**
Quod nos ſupſubſtantiale exp̄mimꝫ. in greco habet
tur ephuiſion: qđ verbū. lxx. interptes peruiſion fre
quētiffime traſſerūt. **Conſideramꝫ** ḡ in hebreo ꝫ
vbiqꝫ illi puiſion exp̄ſerūt. nos inuenimꝫ ſogolla:
qđ ſymmachus exeriton. i. ꝑcipuū vel egregiū tran
ſtulit: ſꝫ in quodā loco peculiarē interpretatꝫ ſit. Qu
ḡ petimꝫ vt peculiarē vel ꝑcipuū nobis diſ tribu
at panē: illū petimꝫ q̄ dicit in euāgelio: Ego ſum pa
nis viū: q̄ de celo deſcendi. **CHRY.** Nam panis
vite chriſtus ē: ꝫ panis hic omnū nō eſt: ſed noſter
eſt. Hūc aut̄ panē dari nobis quotidie poſtulamꝫ:
ne qui in chriſto ſumus: ꝫ euchariftiā delicto ac
cipimꝫ: intercedēte aliquo grauiori delicto a cele
ſti pane ꝫibeamur: ꝫ a chriſti corpe ſepemur. **Pe
timꝫ** ḡ vt q̄ in chriſto manemꝫ: a ſcificatōe eius ꝫ
corpe nō recidamꝫ. **AUG.** de bono pſeuerantie:
Perſeuerantiā ḡ a dño ſancti poſcunt: qñ petūt ne
a chriſti corpe ſepentur: ſed in ea ſanctitate ꝫmanes
ant: vt nullū carnē admittāt. **CHRY.** Uel panes
ſupſubſtantiale poſuit: ſꝫ ē quotidianū. **Ex collatis
omibꝫ patrū:** Cū dicit̄ **Dodie:** ondit̄ eū quotidie eē
ſumēdū: omniqꝫ tꝫe hec oratio debet ꝫfundī: qꝫ nō
eſt dies qua nō opus ſit nobis huiꝫ panis ꝫceptiōe
cor interioris homīſ ꝫfirmare. **AUG.** in ſer. dñi
in monte: **Sed** ꝫ hoc illi mouēt̄ q̄ſtionē q̄ in orien
talibus partibus non quotidie cene domini cōicāt
qui de hac re ſuā ſententiā defendūt vel ipſa auctori
tate eccleſiaſtica: qꝫ ſine ſcādalo iſta faciūt. neqꝫ ab
eis q̄ eccleſiis ꝫſunt facere ꝫhibētur. **Sed** vt de iſt
nil in aliquā ꝫte deſeramꝫ: illud certe occurrere
cogitantibꝫ regulā nos orādī a dño accepſſe quaz
traſgredi nō oportet. Quis ergo audeat dicē ſemel
tñ nos orare debere orationē diſicā: aut̄ ſi iteruz ꝫ
tertio vſqꝫ ad eā tñ horā qua corꝫ dñi cōicamus.
nō enī poſtea dicere poterimꝫ: **Da nobis hodie:** qđ

iam accepimꝫ. Aut poterit quiſqꝫ cogere vt vltima
parte diei ſacramentū illud celebremꝫ. **Ex colla.
patꝫ:** Licet iſtud qđ dñ: **Dodie:** ad ꝫſentē vitā poſſit
intelligi. i. dñ in hoc ſeculo cōmoramur: ꝫſta nobis
hūc panē. **HIERO.** de ſer. dñi in mōte: **poſſumꝫ**
ſupſubſtantiale panē ꝫ alit̄ itelligē: q̄ ſup oēs ſubſta
tias ſit: ꝫ vniuerſas ſup creaturas. ſ. dñi. **AUG.**
ſup lucā: **Uel** quotidianū panē accipiamꝫ ſpiritale
ꝫcepta. ſ. diuina q̄ quotidie oportet meditari ꝫ opa
ri. **GRE.** xliii. moza. **Noſtrū** at̄ hūc panē dicimꝫ:
ꝫ tñ vt datur oramꝫ: qꝫ dei ē ex vi nature: ꝫ tñ eſt ꝫ
acceptiōe. **HIERO.** Alij ſimpliciter putāt ſcōm
apli acceptiōe dicens: **Habēt̄es** victū ꝫ veſtū his
cōtenti ſumus: de ꝫſenti tñ cibo ſcōs curam gerere.
vnde in poſterioribꝫ ꝫceptū ē: nō iſte cogitare de tra
ſtinō. **AUG.** ad ꝫbam: **Sic** ḡ hic ſufficientiā peti
mus a parte que excellit. i. noīe panis totū ſignificā
tes. **CHRY.** ſup matth. **Nō** ſolū aut̄ oramꝫ ideo:
panē nrm da nobis hodie: vt habeamꝫ qđ man
ducemꝫ: qđ certe eſt inter iuſtos ꝫ ꝫctōres: ſꝫ vt qđ
manducamꝫ de manu dei accipiamꝫ: qđ ē tñ ſcōg.
Nā illi deꝫ dat panē q̄ cū iuſticia ꝫpat. diaboliꝫ aut̄
ei q̄ ꝫpat cū ꝫctō. **Uel** ita vt oīa a deo datꝫ: ſcificatꝫ
accipiatꝫ: ꝫ ideo addidit: **Nrm.** i. que nos habemus
paratū: illū da nobis: vt a te ſcificetꝫ: ſicut ſacerdos
panē accipit̄ a laico ſanctificat ꝫ porrigit ei. panis
enī offerētis ē: ſed qđ ſcificatū eſt: beneficiū ē ſacer
dotis. **Dicit** aut̄ **Nrm.** ꝫpter duo. ꝫmo qꝫ oīa q̄ no
bis deus dat: ꝫ nos alijs dat: vt de eo qđ accipimꝫ:
partē impotētibꝫ faciamꝫ. **Qui** ḡ de laboribꝫ ſuis
indigetibus ꝫſtat: nō tñ panē ſuū māducatur: ſꝫ alie
nū. **Deinde** qui de iuſticia acquiſitū panē māducatur
ſuū panē māducatur: qui aut̄ cū ꝫctō alienū. **AUG.**
de ſer. do. in mōte. **forte** aut̄ aliquis moueat: cur
oramꝫ ꝫ his adipiſcendis q̄ huic vite ſūt neceſſaria
ſicut ē victus ꝫ tegumentū cū oīſ dicat: **Nolite** ſo
liciti eē qđ edatiſ: aut̄ qđ induami: nō pōt aut̄ q̄ſqꝫ
de ea re ꝫ qua adipiſcenda orat non eē ſolicitiſ.
AUG. ad ꝫbā: **Sed** ſufficientiā vite nō indecen
ter vult quiſqꝫ vult ꝫ nō ampliꝫ. hec aut̄ ſufficiētia
nō appetit ꝫpter ſeiſam: ſed ꝫpter ſalutē corꝫis
ꝫ ſgruetē habitū ꝫſone hoīſ: quo habitū nō ſit un
cōueniens eis cū quibus honeſte viuēdū ē. **Iſta** ḡ
cum habentꝫ vt teneantꝫ: cū non habentꝫ: vt habeatꝫ
oramꝫ eſt. **CHRY.** in ho. **Conſiderandū** ē aut̄
qꝫ poſtqꝫ dixit: **Fiat** volūtas tua ſicut in celo ꝫ i ter
ra. **Et** quia hoībus loquebatꝫ in terra carne indutis
ꝫ nō potētibꝫ habere eandē impaſſibilitatē cū an
gelis cōdeſcendit iam infirmitati nre: q̄ neceſſario
indiget cibi. **Et** iō ꝫ pane iuſſit ofonē facere non ꝫ
pecuniis neqꝫ laſcina: ſed ſolū ꝫ pane quotidiano
ꝫ neqꝫ hoc ſufficit: ſed appoſuit **Da nobis hodie:**
vt nō cōteramus noſꝫſos ſolitudine ſupuenientis
diei. **CHRY.** ſup matth. **Et** ſic ꝫma facie videtur
hec verba ſonare: vt q̄ hoc dicit: non habeat in tra
ſtinū ꝫparatū. qꝫ ſi ita eſt oratio iſta: aut̄ paucis ꝫt
uenire ſicut aplis: qui docēdi gratia omni tꝫe va
gabantur aut̄ forſitan nulli. **Doctrinā** aut̄ chriſti iſta
debemus aptare vt oēs in ea ꝫficiant. **CYPRI.**
Diuinū ergo cibū diſcipulus chriſti debꝫ petere: ne
in longū deſideriū petitiōis extendat: qꝫ cōtrariuz
ſibi ſit ꝫ repugnās: vt queramꝫ in ſeculo diu manē

qui petim⁹ regnum celoz velociter aduenire. vel ad dit: Quotidianū .vt tān q̄s māducat q̄stū rō natura lis exigit: nō q̄stū lasciuia carnis ipellit. Si enī i vno cōuino tantū expēdas q̄stū sufficere tibi pōt centuz dieb⁹: iā nō quotidianū cibū māducas: sed multoz

HIERO. In euāgelio aut qd̄ appellat̄ fm̄ hebrie os p̄ supersubstāiali pane moar̄ repitur: qd̄ d̄r̄ era stinū: vt sit sensus: Panē nostrū crastinū. i. futurum da nobis hodie.

Et dimitte nobis debita nostra: sic ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is.

CHRY. Post subsidiū cibi petis ⁊ venia delicti: vt qui a deo poscit: in deo uiuat: nec tñ p̄nti vite: s; eterne cōsulat̄: ad quā venire pōt si peccata donentur: q̄ debita d̄ris appellauit: sicut alibi dicit: Dimisi tibi d̄ris debiti: qz rogasti me. vñ sequit̄: Dimitte nobis debita nr̄a. Quare necessarie ⁊ salubriter amonemur q̄ peccatores sumus: q̄ p̄ peccatis rogare cōpellimur. ⁊ ne q̄s sibi q̄st̄ innocens placeat ⁊ se extollēdo plus percat: instruit se peccare quotidie: vñ p̄ peccatis quotidie iubet orare. **AVG.** de bono p̄seruatiōe: Hoc aut̄ telo pelegiam confodim⁹ heretici q̄ audent dicere hoīem iustū in hac vita h̄re nul lum oīno peccatū: ⁊ in talib⁹ hōib⁹ eē iā i p̄nti tpe ecclesiā nō h̄ntem maculā aut rugā. **CHRY.** i. ho. Quā vero fidelibus hec orō ⁊uenit: ⁊ leges ecclesie docēt ⁊ ofonis p̄ncipiū qd̄ docet deū p̄rem vocare. Qui ḡ fidelib⁹ iubet remissionem peccatorū petē: de monstrat qd̄ post baptismū ⁊tingit peccata dimitti ⁊ nouarianos. **CYPRI.** Qui ḡ p̄ peccatis non orare docuit: paternā misericordiā p̄misit: sed plane addidit legē certa ⁊ditione nos ⁊stringens: vt sic nobis debiti dimitti postulem⁹: fm̄ qz ⁊ ipsi debitorib⁹ no stris dimittim⁹. ⁊ hoc est qd̄ dicit: Sicut ⁊ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nr̄is. **GREGO.** x. moza. Ut profe cto bonū qd̄ a deo cōpuncti petim⁹: hoc p̄mum p̄ri mo cōuerſi faciam⁹. **AVG.** de ser. do. Hoc non de pecunia dicit̄: sed de oībus q̄ i nos quisq; peccat: ac p̄ hoc etiā de pecunia peccat: nāq; in te qui pecuniā tibi debita cū habeat vñ reddere: non reddit: quod peccatū si nō dimiseris: nō poteris dicere: Dimitt. no bis de. no. si. ⁊ nos di. de. nr̄is. **CHRY.** sup math.

Lū qua ḡ spe orat̄: q̄ inimicitia suat aduersus altez a quo forsitan letus est. Sicut enī ipse orās mētitur dicit enī Remitto: ⁊ non remittit: sic ⁊ a deo petit in dulgentiā: ⁊ nō illi indulget. Sed multi nolētes da re veniā peccātib⁹ in se: fugiūt istā orōnem orare: stulti. p̄mo qz q̄ nō sic orat̄: vt docuit christus: nō est christi discipul⁹: secundo qz nec p̄ libenter exaudit orōne quā fili⁹ nō dictauerit: cognoscit enim p̄ filiū sui sensus ⁊ v̄ba: neq; suscipit q̄ vsurpatio būana ex cogitauit: sed q̄ sapia christi exposuit. **AVG.** i. en/ chri. In qz hoc tā magnū bonū. f. dimittē debita ⁊ diligere inimicos tante multitudinis nō est. quātas credim⁹ exaudiri cū in orōne d̄r̄: Dimitte no. de. no. sicut ⁊ nos di. de. no. Proculdubio verba sp̄sionis hui⁹ ip̄lent̄: si hō nōdū ita p̄ficiat vt diligit inimicuz: tñ qñ rogat̄ ab hoīe q̄ peccauit in eū: vt ei dimittat: dimittit ex corde: q̄ etiā sibi rogātī vtiq; vult dimitti Jā vō q̄ eū in quē peccauit: si peccato suo mouetur vt roget: nō adhuc ē reputand⁹ inimic⁹: vt eū dilige

fit difficile: sicut difficile erat qñ inimicitias exercebat

Ecce ne nos iducas in tētationez:

CHRY. sup math. Quia multa magnifica supra mādauit hominib⁹: vt deū p̄rem suū dicāt: vt regnū dei petāt venire: iō nūc addit̄ humilitatis doct̄ina cū d̄r̄: Et ne nos inducas in tētationē. **AVGV.** de ser. do. in mōte: Nōnulli codices h̄nt: Et ne nos ife ras in tētationē. qd̄ rātūde valere arbitroz: nam ex vno greco v̄bo vtrūq; est trāslatū. Multi aut̄ inters pretando ita dicunt: Ne nos patiaris induci in tēta tionē: exponētes quō dictū sit Inducas. Non enī p̄ seipm̄ iducit de⁹: sed iduci patit̄ eū quē suo auxilio deseruerit. **CYPRI.** Qua in parte ofidit̄ ⁊ nos ni hil aduersariū posse nisi de⁹ an̄ p̄miserit: vt emnis timor nr̄ ⁊ deuotio cōuertat̄ ad deū. **AVG.** de f. do. Aliud est aut̄ iduci i tētationē: aliud tētari. nam sine tētatione p̄bat̄ eē nemo potest: siue sibi ipsi siue alij. Deo aut̄ an̄ oēs tētationes q̄sq; nouissimus est. Nō ḡ h̄c orat̄ vt nō tētemur: sed vt nō inferamur i tētationem tanq; si q̄spia cui necesse est igne exami nare nō orat̄ vt igne nō cōtingat̄: sed vt nō exurat̄. Inducimur enī si tales iciderit̄ quas ferre nō possu mur⁹. **AVG.** ad pbā: Cū ḡ dicim⁹: Ne nos iducas in tēta. nos amonemur hoc petē ne deserti ei⁹ adiu torio alicui tētationi: vel cōsentiam⁹: decipi: vel ceda mus afflicti. **CYPRI.** In quo amonemur infirmitatis ⁊ ibecillitatis nr̄e: ne q̄s se insolent̄ extollat: vt dū p̄cedit humilis ⁊ submissa cōfessio: ⁊ dat̄ totum deo: qd̄q; suppliciter petit̄: ipsius pietate p̄stetur. **AVG.** de bo. p̄seruatiōe: Cū aut̄ sancti petūt ne nos iferas in tētationē: qd̄ aliud q̄ vt i sanctitate p̄seuer rent ornāt̄. Si aut̄ hoc sibi cōcesso qd̄ esse de dei do no cū ab illo poscit̄ demōstrat̄: nemo scōz nō tenet vsq; in finē p̄seruatiōis scitatis: neq; enī q̄sq; in p̄po. sito christiano p̄seruare desistit: nisi in tētationē p̄i mitus inferat̄. Jō ḡ petim⁹ ne iferamur i tētationez vt hoc nō fiat: ⁊ si fit de⁹ nō p̄mittit vt fiat. Nihil .n. fit: nisi qd̄ aut ipse facit: aut fieri p̄mittit. Potens est ḡ a malo i bonū flectē volūtates: ⁊ lapsus ⁊uertē ac dirigere in sibi placitū gressum. Cui nō frustra dicit̄ Ne nos inferas in tētationē. nam q̄ in tētationē sine male volūtatis nō inferet̄: in nulla p̄ris inferet̄. vñ q̄sq; enī tētat̄ a cōcupiscētia sua. Voluit ḡ deus a se posci ne inferamur i tētationē: qd̄ poterat nobis ⁊ nō orātib⁹ dari: qz voluit nos admoneri: a quo b̄n̄i ficia accipiam⁹. Attendat̄ ḡ: ecclesā quotidianas cōfor nes suas orat̄: vt increduli credāt. De⁹ ḡ ⁊uertit ad fidē: orat̄ vt credētes p̄seruēt̄. Deus ergo dat̄ perse uerantiam vsq; in finem.

Sed libera nos a malo: amen.

AVG. de ser. do. Orandū est: nō solū vt non indu camur i malū quo carem⁹: s; ab illo etiā liberemur: in qd̄ iā inducti sum⁹. ⁊ iō seq̄t̄: S; libera nos a ma lo. **CHRY.** in bo. Vel malū hic diaboluū vocat̄: p̄ p̄ter excellētā malitie: nō q̄ ex natura est: s; que ex electione. Et qz ad nos ipacabile bellū bz: p̄p̄ hoc dixit̄: Libera nos a malo. **CYPRI.** Post oīa qd̄ supradicta in cōsumatione orōnis venit clausula vni uersas p̄tes nr̄as collecta breuitate cōcludēs. Nihil enī remanet qd̄ vltra adhuc debeat postulari: cum semel p̄tectionem dei aduersus malū petamus qua

impetrata: oia que diabolus et mundus operatur securi sumus. Quis enim de seculo metus est: cui in seculo de tutor est. **AVG.** ad pbam: Et hoc ultimum quod in oratione divina positum est tam late patet: ut homo christi anus in quolibet tribulatione constitutus: in hoc gemitus edat: et in hoc lachrymas fundat: hinc exordiat: in hoc terminet orationem. **HIERO.** Amen enim quod in fine constitat scriptum: signaculum est orationis: quod Aquila interpretatur est fideliter: quod nos vere possumus dicere.

CYPRI. Quid mirum si talis oratio est: quam deo docuit: quod magisterio suo omnem peccatum nostrum salutari sermone breviter: hinc per ipsam fuerat ante predictum: Sermones breviter faciet deo super terram. Nam cum dominus iesus christus oibus venerit ut colligeret: doctos pariter atque indoctos: omni serui atque erate precepta salutis ediderit: preceptorum suorum fecit grande opusculum: ut in disciplina celestium discipulorum memoria non laboraret: sed quod esset simplici fidei necessarium velociter disceret.

AVG. ad pbam: Quilibet autem alia verba dicam que attentus orantis vel precedendo format ut clareat: vel cense quod attendit ut crescat: nil aliud dicimus quam quod in ista oratione divina positum est: si recte et congruenter oramus. Qui enim dicit: **A**larificare in oibus generibus: sicut clarificatus es in nobis: quod aliud dicit quam **S**anctificetur nomen tuum. Qui dicit: **R**egnum tuum dirige super nos: quod aliud dicit quam **F**iat voluntas tua. Qui dicit: **D**omine fac me iustus: quod aliud dicit: quam **A**dueniat regnum tuum. Qui dicit: **P**aupertatem et divitias ne dederis mihi: quod aliud dicit quam **P**anem nostrum. Qui dicit: **M**emento domine david: et omnis mansuetudinis eius: et si rediret: mihi mala: quod aliud dicit: quam **D**imitte nobis debita. Qui dicit: **A**ufer a me concupiscentias vestras: quod aliud dicit: quam **N**e nos induas in tentationem. Qui dicit: **A**verte a me faciem tuam: quod aliud dicit: quam **L**ibera nos a malo. **AVG.** de v. domi. Videtur etiam iste numerus petitionum septenario bitum congruere. Si enim timor dei est quo beati sunt pauperes spiritus: quoniam ipsorum est regnum celorum: petamus ut sanctificetur in hominibus nomen dei: timore casto permanere in secula seculorum. Si pietas est quam beati sunt mites: petamus ut veniat ad regnum eius ut mitemur nec resistamus. Si scientia est: qua beati sunt qui lugent: oremus ut fiat voluntas eius sicut in celo et in terra: quod si corpus tanquam terra cum spiritu tanquam celo consenserit non lugebimus. Si fortitudo est: quam beati sunt qui esuriunt: oremus ut panis nostrum quotidianum des nobis hodie: quo ad plenissimam facultatem venire possumus. Si consilium est: quo beati sunt misericordes: quoniam ipsorum miserebitur: dimittamus debita

ut nobis nostra debita dimittantur. Si intellectus est: quo beati sunt mundo corde: oremus non induci in tentationem ne habeamus duplex cor: temporalia et terrena sectando de quibus tentationes sunt in nobis. Si sapientia est: quam beati sunt pacifici: quoniam filii dei vocabuntur: oremus ut liberemur a malo: ipsa enim liberatio liberos nos faciet filios dei. **CHRY.** in ho. Quia vero sollicitos nos fecerat inimici memoria: hoc quod dixerat: **L**ibera nos a malo: rursus audacia prebet per hoc quod in quibusdam libris subdit: **Q**uoniam tuum est regnum et virtus et gloria: quod si eius est regnum: nullum formidare oportet eum. et quod prelati contra nos: sit ei subiectus. **L**ux autem virtus eius et gloria sunt infinita non solum a malis erueri potest: sed etiam facit gloriosum.

CHRY. super mattheum: **D**ec etiam ad precedentia pertinet quod enim dicit: **T**uum est regnum: videtur ad illud quod dixerat: **A**dueniat regnum tuum. ne aliquid dicat: quod deus non habet regnum in terra: quod autem dicit: **E**t virtus: videtur ad illud quod dixerat: **F**iat voluntas tua sicut in celo et in terra. ne aliquid dicat quod deus non potest facere quod vult: quod vero dicit: **E**t gloria: videtur ad oia que sequuntur: in quibus gloria dei apper.

Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet et vobis pater noster celestis delicta vestra. **S**i autem non dimiseritis hominibus: nec pater noster dimittet vobis peccata vestra.

RABA. Per hoc quod dominus dixerat: **A**men. significat indubitanter illis a domino ferri oia que rite postulant qui conditionis addite servare pactum non negligunt unde subdit: **S**i enim dimisi. homo peccata eorum dimittit et vobis per verum. **AVG.** Ubi non est preteritum quod ex omnibus his sententiis quibus nos dominus orare precepit: ea potissimum commendanda esse indicant que pertinent ad remissionem peccatorum: in qua nos misericordes esse voluit: quod est vniuersi consilium misericordias evadendi. **CHRY.** super mattheum. **N**on autem dixit ut prius nobis deus dimittat: et postea nos debitoribus nostris. scilicet enim dominus homines esse medaces quoniam si acceperint remissionem peccati sui: ipsi suis debitoribus non dimittunt: ideo sic dicit ut prius dimittamus: post petamus dimissionem.

AVG. in encicli. **Q**uisquis autem roganti et peccati sui penitentem ex corde non dimittit: nullo modo estimet a domino sua peccata dimitti. et ideo subdit: **S**i autem non dimiseritis hominibus: nec pater noster dimittet vobis peccata vestra. **CYPRI.** Excusatio enim tibi nulla est in die iudicii: cum super tuam sententiam iudicaris: et quid feceris: hoc ipse patiaris. **HIERO.** Si autem hoc quod scriptum est: **E**go dixi et estis: vos autem sicut boves moriemini. ad eos dicit qui propter peccata homines ex diis esse meruerunt. Recte ergo et hi quibus peccata dimittuntur: homines appellati sunt.

CHRY. in ho. **I**deo autem celorum et patris meminit ut ex hoc prouocet auditorem. nihil enim ita te deo assequi milat: sicut iniuriam tibi facientibus ignoscere. **I**ncogitabilis est autem si talis patris filii existens serualis est: sicutur: et ad celum vocatus terrenum quendam et vultu huius proprium habeat sensum.

Cum autem ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. **E**xterminant enim facies suas: ut pareat homo

minibus ieiunantes. Amē dico uobis quia receperunt mercedem suam

CHRY. Quia orō illa iā fortis est q̄ sit i spū humili et corde oritro: q̄ aut̄ dilicis fruiē spū humili et cō tritū hīe non pōt: manifestū est qm̄ orō sine ieiunio gracilis ē et infirma: et iō q̄ciq; p aliq̄ necessitate uoluerit orare: ieiunū cū orōne iunxerit: qz ieiunium a diuorū est orōnis. vñ or̄ter dñs p doctrinam de orōne subiūgit doctrinā de ieiunio dicens: Cū autēz ieiū. no. sic. si. hypo. tri. Sciebat enī dñs glām vanā ex omni bono. pcedere: iō spūā vane glōzie q̄ nascit̄ in terra bona iubet p̄cidere ne suffocet ieiunij fructū. Nō aut̄ pōt fieri ut nō sentiat q̄ ieiunat: sed melius est ut ieiunū te or̄dat: q̄ tu ieiunū. Nō aut̄ pōt fieri ut sit hilaris q̄ ieiunat. Iō nō dixit: Nolite esse tristes: sed Nolite fieri tristes. Qui enim p imposturas aliquas fallētes apparēt: illi nō sunt tri stes s; sunt. Qui aut̄ naturaliter ppter assidū ieiunū tristis est: nō sit tristis: s; vere ē. vñ subdit: Exter. enim fa. su. ut appa. ho. ieiū. HIERO. Uerbu extermināt qd̄ in ecclesiasticis scripturis vitio interpretū tritū ē: aliud multo significat q̄ vulgo intelligit. Exterminantur quippe exules q̄ mittunt̄ extra terminos: p quo sermone demolunt̄ semp accipere debem. Demolif̄ at̄ hypocrita faciē suā ut tristitiā simulēt: et aio forte letante luctū gestat in vultu. GREG. viii. moza. Nā oza pallefcūt: corp⁹ debilitate quatit̄: Pectus i terrupētib⁹ suspūris vrget: nihilq; tanto labore aliud nisi estimatio humana cogitat. LEO pa. Nō sunt aut̄ casta ieiunia q̄ nō de rōne veniūt or̄tinentie sed de arte fallacie. CHRY. sup matth. Si ergo q̄ ieiunat et tristē se facit hypocrita ē: quātomagis ini quoz ē q̄ nō ieiunat: sed argumētis q̄busdā in facie sua pingit venalē pallozē q̄si ieiunij signū. AVG. de ser. do. in mōte: In hoc aut̄ capitulo maxime aduertendū ē: nō i solo rez corpearū nitore atq; pōpa sed etiā in ipsis foridib⁹ luctuosus eē posse iactantiā: et eo periculosozē quo sub noie fuitutis dei decipit Qui ḡ imoderato cultu corporis atq; vestit⁹ vel ceteraz rez nitore fulget: facile quincif reb⁹ ipsis pom paz seculi eē sectator: nec quēq; fallit uolose imagi ne sanctitatis. Qui aut̄ i p̄fessione christianitatis debilitato squalore ac foridib⁹ intētos in se hominum oculos facit: cū id uolūtate faciat: nō necessitate patiat. ceteris ei⁹ operib⁹ pōt cognosci vtz hoc or̄ptu sup̄stui cult⁹ an ambitione aliq̄ faciat. Fruct⁹ autēz ieiunij hypocritaz manifestat̄: cū subinfert̄. Ut app̄pareant hōibus ieiunātes: Amē di. vo. rece. mer. suā i. quā desiderauerunt.

Tu aut̄ cum ieiunas: unge caput tuū: et faciem tuā laua: ne uidearis hominib⁹ ieiunans: sed p̄ri tuo q̄ est in absconso: et pater tuus q̄ uidet in absconso reddet tibi.

GLO. Docuit dñs qd̄ nō est faciēdū: modo docet qd̄ est faciēdū dicens: Tu aut̄ cū ieiū. vii. ca. r. et fa. tu. la. AVGV. de ser. do. in monte: Querī autēz solet qd̄ sit qd̄ hic or̄: Nō enī q̄sq; recte p̄ceperit quātūis faciē quotidiana cōsuetudine lauem⁹: vinctisq; capis

tibus cū ieiunam⁹ nos eē debere: qd̄ turpissimū oēs fatent. CHRY. sup matth. Itē si iō iubet nos nō fieri testes: ne p tristitiā appaream⁹ hōib⁹ ieiunare. Si vinctio capitis et lauatio faciei a ieiunātib⁹ semp fuerit: nihilomin⁹ erūt signa ieiunij. HIERO. S; loq̄ iuxta ritū puincie palestine: vbi dieb⁹ festis solent vngere capita. P̄cipit ḡ vt qm̄ ieiunam⁹ letos et festiuos nos eē monstrem⁹. CHRYS. Vel simplex ḡ intētatio hui⁹ est: qm̄ p aggregationē intelligenda sunt ista: sicut debet a antedicta: tanq̄ si dicat: Sic longe te facere debes ab or̄stinatione ieiunij tui vt si posset fieri qd̄ nō docet: ea etiā facias q̄ diuer so luxurie et epulatois vidēt eē indicia. vñ seq̄: Ne vide. ho. ieiū. CHRY. i bo. In elemosyna qd̄ non simpliciter hoc posuit: sed dixit elemosynā nō eē faciēdā corā hōib⁹: apponēs vt videremur ab eis. In ieiunio aut̄ et orōne nihil tale addidit: quā elemosynā qd̄ ipossibile ē oīno latere: orōne aut̄ et ieiunij possibile ē. Non paruus aut̄ fruct⁹ est hūanā glām or̄tēre: p hoc enī aliq; a graui hominū fuitute liberat⁹: et p̄pus v̄tutis operator efficiē: eā amans: nō ppter alios s; ppter seipsam. Sicut enī nos cōtumeliā estimam⁹: cū nō p̄t nos s; p̄t alios diligimur: ita nec v̄tutē oportet ppter alios seq̄: nec deo ppter hoies obedire: s; ppter seipsam. Iō seq̄: S; p̄ri tuo q̄ ē in abscondito. GLO. i. p̄ri tuo celesti q̄ est inuisibilis: vel q̄ habitat i corde p fidē: deo aut̄ ieiunat q̄ p ei⁹ amore se macerat: et qd̄ sibi subtrahit: alteri largit̄. Et p̄ tu⁹ q̄ vi. in absco. red. tibi. REMI. Sufficit enī tibi vt q̄ ē inspector cōscie: sit. et remunerator. GLO. Spiritualiter aut̄ facies aie cōscia itelligitur Sicut enī i cōspectu hōiū gratiosa ē facies pulchra in oculis dei speciosa ē mūda cōscia. Das facies hypocrite q̄ p̄t hoies ieiunāt extermināt: fallē volentes dei et hoies: nā semp vulnerata ē cōscia ei⁹ q̄ peccat. Si ḡ abstuleris nequiciā ab aīa tua lauasti cōscia tuā et bñ ieiunas. LEO pa. in ser. de ieiū. Impleri enī or̄ ieiunū non ciboz tantūmō parcitate: s; maxie puatione vitioz. Nā cū ob hoc castigatio ista sumat̄: vt carnaliū desiderioz fomites subtrahant̄: nullū magis sectādū ē cōscie gen⁹: q̄ vt semp finis ab iniusta uolūtate sobrii: et ab inhonestā actōe ieiunij: q̄ deuotio nō secernit iualidos: qz etiā i lāguido corpe pōt aie integritas repiri. CHRY. sup matth. Spiritualiter aut̄ Caput tuū christ⁹ ē: sitientem pota esturientē ciba: et sic oleo misericordie vixisti caput tuū. i. christū qui clamat in euāgelio: qd̄ vni ex minimis meis fecistis: mihi fecistis. CHRY. i bo. Illō enī ieiunū de⁹ approbat: qd̄ aīa oculos ei⁹ man⁹ elemosynaz lauat. Hoc ḡ qd̄ tibi subtrahis alteri largi re: vt vñ tua caro affligit̄: inde egētis p̄xiimi caro resp̄paret. AVGV. de s. do. Vel Caput recte accipim⁹ rōnent qz i aīa p̄minet: et cetera hōis mēbra regit. Ungē ḡ caput ad leticiā p̄tinet. Interi⁹ ḡ gaudeat de ieiunio suo: qui ieiunādo se auertit a uolūtate seculi: vt sit subdit⁹ christo. GLO. Ecce nō oīa i nouo testamento ad l̄ram accipiūt. Ridiculū enī est i ieiunio oleo delibari: s; spū amoris ei⁹ cui⁹ passionibus debem⁹ participare: nos macerādo mens debz iungi. CHRY. p̄p̄e aut̄ debet faciē quidē lauare: caput aut̄ nō lauare: sed vngere. Quādiū enī sum⁹ i corpe cōscia nra sordida ē in peccatis. Caput

aut nostrum christis: peccatum non fecit.

Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi erugo et tinea demolit: et ubi fures effodiunt et furant. **T**hesaurizate autem vobis thesauros in celo: ubi nec erugo nec tinea demolit: ubi fures non effodiunt nec furant. **U**bi est thesaurus tuus: ibi est et cor tuum.

CHRY. in ho. Postquam vane glorie expulit egritudine: opte iam sermone de contemptu diuitiarum inducit. **N**ihil enim ita pecunias occupare facit: ut glorie cupido: propter hoc namque famulorum greges et auro optos equos et argenteas meas experit homines: non ut utilitate aut voluptate impleat: sed ut multis ostendat. et hoc est quod dicit: **N**olite thesau. vo. thesau. i. terra. **AVGV.** de ser. do. Si enim eo corde quisque operetur aliquid ut terrenum commodum adipiscatur: non erit cor mundum: quod in terra voluntas. **S**ordescit enim aliquid cum inferiori miscetur nature: quous in suo genere non sordide: quod est de puro argento sordidat: aut si miscetur: ita et animus nisi terrenorum cupiditate sordescit: quous terra in suo ordine munda sit. **CHRY.** sup math. **U**el aliter: supra dominus nihil de elemosyna vel offo vel ieiunio docuerat: sed simulationem eorum contempsit. **N**unc sunt tria predicta tres consequentias introducit doctrine: quod prima pertinet ad elemosynam que est hic: **N**olite thesau. vo. the. sup terra. ubi primo datur consilium ut elemosyna fiat: ut sit ordo narrationis talis: **U**bi facis elemosynam: noli tuba canere ante te: et postea subsequitur: **N**olite thesaurizare vo. thesau. in ter. secundo dicitur quod est utilitas in elemosyna facienda: tertio ut neque timor inopie accidens impediatur voluntatem elemosyne faciende.

CHRY. i. ho. **D**icens autem: **N**olite vo. thesau. i. terra. subdit: **U**bi erugo et tinea demolit: ut demonstrat thesauri qui est hic nocumetum: et eius qui est in celo utilitatem: et a loco et ab his que nocent. quod dicitur: quid formidas ne pecunie consumantur: si elemosynam dederis: **I**taque da elemosynam et additionem accipient. etenim que in celis sunt apponuntur: quod si non dederis perierit: et non dicit aliis derelinquis: quoniam in hoc delectabile est hominibus.

RABA. **T**ria autem ponit secundum tres diversitates diuitiarum. metalla erugunt: vestes tinea demoluntur. **S**unt autem alia que neque erugunt neque tinea timet: sicut lapides preciosi. et ideo ponit generale perimentum. scilicet fures: quod omnes diuitias rapere possunt. **CHRY.** sup matthe. **A**lia littera habet ubi tinea et comestura exprimitur. **D**ia enim bona mundi tripliciter tollit in teritis. **A**ut enim a semetipsis veterascunt et timeant: sicut vestimenta. aut ipsis dominus luxuriose vitibus comedunt aut ab extraneis vel dolo vel vi vel calumniis vel alio iniquo modo diripiunt: quod omnes fures dicunt: quod per iniquitatem festinant aliena facere sua. **S**ed dices: **N**umquid omnes que hec sunt perdetur? **I**nter quod dicitur: quod nisi non omnes perdetur tamen multi perdetur. **V**ere autem et male fructus diuitias et si non corporales: spiritualiter tamen perdidisti: quod non proficiunt tibi ad usum salutis. **RABA.** **A**llegorice autem erugo significat superbiam: quod decore virtutum obscurat. **T**inea que

vestes late ter rodit invidia est: quod bonum studium lacerat: et per concupiscentiam unitatis dissipat. **F**ures sunt heretici et demones que semper ad hoc sunt intenti ut spiritualibus spoliarent. **HYLA.** **C**eterum laus celestis eterna est: nec furto surrepti subtrahenda: nec tinea et rubigine in die excidenda. **E**t ideo sequitur: **T**hesaurizate autem vobis thesauros in celis ubi neque erugo neque tinea demolit: et ubi fures non edifodiunt: neque furant. **AVG.** de f. do. in mon. **C**elum autem hoc loco non corporeum accipitur: quod omne corpus per terra habendum est. **T**otum enim mundum contemneret quod sibi thesaurizat in illo celo: de quo dicitur: **C**elum celi dominus. id est in firmamento spirituali. **C**elum enim et terra transferuntur. **N**on autem in eo quod transferri collocare debent thesauri nostrum: sed in eo quod semper manent. **CHRY.** sup math. **Q**uid ergo melius est: an in terra reponere: ubi certum est concupiscentiam euertere: an in celo ubi est certa custodia: **Q**ue autem stulticia est illic frangere vultu exitus: et illic non premittere quo iturus es: **I**llic ergo substantiam tuam colloca: ubi patriam habes. **CHRY.** in ho. **Q**uia tamen non omnis terrenus thesaurus erugunt aut tinea destruitur: aut per fures auferuntur. et ideo aliud inducit dicens: **U**bi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum. ac si dicat: si nihil prope veniat non potest sustinere iacturam inferioribus affixus et eorum finis factus et accelestibus cadens et nihil excellentior cogitare potest. **HIERO.** **D**oc autem non solum de pecunia: sed de cunctis possessionibus sententia dicitur. **S**ulosis eius de veteri est. **L**assius thesaurus sunt lubrica: amoris libido. huic fuit vnusquisque a quo videtur. **I**bi ergo habet cor: ubi et thesaurus. **CHRY.** super math. **U**el aliter: ponit nunc quod sit utilitas in elemosyna facienda. **Q**ui enim collocat thesauros in terra non habet quod speret in celo. **U**t quod aspiciat in celis: ubi nihil repositum habet. **U**bi duplur peccat. primo quod mala concupiscit: secundo quod cor habet in terra: et ex contrariis causis duplur bene facit quod thesaurizat in celo.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. **S**i oculus tuus fuerit simplex: totum corpus tuum lucidum erit. **S**i autem oculus tuus fuerit nequam: totum corpus tuum tenebrosum erit: si ergo lumen tuum quod in te est: tenebre sunt: ipse tenebre quate erunt?

CHRY. in ho. **P**ostquam fecit mentionem de intellectu in futurum redacto et captiuato: quod hoc non multis facile cognoscibile erat: ad exteriorum doctrinam transferunt dicens: **L**u. cor. tui est oculus tuus. ac si dicitur. **S**i non nosti quod est iactura intellectus a corporalibus hoc dices: **Q**uod enim est oculus corporis: hoc est intellectus anime. **S**icut ergo oculis orbis multum operationis reliquorum membrorum amittit lumen eis extincto: ita et mente corrupta multis malis vita tua implet. **HIERO.** **D**oc ergo totum transferunt ad sensum: quod enim corpus totum est in tenebris: si oculus non fuerit simplex: ita si anima principalis fulgore suum perdidit: vniversus sensus vel sensualis per anime caliginem amovabitur. **V**nde dicitur: **S**i ergo lumen quod in te est: tenebre sunt ipse tenebre quate sunt. id est si sensus quod lumen est anime vitio caligat: ipsa putas caligo quod tenebris obvoluatur.

CHRY. **U**ideri autem quod non de corporali oculo sed loquitur: nec de hoc corpore quod videtur de foris: alioquin dixisset:

Si ocul⁹ tuus san⁹ fuerit aut ifirm⁹. nūc autē dicit
 Simplex et nequā. si at benignū oculū hz et ifirmū:
 nunquā corp⁹ ei⁹ in lumine ē: Aut si malignū et sanū:
 nunquā corp⁹ ei⁹ in tenebris ē. **HIERO.** Sz solēt
 lippietes lucernas vidē numerosas. simplex autē ocu-
 lus et pur⁹ simplicita ituef et pur⁹. **CHRY.** sup mat
 thei: Uel or⁹ oculus nō a foris: sz ab int⁹. Lucerna
 enī ē mens p quā aia videt deū. Qui g cor hz ad de-
 um: illi⁹ ocul⁹ lucidus est. i. illi⁹ mens mūda ē: non
 terrenis occupatōis sordidata. Tenebre autē i nobis
 sunt sensus carnales: q semp desiderāt que sūt tene-
 brae. Qui g hz oculū mundū. i. mētē spiritalē: corp⁹
 suū suat lucidū. i. sine peccato. Et si enī caro deside-
 rat mala: vtute tū diuini timoris repercutit eā. Qui
 autē hz oculū. i. mētē aut malignitate tenebrosā aut
 occupatōis turbulētā: tenebrosū possidet corp⁹: nō
 enī resistit carni q occupatōis puerfa: qz nō hz spem
 in celo q pstat nobis vtute vt occupatōis resistam⁹.
HILA. Uel alit⁹: De officio luminis oculi lumen
 cordis expisit: qd si simplex et lucidū manebit: claris-
 tatem eteri luminis corpi tribuit: et splēdozē origi-
 nis sue corruptioni carnis infundet. i. in resurrectōe
 Si aut obseur peccatis et volūitate erit: vitis mentis
 natura corpis subiacet. **AVG.** de f. do. Uel alit⁹
 Oculū h accipe debemus intētiōē nrām q si mun-
 da fuerit et recta: oia opa nra q in eam opamur bo-
 na sunt: q qdē oia totū corp⁹ appellauit: qz et apls
 mēbra nra dicit qdā opa vbi ait: Mortificate mem-
 bra vestra fornicatōem et imundiciā. nō g quid qsqz
 faciat: sed quo aio faciat considerādū ē. Hoc est enim
 lumē in nobis: qz hoc nobis manifestū est bono aio
 nos facere qd facim⁹. Omne enī qd manifestat lu-
 men ē. Ipsa vero scā que ad hōiuz societate pcedit
 incertū nobis hnt exitū: et iō tenebras eas vocauit.
 nō enī nomi cū pecuniā porrigo idigenti qd sit inde
 factur⁹. Si g ipsa cordis itentio q tibi nota est: sordi-
 dat appetitū tpaliū rerū: magis ipm scū enī icert⁹
 est exitū sordidū erit: qz tū bñ alicui pueniat: qd tu
 nō recta intētiōe facis: quō tu feceris: iputabit tibi
 nō quō illi puenit. Si aut simplici intētiōe. i. su-
 ne charitatis opa nra fiāt: tūc mūda sunt: et placent
 i aspectu dei. **AVG.** 5 mēda. Sz ea q stat eē pec-
 cata: nulla velut bona intētiōe faciēda sūt: ea q p-
 pe opa hōiuz si cās habuerit bonas vel malas: nūc
 sunt bona nūc mala: q nō sunt p seipsa peccata: sicut
 victū pbere pauperib⁹ bonū ē: si fiat misericordie cā
 malū autē si fiat eā iactātie. Cū vō opa ipsa peccata
 sunt vt furta: stupra: et huiusmōi: quis dicat cās bo-
 nis eē faciēda: vel peccata nō eē: qs dicat furem
 diuitibus vt habeamus quid demus pauperibus:
GREGO. xviii. moza. Uel aliter: Si lumē qd in-
 te ē. i. si hoc q nos bñ agē cepimus: ex mala intētiō-
 ne offuscamus: ipsa q mala eē nō ignoramus etiam
 cū facim⁹: quāte tenebre erūt. **REMI.** Uel aliter:
 Fides lucerne assimilaf: qz p eam gressus iterioris
 hōis. i. actio illuminaf ne offendat: sz illō: Lucerna
 pedib⁹ meis vbi tuū. q si fuerit mūda et simplex to-
 tum corp⁹ lucidū erit. Si vō sordida: totū corp⁹ erit
 tenebrosū. Uel aliter: Per lucernā intelligit rector
 ecclesie: q bñ ocul⁹ or⁹: qz salutaria plebi subiecte p-
 uidere dz: que p corp⁹ intelligit. Si ergo rector eccle-
 sie errauerit: quātomagis erabit ppls ei subiectus.

¶ Nemo potest duob⁹ dñis seruire.
 Aut enī unū odio habebit: et alterū
 diliget: aut unū sustinebit: et alterū
 contēnet. Non potestis deo seruire
 et mammonē.

CHRY. sup matth. Supius dixerat dñs qz q habz
 mentē spiritalē: ille pōt corp⁹ suū seruire sine peccato
 q aut nō hz: nō pōt. cui⁹ rōnem subiūgit dicens: Ne-
 mo pōt duobus dñis seruire. **GLO.** Uel aliter: Qu-
 oia est supra qz ppter itentione tpaliū: bona mala
 sunt. vñ possz aliquis dicē: Ego faciā bona: et ppter
 tpalia et ppter celestia. **¶** Contra qd dñs ait: Nō potestis
 duob⁹ dñis seruire. **CHRY.** in bo. Uel aliter: In an-
 teriorib⁹ auariciā cōpssit tyrānidē p mula et magna
 sed adhuc alia apponit aploza. Nō enī in hoc solū
 nobis nocēt diuitie qz latrones aduers⁹ nos armāt
 et q intellectū obtenebrāt: sed etiā a seruitute dei nos
 expellūt: et hoc pbat a cōib⁹ occupatōib⁹ dicens: Ne-
 mo pōt. du. deo. seruire. Duos aut dicit: qz tria inūgunt
 Lōcordia enī multos vñū facit: qd ostēdit p hoc qz
 subdit: Aut enī vñū odio habebit. Iō aut duo ponit
 vt mōstret facit eē transmutatōem ad meli⁹. Si. n.
 dicas: Seruus scūs sum pecuniarum: amādo. f. eas
 mōstret qz possibile est ad aliud venire. f. nō sustinē-
 do seruitutē: sed cōtēnendo. **GLO.** Uel duo tagē
 videt seruitiū genera: qdā enī seruitiū liberaliter ex
 amore: qdā seruitiū ex timore. Si g aliqs ex amo-
 re seruiat vñū dñoz dñoz: necesse est vt alterū odio
 habeat. Si vō ex timore seruiat: necesse ē vt dū vnū
 sustinet alterū cōtēnat. Res aut terrena vel de⁹ si i cor-
 de hōis dominet: ad tria ex vtroqz trahit hō: nam
 de⁹ trahit ad sapioza sibi seruitē: res vō terrena ad
 inferioza. et iō qsi cōcludēs subdit: Nō po. deo ser. et
 mam. **HIERO.** Amāmona sermone syriaco diu-
 tie nuncupant. Audiatur ergo hoc auar⁹ q censet vo-
 cabulo christiano: nō posse se simul diuitiis xpcqz
 seruire: et tū nō dixit: Qui hz diuitias: sed Qui seruit
 diuitiis. Qui enī diuitiaz seru⁹ est: diuitias custodit
 vt seruus. q aut fuitutis excussit iugū: distribuit eas
 vt dñs. **GLO.** Per amāmona etiā intelligit diabo-
 lus q pest diuitiis: nō qz possit eas dare nisi qñ de⁹
 pmittit: sed qz p eas hōies fallit. **AVG.** de ser. do.
 i mōte: Qui enī seruit amāmonē. i. diuitiis: illi vtiqz
 seruit: qbus reb⁹ istis terrenis merito sue puerfatis
 pposit⁹ pnceps hui⁹ seculi a dño or⁹. Uel aliter: qui
 sint duo dñi ostēdit cū or⁹: Nō po. deo f. et mā. f. deo:
 et diabolo. Aut ergo hūc odio ha. hō: et al. di. deum
 Aut al. pa. et al. cōtem. Patif enī dūz dñm qsqz ser-
 uit amāmonē: sua enī cupiditate iplicat⁹ subdit dia-
 bolo: et nō eū diligit. Sicut q ancille aliene diuict⁹
 est: ppter cōcupiscētiā durā patif seruitutē: et non
 diligit eū: cui⁹ ancillā diligit. Dixit aut Altez etem
 nec: nō odio habebit. null⁹ enī vā scia deū potest
 odisse. Contemnit autem. i. non timet eum: cū quasi
 de eius bonitate securus est.

¶ Ideo dico vobis ne solliciti sitis
 anime vestre quid manducetis: neqz
 corp⁹ vestro quid induamini. Nōne

uia pl^e q^z esca: z corp^o q^z uestim^{tu}

AVG. de ser. do. in monte: Quia supius docuerat dñs q^z quisq^s vult diligere deū z cauē ne offendar: nō se arbitret duob^o dñis posse seruire: ne forte q^z uis iā sup^{ra} nō querant: ppter ipsa nō necessaria cor duplicet: z ad ea deflectēda torqueat intentio subiūgit dicēs: **Jo di. vo. ne sol. si. ani. ve. qd mādu. neq; cor. ve. qd idua.** **CHRY.** in bo. Nō hoc dicit q^z aia cibo idigeat: icorpoza est enī: sed fz cōmunē locut^o est s^uetudinē. aliter enī nō pōt morari i cor poze nisi eo cibato. **AVGV.** Uel aiam i hoc loco p aīali vita positā nouerim. **HIER.** In nōnullis codicib^o additū est: neq; qd cibabis. Ergo qd oibus natura tribuit z iumētis z bestiis hōibusq; eōe est: hui^o cura penit^o liberamur. Qd aut h^o d^o de carnali cibo z uestimēto accipiam. **Retex de spiritalib^o ci/ bis z uestimētis semp debem^o eē solici.** **AVG.** de here. Dicitur aut enchire quidā hēfici opinantes monacho nō licere sustētande vite sue cā aliqd opa ri: atq; ita seipfos pfiteri vt oīno ab opibus vacent. **AVG.** de opibus monachoz: Inquit enī non de hoc ope corporali i quo vel agricole vel opifices la/ borāt pcepit apls cū dixit: Qui nō vult opari nō man ducet. Neq; euāgelio posset oīno esse dñus vbi ait dñs: **Jo dico vobis ne solici sitis.** In vbo g apli p dicto spiritalia opa debem^o accipe: de qb^o alibi d^o: Ego plantauī: apollo rigauī. z ita se arbitrant apo stolice z euāgelice obtēperare snie: cū euangelii cre dūt de nō curāda corpali vite hui^o idigētia pcepisse: z aplm de cibo spiritali dixisse: Qui nō vult opari: nō māducat. **Pu^o g demōstrem^o aplm opa corpalia f nos dei opari voluisse.** Premiserat enī dicēs: **Ipi sci tis quō oporteat vos imitari: qz nō inquieti fuimtis iter vos neq; panē ab aliquo gratis manducaim^o sed in labore z fatigatōe die ac nocte laborātes: ne quē uestri^o grauerem^o: non qz nō habuim^o ptātem sed vt nosipfos formā darem^o vobis q^z nos imitare mīni.** Nā z cū essemus apud vos: hoc denūciabam^o vobis: qm̄ si quis non vult opari: nō māducat. Quid ad hoc dici pōt qm̄ exēplo suo docuit: qd pcepit. s. corpaliiter opando: Nā qz corpaliiter oparet oīdīf in actib^o vbi d^o: qz māst cū aquila z vxoze ei^o pscil/ la: opus faciēs apud illos: erāt enī tabernaculoz ar tifices: z tam aplō tanq; pdicatori euangelij militi chzisti: plantatori vinee: pastori gregis constituerat dñs vt de euāgelio viueret: q^z nō stipēdiū sibi debi tum non exegit: vt se formā daret eis q^z exigere inde bita cupiebāt. Audiāt g q^z non hnt hāc ptātem: quā ille habebat: vt tantūmodo spiritaliter opantes mā ducēt panē a corpali labore gratuitū. Si aut euāge liste sunt ministri altaris: dispēfatores sacramētozū hnt hāc ptātem: si saltē habebāt aliqd i seculo: quo facile sine opificio sustētarent hāc vitā: qd conuersi ad deū idigētib^o dispartiti sunt: z credēda est eozuz infirmitas z serēda. Nec attendendum in quo loco hoc qd habebāt ipenderint: cū omniū chzistianozuz sit vna respu. Sed q^z veniūt ad pffiones seruitutis dei ex vita rusticana: z ex opificū exercitō: z plebeio labore siquo mīn^o operent^o excusare nō pnt. Nullo enī mō decet vt in ea vita vbi senatores sunt labori osi: ibi fūat opifices ociofi: z quo veniunt rēlictis de licijs suis q^z fuerūt pdioz dñi: ibi sint rustici delicat

ti. **At cum dñs ait: Nolite solici eē. nō hoc dicit: vt ista nō peirent: quātū necessitas est vnde honeste poterūt: sed vt nō ista intueant: z ppter ista faciant quicqd in euāgelij pdicatione facē iubent: eā nāq; intētiōne paulo supius oculū vocauerat.** **CHRY.** in bo. Uel pōt aliter cōtinuari: **Quē enī docuisset dñs pecuniā despice: ne aliqui dicerēt: q^zliter poterimus viuere: si oīa piecerim^o subiūgit dicens: Ideoz di co vobis.** **GLO.** i. cura tpali: ne retrabamini ab eis. **HIERO.** Precipit g nobis: ne solici sim^o qd comedam^o: qz in sudore vult^o pparemus nobis pa nem. Ergo labor exercendus est: sollicitudo tollēda. **CHRY.** sup matth. Nō enī solitudinib^o spiritali bus: sed laborib^o corpaliibus accipiēdus est panis: q laborātib^o p pmo diligētie deo pstante abundat z negligētib^o p pena deo faciēte subducit. **Confir mat aut spem nrām dñs: pmo de maiori ad min^o de scendit dicēs: Nōne aia plus est q^z esca: z corp^o pl^o q^z uestimētū.** **HIERO.** Qui maiora pstitit: vniq; z minora pstabit. **CHRY.** sup matthei: Nisi enim voluisset cōseruari qd erat nō crearet. qd aut sic crea uit: vt p esca seruet: necesse est vt det ei escam: q^z dicit vult esse qd fecit. **HYLA.** Uel aliter: qz corrupt^o circa futuroz curā: infideliiū sensus est calūmantiuz q^z in resurrectōe corpoz spēs fit futura: q^z in substan tia eternitatis alimonia. **Jo subsequēter dicit: Non ne aia plus est q^z esca. Nō enī patif spē nrāz futuri in resurrectiōe cibi z potus z vestitus sollicitudine demorari: ne redempti in corpus atq; aiam cōtume/ lia in non efficiendis leuioribus inferat.**

Respice volatilia celi q^z nō serunt neq; metūt: neq; cōgregāt i horrea: z p^o uester celestis pascit illa. Non ne magis pluris estis illis. Quis at uestriū cogitās pōt adijcere ad statu ram suā cubitum unuz.

CHRY. Postq^z cōfirmauit spem nrām de maio re ad min^o descendēs: deinde cōfirmat de minozi ad maius ascendens cū dicit: **Ref. vo. ce. qz non se. neq; metūt.** **AVG.** de opibus monachoz: Quidā se di cunt ppterea opari nō debere: qz nec volucres celi semināt neq; metūt. **Cur g nō attendūt qd sequitur Neq; cōgregant in horrea:** **Cur g isti manus ociosas z plena repositoria volunt hēre: cur deniq; coquunt bec enī aues nō faciunt aut si reperiunt qbus hoc p suadeant: vt eis p singulos dies escas afferāt ppara tas: saltē sibi de fontibus aquā afferūt z reponunt: qd volatilia nō faciūt. Sed si nec aqua sibi vasa cogunt^o iplere: z iā illos qui tūc erant hierosolyme no uo gradu iusticie supgressi sunt. qui demisso sibi ex grā frumēto panem fecerūt aut facere curauerunt: qd aues nō faciunt. Nō possunt aut ista seruare: vt s. nihil in crastinū reponāt qui se p multos dies a cō spectu hominū separatos z nulli ad se pbebētes ac cessuz includūt seipfos: viuētes in magna intētiōne orationum. An forte quo sunt sanctiores: eo sūt vo luerib^o dissimiliores. Quod ergo dicit de volatilib^o celi ad hoc dicit: ne quisq; putet deū seruozi suozuz necessaria non curare: cum eius puidētia vltq; ad**

ista gubernada pueniat. Neq; enim nō ipse pascit eos qui manibus operant: neq; etiā quia de^o dixit: **Inuoca me in die tribulationis et eruam te: non de hinc fugere apostolus: sed expectare ut comprehenderet: et cui deus sicut tres pueros de medijs ignib⁹ liberaret. Sicut enī qui fugiētibus sanctis huiusmōdi questionem obijceret: respōderent nō se oportuisse tētare deum: sed tunc talia deum si vellet esse factum ut eos liberaret: sicut danielē a leonibus et peritum a vinculis: cum ipsi quid facerēt non haberēt. **Lum** vō eis fugā in potestate dedit: etiam si liberarent per illam: nō nisi ab ipso liberari: sicut seruis dei valentibus manibus suis victum trāsigere: si ex euāgelio neq; metunt: facile respōdebunt. Si nos p aliquā infirmitatem vel occupationē nō possumus operari: ille nos pascet sicut aues que nihil opantur. **Lum** aut possum⁹ non debemus tētare deum: quia hec que possum⁹ ei⁹ munere possumus. Et cum hic viuim⁹: illo largiente viuimus: q̄ largitus est et possumus: et ille nos pascit a quo aues pascunt: sicut dicitur **Et p̄ vester cele. pas. illa: nōne vos ma. plu. es. illis.** **AVG.** de ser. do. in monte. i. carius vos valetis: qz rationale animal sicut est hō sublimi⁹ ordinat in rerū natura q̄ irrationalia: sicut sunt aues. **AVGV.** xi. de ciui. dei: **Plerūq; tamē carius cōparat equus q̄ seruus: et gemma q̄ famula: nō ratione cōsiderātis: sed necessitate indigentis: seu voluptate cupiētis.** **CHRY.** Omnia enī animalia deus ppter hōiem fecit: hōiem aut ppter se. quāto ergo p̄ciosior ē hōi minis creatio: tanto maior est dei sollicitudo de ipō. Si q̄ aues non laborātes inueniūt escas: homo nō inuenit: cui deus dedit et operādi sciam et fructificandi spem. **HIERO.** Sunt autē quidā qui dum volunt terminos patrū excedere et ad alta volitare: in ima mergunt. **Volatilia celi angelos esse volūt: cetera q̄ in dei ministerio fortitudines que absq; cura dei sui alant. puidētia. Si hoc itaq; est ut intel ligi volunt: quō sequit⁹ dictum ad hoies: Nōne vos ma. plu. estis illis. Simpliciter q̄ accipiūt: qz si volatilia absq; cura et erūnis dei alant. puidētia: que hodie sunt et cras non erūt: quātomagis homines qui bus eternitas reposita. **HYLA.** Pōt autē dici qz sub nomine voluc⁹ exemplo nos imundoz spirituum hortat: quib⁹ sine aliquo negotio querēdi et congregādi: viuēdi tamē tribuit de eterni cōsiliij potestate substantia: atq; ut ad immundos istud spūs referat oportune adiecit: **Nōne vos magis plaris estis illis. De cōparatōis pstantia oriam nequicie et sanctitatis oīdēns.** **GLO.** Non solum aut exem plo auū: sed experimēto docet qz ad hoc qz sum⁹ et viuimus nra cura non sufficit: sed diuina puidētia operat⁹ dicens: **Quis aut vestrū cogi. pōt adijce. ad staturā suā cubi. vni.** **CHRY.** sup mattheū: **Deus enī est qui p singulos dies incrementa corporis tui facit: te nō intelligente. Si ergo in teipso quotidie dei puidētia operat⁹: quō in necessarijs tuis cessabit. Si autē vos cogitando modicam partē corpori vestro addere non potestis: quō cogitādo saluādi estis in toto.** **AVG.** de ser. do. in mōte: **Uel pōt referri ad sequētia: ac si diceret: Nō esse cura nra factuz ut ad hanc staturā veniret corpus nrm: ex hoc itelligi******

pōt: qz si velletis adijcere vntm cubitū non possētis. **Ille ergo tegendi corporis curā relinquit: cui⁹ cura factū est ut esset tāte stature.** **HYLA.** Sicut fidē vitalis substātie nre de documēto spiritū seruauit ita opinionē futuri habitus iudicio cōis intelligētie dereliquit. **Cū enī vniuersoz corpōz que vitā hant serunt: diuersitatem in vniū perfectum vniū sit excitaturus: solus qui potēs sit ad vniūscuiusq; p̄citatē cubitum vniū et aliter tertiuē p̄stare: de vestitu. i. de specie corpōz cū eius contumelia ambigimus: qz ut equalem omnē hōiem efficiat: tantū mēsure est humanis corpōzibus additurus.** **AVG.** yltimo de ciuitate dei: **Sed si christus in ea mēsure corpōz in qua mortu⁹ est resurrexit: nefas est dicere cū resurrectionis omniū temp⁹ venerit: accessurā corpōz eius eam magnitudinē quā non habuit: qm̄ in ea discipulis in quo notus erat apparuit: ut longissimis fieri possit equalis. Si autē dixerim⁹ ad vniū corpōz modū etiā minimozū maiorūq; corpōz redigenda peribit de multoz corpōzibus p̄ plurimū: cum ipse nec capillū perituz esse pmisit. Restat ergo ut quisq; recipiat suā mēsuram quā vel habuit in iuuetute: si senex est mortuus: vel fuerat habituz⁹ si est ante de functus. Et iō non est dictū ab apostolo in mēsuraz stature: sed in mēsurā etatis plenitudinis christi: qz resurgent corpōz mortuoz in iuuetili etate et robore ad quā christum peruenisse cognouimus.**

Et de vestimētis qd solliciti estis. Considerate lilia agri quō crescunt. Non laborāt neq; nent. Dico aut vobis: quoniā nec salomon in omni gloria sua coopert⁹ est sicut unū ex istis. Si enī fenū agri quō hodie est et cras in clibanū mittit de⁹ sic vestit: quātomagis vos modice fidei?

CHRY. in ho. Postqz mōstrauit qz non oportet nos p cibo esse sollicitos: ad id quod leu⁹ est p̄gratū: neq; enim ita necessarium est indumentū sicut cubus. vñ dicit: **Et de vesti. qd soli. estis. Non autē hic vti⁹ exemplo voluc⁹ ut induceret pauonē et agnū: a quib⁹ erat similia exempla accipere: sed vti⁹ exemplo lilioz dicens: **Considerate lilia agri. Vult ex vobis mōstrare sup̄abundantiā. s. a munificētia pulchritudinis: et a vilitate participantū tali decore.** **AVG.** de ser. do. in mōte: **Ipsa aut documēta non sic allegozice discutiēda sunt: ut queram⁹ quid significent aues celi: aut lilia agri: posita sunt enī ut de rebus minorib⁹ maiora p̄suadeāt.** **CHRY.** sup mattheū: **Lilia enī statuto tēpore formant⁹ in frondib⁹: vestimēt candore: implent⁹ odorib⁹. Et qd terra radii nō dederat: deus inuisibili opatione largit⁹. In omnib⁹ aut eadem plenitudo seruaf⁹: ut nō ab euentu facta putē⁹: sed dei puidētia itelligat⁹ esse disposita. Dicendo autē: **Nō laborāt: viros cōfortat. Dicēdo vero: Neq; nent: mulieres.** **CHRY.** in ho. **Hec aut dicens nō opus p̄hibuit: sed sollicitudinē: sicut et supra cā de seminatione loqueret.** **CHRY.** Et ut magis dei puidētiā in ipsis cōmendet: que omnem****

supat humanā idustriā subdit: **P**ico autē vobis quā neq; salo. in om. glā sua coop. est sic vnum ex istis. **HIERO.** Reuera enī qđ serici: que regū purpura: que pictura pōt florib; cōparari: Quid ita rubet vt rosa: Quid ita candet vt liliū: **V**iole yō purpuram nullo supari murice: oculoꝝ magis q̄ sermonis iudicium est. **CHRY.** in bo. Quātū enī veritatis ad mendaciū tm̄ vestimentoꝝ ⁊ floꝝ orīa est. **S**i ergo salomon a florib; supatus est: qui omnib; regibus fuit p̄clarior: quātō tu vestimētis poteris vincē floꝝ decoꝝez: **E**st autē salomon supatus a floꝝ decoꝝe nō semel tm̄ neq; bis: sed p totū ipsi sui regni. **E**t hoc est qđ dicit: **I**n omni gloria sua: qui nec i vno die ita decoratus est vt floꝝes. **CHRY.** sup matthe. **U**el hoc dicit: qđ salomon ⁊ si nō laborabat: tm̄ iubebat. **U**bi autē iussio: illic ⁊ ministrantiꝝ offensa: ⁊ iubētis ira frequēnt iuenit. **H**ec autē qm̄ nesciūt: sic ornantur. **H**YLA. **U**el lilia intelligēda sunt angeloz celestium claritates: quib; a deo glorie candoz idutus ē. **N**ō laborāt autē neq; nent: qđ vtutes angeloz ex ea quā adeptē sunt originis sue sorte vt sint semp accipunt: ⁊ cū in resurrectōne similes hoīes āgelis erūt sperare celestis glorie voluit operimentū: exēplo angelice claritatis. **CHRY.** sup mattheū. **S**i autē floꝝibus terrenis sic occurrit de;: qui nati sunt: vt tm̄ videant ⁊ pereant: hoīes negliget: quos sic creauit vt non p tēpore videant: sed vt perpetuo sint. **E**t hoc est qđ dicit: **S**i autē fenū agri quod hodie est ⁊ cras i clybanum mittit deus sic vestit: quātō magis vos modice fidei. **HIERO.** Cras autē in scripturis futurū ipus intelligit dicente iacob: **F**raudat me cras iusticia mea. **G**LO. **A**lij libri habent in ignem vel in acernū qđ habet spēm clybani. **CHRY.** in homie. **N**ō autē lilia iā ea vocat: sed fenū agri: vt eozū vilitatē ostēdat. **S**ed ⁊ aliā vilitatē apponit dicēs: qđ hodie sunt: et nō dixit **C**ras nō erūt: sed qđ ē multo deficientius qđ in clybanum mittit. **Q**uod autē dicit: **Q**uātō magis vos. occulte insinuatur humani generis honor ac si diceret: **V**os quib; animā dedit: eozū pus plasmat: pphetas misit: ⁊ vnigenitū filiū tradidit. **G**LO. **D**icit autē **M**odice fidei: qđ modica fides ē que nec o minimis certa ē. **H**YLA. **U**el sub fenū noīe gētes nūcupant. **S**i igit gētib; icureo tm̄ indulget eternitas corpālis vt mox igni iudicij destinent: qđ pphanū ē sanctos de gloria eternitatis ambigere cū iniqs eternitatis opus p̄stet ad penam. **R**EMI. **S**piritualiter autē p volatilia sancti viri. defignant: qui ex aqua sacri baptismatis renascuntur: ⁊ deuotione terrena despiciūt: ⁊ celestia petūt qđ pluris dicūt esse apli: qđ pncipes sunt oīum scōꝝ. **P**er lilia etiā sancti viri intelligunt: qđ absq; labore legalium ceremonialiū sola fide deo placuerūt: de q̄bus dicit: **D**ilectus meus mihi pascit inter lilia. **S**cā ēt ecclesia per liliū intelligitur: ppter candorē fidei: ⁊ odorem bone cōuersationis. de qđ dicit: **S**icut liliū inter spinas. **P**er fenū designant infideles: de q̄bus dicit: **A**ruit fenū ⁊ flos eius cecedit. **P**er clybanum eterna damnatio: vt sit sensus. **S**i deus infidelibus tribuit bona t̄palia: quātō magis tribuet nobis etna. **N**olite ergo solliciti esse dicētes quid manducabim;: aut quid bibe

mus: aut quo operiemur. **H**ec enī omnia gentes inquirunt. **S**cit enī pater uester qđ his omnibus indigetis. **Q**uerite ergo primū regnū dei ⁊ iusticiam eius: ⁊ hec omnia adhi centur vobis.

GLOSA: **P**ostq; sigillatim de victu ⁊ vestitu sollicitudinem excluderat argumento ab inferioribus sumpto: hic consequenter vtriq; excludit dicens: **N**olite ergo solliciti esse dicentes: quid manducabimus aut quid bibemus: aut quo operiemur: **R**ABA. **I**deo autem hoc domin; repetiuit: vt ostenderet hanc rem esse pernecessariam: ⁊ vt artius eā in cordibus vestris inculcarent. **N**otandum vero qđ non ait: **N**olite querere aut solliciti esse de cibo aut potu aut indumento: sed **Q**uid manducetis aut quid bibatis: aut quid vestiamini. vbi mihi videtur argui qui sumpto victu vel vestimento cōmuni lauitioza sibi vel austeriora his cū quib; vitā ducit alimēta vel indimēta requirūt. **G**LO. **E**st etiam alia sollicitudo supflua ex vitio hominū qm̄ fructus ⁊ pecuniā plus qđ necesse est reseruat: ⁊ dimissis spiritalibus illis intēti sunt qđ de bonitate dei desperātes: ⁊ hoc phibet. vnde subdit: **H**ec enī oīa gentes requirūt. **CHRY.** sup matth. **Q**uia in reb; hūanis fortunā creatur esse non pudentiā: neq; iudicio dei vitas suas gubernari existimāt: s; icerto duci enētū. **E**t iō merito timēt ⁊ desperāt qđ neminē hnt gubernātē. **Q**ui at credit se dei iudicio gubernari: eā qđem suaz in manu dei committit. vnde sequitur: **S**cit enim pater uester quia omnibus indigetis. **CHRYSO.** in homel. **N**on autē dixit deus: **S**cit deus: sed **S**cit pater uester: ut eos in maiorem spem ducat. si enim pater est: non poterit despiciere filios: cū nec homines patres hoc sustineant. **D**icit autē: **Q**uoniā his indigetis vt magis sollicitudinē abiciās: quia necessaria sunt. **Q**ualiter enim est pater qđ sustinet etiam necessaria filiis non dare: **S**i autem essent supflua: nō ita oporteret cōfidere. **AVG.** xv. de trinitate. **N**on autē ista ex aliquo tēpore cognouit deus sed futura omnia tēporalia: atq; in eis etiam quod ⁊ quādo ab illo petitur eramus: sine initio autē presciuit. **AVGV.** xij. de ciuitate dei: **Q**uod autem dicit quida hec dei scientia non pot se comprehendi: quia infinita sunt: restat eis dicere qđ non omnes numeros deus nouerit: quos infinitos esse certissimum est. **I**nfinitas autē numeri nō est incōprehensibilis ei: cuius intelligentie nō ē numerus. **Q**uapropter si quicqđ sciētia cōprehenditur scientis cōprehensione finit;: pfecto omnis infirmitas quodā ineffabili mō deo finita ē: qđ ei; scie incōprehensibilis nō est. **G**REGO. nesen; in libro de homine: **Q**uoniā autē est pudentia per buitismōi signa demonstratur. permanentia enī vniuersozum ⁊ maxie eoz que sunt in generatione ⁊ corruptione ⁊ positio ⁊ ordo eoz que sunt: semper custoditur; fm eundem modū qualiter perficeret nullo puidēte: **S**ed quidā dicunt deo curā esse existentū permanentie in vniuersali: ⁊ hui; soli; pudentiā habē.

Singularia vo fieri vt contingit. Tres aut cas solas
 vtiqz qd dicit no fieri, puidentiā singulariū : Aut
 eni hoc qd ē ignorare dei: qm bonū ē particulariū
 diligentia habere: aut nō velle: aut non posse. Sed
 ignorantia oīno aliena ē a beata substātia. Qualiter
 eni latebit deū qd nec hō sapiens ignorabit: qz sin-
 gularibz destructis vniuersalia destruet: Nihil at
 pbiber oīa indiuidua perire: nulla pcurate potens
 tia. Si aut nō vult ppter duas sit causas: aut ppter
 pigritia: aut ppter indecentia. Pigritia autē a duo
 bus generat. aut eni voluptate aliq attracti pigrita
 mur: aut ppter timorē desistim: quoz neutz fas ē
 cogitare dō deo. Si aut dicat nō dicere dei: indignū
 eni ēe tante bñtudinīs pnis cōdescendē: qualit nō
 incōueniēs ē artificē quidē pcuratē vniuersalia: ni
 hil pcurariū neqz paruisimū derelinqre sine pcur
 rationē. sciētē qz ad totū pficit pz: cōditōrē vō deū
 artificibz enūciare indoctōrē: Si aut nō pōt imbe-
 cillis ē de? z impotēs benefacē. Si vō incōprehēsi-
 bilis nobis est singulariū puidētē rō: non ppterea
 oportet dicē qz nō ē puidētia: ita eni dicerent: qā
 nūmz hōim ignoram: neqz hoies ēē. **CHRY.** su-
 per matth. Sic g qd credit se dei iudicio gubernari:
 escam suā in manu dei cōmittat: cogitet autē de bo-
 no z malo: de quo nisi sollicit? fuerit neqz malū su-
 giet neqz bonū apprehēdet. Et iō subdit: Querite autē
 pmiū regnū dei z iusticiā ei. Regnū dei ē retributio
 bonoz opoz. Iusticia aut ei: via pietatis p quā itur
 ad regnū. Si g cogites qualis erit gloria scōz: neces-
 se ē vt aut ppter timorē pene recedas a malo: aut p-
 pter desideriu glorie festines ad bonū. Et si cogita-
 ueris que sit dei iusticia: qd. s. odit deus z qd amat:
 iusticia ipsa oñdit tibi vias suas q amātes se seqtur:
 Nō aut daturū sum? rōnē si paupes sum? aut diu-
 tes: sed si bene vel male egerim?: qd est in nro arbi-
 trio. **GLO.** Uel dicit sup iusticiā ei. q. d. vt p eum
 nō p vos iusti sitis. **CHRY.** sup matth. Terra autē
 etiā ppter pctā hōim maledicta: vt nō germinet: sz
 illud: Maledicta terra in ope tuo. benedicif autez
 cū bōa fecerim?. Quere g iusticiā z nō deerit tibi pa-
 nis. Un seqt. Et hec oīa adiciēt vobis. **AVG.** d
 ser. do. in mōte. spalia q manifeste hic oñdit nō ēē
 talia bona nra ppter q bñfacē debeam?: sz nī neces-
 saria ēē. Regnū vō dei z iusticia eius bonū nostruz
 est: vbi finis sstitudus ē. Sed quia in hac vita mi-
 litam? vt ad illud regnū puenire possim?: q vita si-
 ne his necessarijs agi nō pōt: apponēt iquit hec vo-
 bis. Cū aut dicit illō Primū: significauit qz hoc po-
 steri? querēdū ē nō tpe sed dignitate: illud tāqz bo-
 nū nostrū: hoc tāqz necessariū ē. Neqz enim vbi grā
 debem? euāgelizare vt māducem?: qz sic vili? habe-
 rem? euāgeliiū qz cibū: sz iō manducam?: vt euāgeli-
 zemus. Querētib? aut pmiū regnū dei z iusticiā eius
 .i. hoc pponentib? ceteris reb?: vt hoc ppter cetera
 qram?: non tōz subesse sollicitudo ne necessaria des-
 sint. z iō ait: Dec oīa adiciēt vobis. i. oueniēt sine
 vllō vfo impedimēto: ne cū ista querit: illuc abuer-
 tamini: aut ne duos fines sstutatis. **CHRY.** i bo.
 z nō dicit: Dabūtur: sed Apponēt: vt dicat qz pntia
 nihil sunt ad magnitudinē futuroz. **AVG.** de ser.
 do. in monte: Cū aut legim? in fame z siti apostolū
 laborasse: nō existimem? hic oñi promissa titubasse:

quandoquidem ista sint adiutoria. **Medic?** iste etiā
 nos totos cōmifimus: nouit quando appenat z qm
 detrabat sicut nobis indicat expedire. Si eni nobis
 aliquando defuerint: quod plerūqz ppter nostram
 exercitationē deus sine nō debilitat ppositū nrm
 sz exaiatū sfirmat. Nolite g solliciti esse i crastinū.
 Crastin? eni dies sollicitus ēē erit sibiipsi. Sufficit
 eni diei malicia sua. **GLO.** Prohibuerat sollicitu-
 dinez pntiū rez: nō prohibet sollicitudinē futuroz:
 variā ex vitio hōim proueniētē cum dicit: Nolite g
 solliciti ēē in crastinū. **HIE.** Cras in scripturis sus-
 tuz tēp? intelligit: dicente iacob. Fraudiet me cras
 iusticia mea. z in samuele phantasmate phitonisā
 loqtur ad saulē. Cras erit meū de pntib?: g cessit
 debere ēē sollicitos q futura prohibet cogitare. **Suf-**
ficit eni nobis pntis tps cogitatio. Futura q incer-
 ta sūt deo relinqmz. Et hoc ē qd dī: Crastin? eni
 dies sollicit? erit sibiipsi. i. ipse afferet sollicitudinē
 suā secū. Sufficit eni diei malicia sua. Sic maliciā
 non cōtrariā virtuti posuit: sed laborē z afflictionē
 z angustiam seculi. **CHRY.** in bo. Nihil enim ita
 dolorem infert aie: vt sollicitudo z cura. Cū aut dī-
 cat qz crastina dies erit sollicita de seipsa: volēs ma-
 nifestius facē qd dī: Profopopeiā facit tps sz mul-
 toz cōsuetudinē loquēs ad plebē impfectā. vt eni
 eos magis moueat: ipsos dies conquerētes inducit
 pzo superflua cura. Nunquid enim dies nō suffici-
 ens habet onus. i. curam suam: quid igif eū aggra-
 uas magis: curā q pntet ad aliū diem apponēdo?
CHRY. sup matth. Uel aliē: Per hodie hec solū
 significant: q habem? i vita pnti necessaria. Qd autē
 dicit Cras: qd supflūū ē oñdit. dicit g: Nolite solici-
 ti esse in crastinū. i. nihil curetis sup id habere quod
 necessariū ē vobis: ad vitā quotidianā: Qd eni sup-
 flūū fuerit qd ē cras curabit se. Et hoc ē qd dī: Cra-
 stin? eni dies sollicit? erit sibiipsi. ac si dicat: Super-
 flua cū cogitaueris: ipsa se curabit: te qdē eis nō fru-
 ente inueniēt dños multos q ea pcurēt. Quid g cu-
 ras de illis quoz ptatē es alijs dimissur?: Sufficit
 eni diei malicia sua. q. d. Sufficit tibi labor que pa-
 teris ppter necē: noli de supfluis laborare. Uel ali-
 ter. **AVG.** de ser. do. in mōte: Nō dī crastinus di-
 es nisi in tpe vbi pterito succedit futurū: Ergo cū ali-
 qd boni opamur non terrena: sz eterna cogitemus.
 crastin? eni dies sollicitus erit sibiipsi. i. cū oportuerit
 sumas cibū z huiusmōi. s. cū necessitas vrgerē ceper-
 rit. Sufficit enim diei malicia sua. i. sufficit qz ista su-
 mere vrgebit necessitas: quam maliciā noiāt: quia
 penalis ē nobis: pntet eni ad mortalitatē quā pec-
 cādo meruim?. huic g pene tpat necitat? noli addē
 aliqz graui?: vt nō solū eā patiaris: sz etiā ppter hanc
 explēdā milites deo. Dic ē cauēdū: ne cū viderim?
 aliquē seruu dei puidere: ne ista necessaria desint:
 vel sibi vel eis quoz cura sibi cōmissa ē: iudicemus
 eū dñi pcepta facē: z de crastino ēē sollicitū. nam z
 ipse dñs cui ministrabāt angeli: ppter exēplū locu-
 los habē bignat? ē. Est in actib? aploz scriptū ea q
 ad victū sūt necessaria: pcurata ēē in futurū ppter
 imminentē famē. nō g hoc dñs increpat: si quis hu-
 mano more ista pcurerit: sed si quis ppter ista non
 militet deo. **HILA.** Hoc etiā totū sub dēi celesti
 significātia rtinet. Jubemur igif nō abire d futurū.

Satis. n. vite nre malicia diez quib' vitium? .i. pctā
sufficiūt: vt 5 hec purgāda oīs vite nre meditatio:
laborq; verset. **Assante** autē cura nostra ipsa futu
ra sollicita sunt dum nobis eterne claritatis pfecto
deo pcurante proponitur. **CA. VII.**

Nolite iudicare et nō iudica
bimini: nolite odēnare et nō
cōdēnabimi. **In** quo eni iu
dicio iudicaueritis iudicabimi: et i q̄
mēsura mēsi fueritis remetiet uob.

VGA. de ser. do. in monte: Quia cū ista tpalia p
curauit in futurū: incertū ē quo animo fiat: cui pos
sit simplici corde fieri et duplici: oppositū hoc lo
co subiecit: **Nolite iudicare.** vel ait: **CHRY.** in ho.
Ducusq; exposuit cōsequētiā ad elemosynā ptinen
tem. nūc autē incipit exponere cōsequētiā ad orōnem
respiētē. **Et** ē doctrina hec quodāmodō ps orōnis:
vt sit ordo narratōis talis. **Dimitte** nobis debita no
stra. et seq̄tur: **Nolite iudicare:** vt nō iudicemini.

CHRY. sup matth. **Sed** si iudicare p̄hibet: qua cō
sequētia paul' in corinth. iudicat fornicārē: et pet' ananiā
et saphirā mēdaciū arguit: **S; quidē** hūc lo
cū fm huius mōi sensū exponūt: qz dñs hoc manda
to nō p̄hibet christianos ex beniuolētia alios corri
pere: s; ne p̄ iactantiā iusticie sue christiani christia
nos despiciāt: ex solis plerūq; suspitiōib' odiētes ce
teros et odēnātes. **Et** sub specie pietatis p̄p̄riū odiū
exequētes. **CHRY.** in ho. **Uñ** nō dicit: ne quiescē
facias peccantē: s; ne iudicaueris: hoc ē ne amar' su
as iudex. corripe q̄ppe nō vt hosti expetēs vīdiciā:
s; vt medic' istituēs medicinā. **CHRY.** sup matth.
Sed vt nō siquidē corripet christiani christianos
dūenit sermo q̄ dicit: **Nolite iudicare.** **Sed** si nō sic
corripuerint nūqd p̄pter hoc cōsequēter indulgētiam
pctōz: qz dictū ē: **Nō iudicabimini.** **Quis** enī cōsequē
indulgentiā mali poris: qz nō addidit alterū malū?
Hoc autē dixim' volētes ostēdere: qz hic sermo nō ē
positus de p̄mis nō iudicandis: q̄ peccāt in deū:
s; q̄ in nos peccāt. **Qui** enī nō iudicat p̄mū p̄pter
pctū in se cōmissū: illū nec de' iudicat p̄p̄ pctū: s;
dimittit ei debitū: sicut et ipse dimisit. **CHRY.** in
ho. **Uel** aliē: **Nō** simpliciter vniuersa pctā iubet nō
iudicare: sed his q̄ multis malis sūt pleni: et alios p̄
minimis iudicāt: hāc p̄hibitionē facit. **Sic** et paul'
nō simpliciter p̄hibet iudicare eos q̄ peccāt: s; disci
pulos iudicātes de magistris redarguit: docens vt
eos q̄ supra nos sūt nō iudicem'. **HYLA.** **Uel** ali
ter: **Iudicari** de sponsiōib' suis deū vetat: qz vt iudi
cia ex incertis reb' inter hoīes sumunt: ita et hoc iu
diciū aduersus deū ex ambiguitate suscipit: qd̄ pe
nitus repellit a nobis: vt cōstans poti' fides retinea
tur: qz nō sicut in certis reb' pctū fit p̄p̄rā iudicāsi
se: s; si in his reb' dederō iudiciū: initiū fit criminis.

AVG. de con. enā. **Uel** aliter: **Hoc** loco nihil aliud
p̄cipi existimo nisi vt ea facta q̄ dubiū ē quo animo
fiant: in meliore p̄tē interpretemur. **De'** autē q̄ nō p̄nt
bono animo fieri sic sunt supra blasphemie et hui
iūsmōi: nobis iudicare p̄mittit. **de** factis autē medijs
q̄ p̄nt bono et malo animo fieri: temerariū ē iudicā
re: maxime vt odēnem'. **Duo** autē sūt in q̄b' temera

riū iudiciū cauere debem': cū incertū ē quo animo
q̄cūq; factū sit: vel cū incertū ē: q̄lis q̄sq; futur' ē qui
nūc vel malus apparet. **Nō** ḡ rep̄bēdam' ea q̄ nec
scim' quo animo fiant: neq; ita rep̄bēdam' q̄ mani
festa sūt vt desperem' sanitatē. **Pōt** autē mouere qd̄
ait: **In** quo iudicio iudicaueritis: iudicabimi. **Quid**
quid si nos temerario iudicio iudicauerim' temere
etiā de nobis de' iudicabit: aut nūqd si mēsura inu
qua mēsī fuerim': et apud deū ē iniqua mēsura inu
nobis remetiat'. **Nā** mēsura noīe ipsum iudiciū si
gnificatū arbitro: **Sed** hoc dictū ē qm̄ temeritas q̄
punit aliu: ipsa te punit necesse ē. **Iniquitas** enī sepe
nihil nocet ei q̄ patit iniuriā: ei vō q̄ facit necesse est
vt neceat. **AVG.** xxi. de ciui. dei: **Dicit** aliqui quō
vez ē qd̄ ait chri' vt in q̄ mēsura mensi fuerit re
metietur vobis: si tpale pctū supplicio punit' eter
no. **Nec** attēdūt nō p̄pter eq̄le t̄pis spaciū: s; p̄pter
vicissitudinē mali. i. q̄ mala fecerit mala patiat: can
dem dicitā mēsura fuisse: q̄suis in ea re hoc p̄p̄e pos
sit accipi: de q̄ de' cū hoc diceret: loq̄bat. i. de iudi
cijs et odēnatiōib'. **Proinde** q̄ iudicat et condēnat:
iuste iudicatur et condēnatur: iuste in eadē mēsū
ra recipit: q̄suis nō hoc qd̄ dedit. **Iudicio.** n. fecit qd̄
iniquū ē: iudicio patit' qd̄ iustū ē.

Quid at vides festucā i oculo frif
tui: et trabē i oculo tuo nō vides? **Aut**
quomō dicis fratri tuo: **Frater** sine ei
ciā festucā de oculo tuo: et ecce trabē
est in oculo tuo? **Hypocrita** eijce
p̄mū trabē d̄ oculo tuo: et tūc uideb
eijcere festucā de oculo fratris tui.

AVG. d̄ ser. do. **Quia** temerario et iniquo iudicio
dñs nos amonuerat: maxime at̄ hi temere iudicāt
q̄ de incertis et facile rep̄bēdūt: q̄ magis amat vitu
perare et dānare q̄ emēdare atq; corrigē: qd̄ vitium
vel supbia ē vel inuidiā: cōsequēter subiecit et dicit:
Quid autē vides festucā in oculo fratris tui: et trabē
in oculo tuo nō vides? **HIE.** de' loq̄' q̄ cū mortali
crimine detineat obnori minora pctā fratris non
concedūt: vt si forte ita ille peccauerit: tu odio re
p̄ndas. **Quātū** autē inter festucā et trabē: tantū inter
irā dicit et odiū: odiū enī ira inueterata ē. **Fieri** autē
pōt vt si irasceris hoī: velis eū corrigē: nō autē si eum
oderis. **CHRY.** in ho. **Multri** etiā hoc faciunt qui
si viderint monachū supflūū vestimētū habentem:
aut copiosiori cibo potitū: amari fiunt accusatores:
quotidie ipsi rapiētes et crapulā patietes. **CHRY.**
sup matth. **Uel** aliter: **Hoc** qd̄ hic dicit' doctoribus
dūenit. **Omne** enī pctū diiudicā' modicū aut ma
gnū fm peccantis p̄sonam. **Laici** enī peccatū modi
cum est: et festuca q̄ntū ad peccatū sacerdotis: quod
trabi comparatur. **HYLA.** **Uel** aliter: **Peccatū** in
spiritūsanctū est diuine virtutis potestātē negare: et
christo substātiā abnuere eternitatis p̄ quē quia
in hoīem venit de': hō rursus veniet in deū. **Ergo**
quāta inter festucā et trabē differētia ē: tantū ondit
peccatū in spiritūsanctū cetera crimina excedere:
vt cum infideles delicta corporis alijs exprobrant:
onus peccati qd̄ de p̄missis dei ambigūt: i se at̄ nō

videat in oculo: trabe taq; in metis acie incidente. Sequitur: Aut quod dices fratri tuo: sine eicia festu eam de oculo tuo: et ecce in oculo tuo trabs est.

CHRY. i. cum facile arguis pctm fratris tui: ipse aut in eode peccato vel in maiori existes. AVG. de ser. dñi: Primum g cogitem? cu aliq; repbedere nos necessitas coegerit: vix tale sit vitium qd nunq; habuim? Et tuc cogitem? et nos omnes esse: et habere potuisse. vel tale qd habuim? et iam non habemus: et tuc tangat memoria comunitis fragilitas: vt illa coactione non odii: sed misericordia pcedat. Si aut iuenerim? nos in eodem vitio esse no obiuir gemus: sed gemiscam? et ad pariter conandū inuitemus. Raro aut et ex magna necessitate obiurgationes adhibende sūt: in quibus non nobis s; vt dño seruiatur instem? CHRY. sup matth. Uel aliter: Quod dices fratri tuo. i. quo pposito puras ex charitate vt salues primū tuū: non q; teipsum ante saluares: Uis ergo nō alios sanare: sed p bonā doctrinā malos act? celare: et sciētie laudem ab hoib? quere: nō edificationē mercedis a deo: et es hypocrita vnde sequit: Hypocrita: eice pnuiz trabē de oculo tuo. AVG. de ser. do. Accusare enī vitia officiu ē bonoz: qd cū mali faciūt: alienas pres agūt: sic hypocrite q; tegūt sub psona qd sunt: et ostendūt i psona qd non sūt. CHRY. in ho. Et notādū q; vbi cū q; vult monstrare magnū aliq; peccatū a cōtume lia incipit: sicut ibi: Serue nequā omne debitū dimisi tibi. et iō hic dicit: Hypocrita eice pnuiz. Et enī que sui ipsius sunt: magis aliq; notūt: q; que sūt aliorū et que maiora sūt: magis videt q; q; minora: et seipm magis diligit q; primū. Et iō iubet eū q; obnox? ē multis peccatis: non amare eē iudicē delictoz; alterius: et maxime cū fuerint pua quidē ab arguendo aut a corrigendo auertēs: sed phibet ppria cōtēne re et alienis insilere. Q; oportet enī vt pmo cū diligentia inuestiges que tua sunt: et tuc que primi sūt discarnies. et ideo sequit: Et tuc videbis eicere festucā de oculo frs tui. AVG. de ser. do. i. mōte: Auferētes enī de oculo nro trabē inuidentie vel malitie v; simulatiōis: videbim? eicere festucā de oculo frs.

Nolite sanctū dare canib? neq; mittatis margaritas vras ante porcos: ne forte cōculcēt eas pedibus suis: et canes puerfi dirumpāt uos.

AVG. de ser. do. in monte: Quia pōt aliquos per nomē simplicitatis ad quā p supiora induerat decipere: vt sic putet vitiosum esse aliq; verū occulta re: quō vitiosum ē falsū dicere: recte subiungit: Nolite sanctū dare canibus: neq; mittatis margaritas vestras ante porcos. CHRY. sup matth. Uel aliū: Iusserat supius dñs diligere inimicos et benefacere his q; peccant in nos. ne g cogitarent sacerdotes etiā q; dei sunt eis cōdicare: talē cogitationē cōpescit it dicens: Nolite sanctū dare canib?: ac si dicēt: Nā dauit vobis diligere inimicos et bñfacere eis de vris corpilibus bonis: non tñ de meis spiritualib? passiz: qm in natura vobiscū cōes sūt nō in fide: et de carnalia bñficia dignis et indignis siliter pstat: nō aut gratias spirituales. AVG. de ser. do. in mōte: Que

rendū aut ē quid sit sanctū: quid margarite: qd porci. Sanctū ē qd corūpe nefas ē: cui? sceleris volūtas rea tenetur: q;uis illud incorruptibile maneat. Margarite aut sunt quecūq; spiritualia magna estī māda sūt. Licz itaq; vna eadēq; res et sanctū et margarita dici possit. Sed sanctū dī ex eo q; non debet corūpi: margarita vō ex eo q; nō debet cōtemni. CHRY. sup matth. Uel aliter: Sanctū ē sicut baptisimus: gratia corpis christi: et huiusmōi. Mystera aut veritatis margarite sunt: q; sicut margarite iclu se cochleis posite sūt in pfundo maris: sic mysteria diuina vbis inclusa posita sunt in altitudine sensus sacre scripture. CHRY. in home. Que quide; his q; bone mentis sunt: et intellectū hñt: reuelata bone sta apparēt. his aut qui insensibiles sūt magis videtur reuerēda: cum ignozant. AVG. de ser. do. Canes aut p impugnatōib? veritatis: porcos p cōtēptozib? positos nō incōgrue accipiunt. Qu. apoz p q; canes eriliūt ad dilacerandū: qd aut dilacerant: integrū eē nō sinūt dixit: Nolite sanctum dare canibus. q; qm in ipsis ē si fieri possit: conant perimere veritatē. Porci aut q;uis non ita vt canis morsu appetant: passim tamē calcando inquināt. Et iō dicit: Neq; mittatis mar. v. ante porcos. RABA. Uel canes sunt ad vomitū reuerfi: porci nodū conuerfi: sed i luto vitioz; puerfi. CHRY. Uel aliter Canis et porcus immūda animalia sūt: sed canis ex omni pte: q; nec ruminat: nec vngulā frudit. Porcos aut ex pte: nam vngulam habet fissam: sed nō ruminat: ppter qd canes puto intelligendos gētiles vel hereticos oīno imūdos: et ppter actus: et pp fides: porcos aut hereticos q; nomē dñi inuocare vidēt. Non ē g scū dare canib?: q; baptism? et alia sacramenta nō sūt dāda nisi fidē habentib?. Itē mysteria veritatis. i. margarite: non sūt dande: nisi desiderantib? veritatē: et cum hoc rōne humana vitētib?. Si enī porcis ea miseris. i. scenose vite delectatione grauatīs: non intelligerēt p̄ciositatē earum: sed estī mant eas similes ceteris fabulis mūdialibus et eas actibus suis carnalibus conculcant. AVG. de ser. do. Calcari enī dicitur quicquid tēnuū. Et iō dī: Ne forte cōculcēt eas pedib? suis. GLO. dicit at Ne forte: q; respiscēt pnt ab imūdicia. AVG. Nō aut seq;: Et onerfi dirumpāt vos. Nō aut ipsas margaritas: illas ei conculcāt. et cū cōuertūt vt adhuc aliqd audiāt: dirumpūt eū a quo missas margaritas cōculcāt. nō enī facile iueneris qd ei gratū eē possit: q; magno labore iuēta tēnant. Qui g tales docēt quō nō dirumpant indignādo et stomachādo nō video. CHRY. sup matth. Uel porci nō solū carnalib? actibus margaritas cōculcāt: s; etiā post modicum puerfi p inobediētiā rūpāt pbitozes earū. Frequēter aut et scandalizati calūniant eos q; do gmatū nouozū seminatores. Canes etiam cōculcātes sancta sordidīs actib?: disputationibus suis rūpant p̄dicatozem veritatis. CHRY. in home. Et bene dixit: Cōuersi. Singunt enī mansuetudinē vt addiscāt: deinde cū didicerint detrahūt. CHRY. sup matth. Rōnabiliter aut margaritas dari porcis phibuit: q; si porcis min? imūdis mitti verāt: qnto magis canibus plus immundis: De scō autē vādo idē estimare nō possum? q; frequēt etiā bñdictōez

dam peccatorum more vitiorum christianis: non quod merentur accipere: sed ne forte pleni scandalizati dispereant. **AVG.** de ser. do. Laudandum est ergo nequid aperitur ei: qui non capit: melius enim querit id quod clausum est quam id quod apertum est: aut infestat per odium ut canis: aut negligit per contemptum ut porcus. Non est autem consequens ut si vix occultat: etiam falsum dicatur: quod dominus quibus nihil meritum sit: vera tamen aliqua occultauit: secundum illud: Adhuc habeo vobis multa dicere que non potestis portare modo. Sed si aliquis non capit propter sordes mandandum est vel verbo vel opere quantum fieri potest a nobis. Quod autem dominus quedam dixisse inuenit: que multi qui aderant: vel resistendo vel contemnendo non receperunt: non putandum est sanctum dedisse canibus: aut margaritas ante porcos misisse. Dedit enim eis quod capere poterant: et simul adierant quos propter aliorum imudiciam negligi non oportebat: et quibus tentantes eum in ipsis qui eis ridebant: contabescerent: alij tamen qui poterant capere ex illorum occasione multa utiliter audiebant. Qui ergo nouit quod rideat: debet ridere saltem propter illos quibus desperatio suboritur: si proposita quoniam solui non posse crediderint: et hoc de rebus ad instructionem salutis pertinentibus. De superuacuis autem et noxijs non nihil dicendum est: sed hispius explicandum est: cur inquirenti talia non oporteat ridere.

Petite et dabit vobis: querite et inuenietis: pulsate et aperiet vobis. Ois enim qui petit accipit: et qui querit inuenit: et pulsanti aperietur.

HIERO. Quia carnalia supra vetuerat postulari quid petere debeam? ostendit dicens: Petite et dabit vobis. **AVG.** de ser. do. Vel aliter: Luce preceptum est ne sanctum dare canibus: et ne margarite ante porcos mittantur: potuit auditor sue ignorantie conscius dicere: quod sanctum me dare canibus vetas: cum adhuc me habere non videas: et ideo opportune subiecit dicens: Petite et accipietis. **CHRY.** super matth. vel aliter: Quia ad significandam orationem quedam dederat eis mandata dicens: Nolite iudicare: contemneret adiungit: Petite et dabit vobis. Quasi dicit: Si hanc clementiam seruaueritis ad inimicos: quicquid clausum vobis videtur: pulsate et aperiet vobis. Petite ergo precibus die ac nocte orantes: querite studio et labore: nec enim laborantes circa scripturas acquirimus sciam sine gratia dei: nec gratiam acquirimus nisi studuerimus: nedum dei negligentes dicit. Pulsate autem oratione et ieiunijs et elemosinis. Sicut enim qui pulsat ostium non tamen voce clamat: sed manu. Sic et qui bona opera facit pulsant operibus bonis. Sed dices: Docipsum peto: ut sciam et faciam: quomodo ergo possim facere pulsatque accipiam? Sed quod potes facere: ut amplius possis: et quod scis serua: ut amplius scias. Vel aliter: Luce dixisset supra omnibus ut indulgeret inimicis: et postea prohibuerit ne sub obtentu dilectionis sancta canibus daretur: nunc dat eis bonum consilium: ut petant deum pro illis: et dabit eis: querant eos qui perierant in peccatis et inuenient. Pulsent eos qui in erroribus sunt conclusi: et aperiet eos deus: ut habeat sermo eorum ad animas eorum ingressum. Vel aliter: Quonia maior erant mandata superius posita quam virtus humana: transmittit eum ad deum cuius gratie nihil impossibile est dicens: Petite et dabitur vobis: ut quod ex hominibus summa mari non potest: per gratiam dei adimpleat. Luce enim alia animalia deus munierit veloci pedum cursu: aut velo-

cibus pennis: aut unguibus: aut dentibus: aut cornibus: boiem solum sic disposuit ut virtus illius sit ipse: ut infirmitatis sue necessitate coactus semper necessarium habeat os suum. **GLO.** Petimus autem fide: querimus spe: pulsamus charitate. Primum petere debes ut habeas: post querere ut inuenias: iuxta obseruare ut introcas. **REMI.** Vel aliter: Petimus orando: querimus recte viuendo: pulsamus perseuerando. **AVG.** de ser. do. in monte: Petitione autem pertinet ad imperandam sanitatem animi: ut ea que percipiuntur: implere possunt: inquisitio autem ad inueniendam veritatem. Sed cum quisque veram viam inuenit: peruenit ad ipsam possessionem que tamen pulsanti aperietur. **AVG.** in li. retracta. Operiose quidem ista tria quid inter se differant: sic exponendum putauit: sed longe melius ad instantissimam petitionem omnia referuntur. unde postea concludit dicens: Dabit bona petentibus se. **CHRY.** in bo. Per hoc ergo quod addidit: Querite et pulsate: cum instantia multa et robore peti iussit. Qui enim querit: omnia alia percipit a mente: et ad illud solum afficit quod querit: qui autem pulsat: cum vehementia et seruida mente venit.

CHRY. super matth. Quia vero dixerat: Petite et accipietis ne forte petentes audientes dicerent: Ad hoc dominus dignos hortatur: nos autem indigni sumus: ideo re petit ut tam iustis quam peccatoribus misericordia dei commendet. Et ideo dicit: Omnis qui petit accipit. si sine iustus sit sine peccator: tamen petere non dubitet: ut constet neminem sperni nisi qui petere dubitauit a deo. non enim credibile est ut operum pietatis quod exhibet bene faciendo inimicis deus iniungat hominibus: ipse autem non faciat cum sit bonus. **AVG.** super iohannem: Unde petentes exaudit deus. Si enim petentes non audiret: frustra publicanus dixisset: Domine propiti esto mihi peccatori: et ex ista confessione meruisset iustificationem. **AVG.** in li. sinay prope. Fideliter autem supplicans deo per necessitatem huius vite et misericorditer auditur: et misericorditer non auditur: Quid enim infirmo sit utile magis nouit medicus quam egrotus. Si autem id postulat quod deus: et percipit et permittit fiet omnino quod postulat: quod accipiet charitas. **AVG.** ad paulinum et hieronimum: Bonum autem dominus quod non tribuit sepe quod volumus: ut quod mallem attribuat. **AVG.** de ver. domini: Perseuerantia etiam operum est: ut accipiamus quod petimus. **AVG.** de ser. domini: Luce. de aliquo tardum dicit: commendat dona: non negat: diu desiderata dulci obtinentur: cito autem data vilescunt. Pete ergo et quere iusta. Petendo enim et querendo crescis: ut capias. Seruat tibi deus quod non vult cito dare: ut tu discas magna magne considerare: ideo oportet semper orare: et non desicere.

Aut quis est ex vobis homo quem si petierit filius pauere: numquid lapidem porriget ei? Aut si pisce petierit numquid serpente porriget ei? Si ergo uos cum sitis mali: nostis bona data dare filiis uestris: quanto magis patrum uestrorum qui in celis est dabit bona petentibus se? **AVG.** de ser. domini: Sic in superioribus egit de volatilibus et de lilijs agrorum: ut spes de minoribus ad maiora surgeret: ita et in hoc loco cum dicit: Aut quis est ex vobis homo.

[Marginal notes in a smaller script, including references to other biblical passages and commentary.]

CHRY. sup matth. Ne forte enī aliquis considerans quāta ē differētia inter deū et hoīes: et ponderās pctā suā dū desperat impetrare: nec incipiat petē: patz et filioz similitudinē introduxit: vt si ppter pctā nrā desperem⁹: ppter paternā bonitatē dei speremus.

CHRY. in bo. Duo aut oportet adesse orāti: et petere vehemētē: et q̄ oportet petē. Nec aut sūt spiritalia. etenī salomō q̄ petiit qd̄ petere oportebat: vel lociter accepit. Que aut petere oportet sub similitudine pāis et pisci ostendit. Panis enī ē vbi d̄ noticia dei p̄is. Lapis ē oē mendaciū qd̄ h̄ scandalū offensio nis ad aiām. **REMI.** Discem aut possum⁹ intelligere verbū de christo: serpētē aut ipsū diabolu. Vel p panē intelligit doctrina spiritalis: p lapidē igno rātia: per piscē vnda baptismatis sacri: p serpentem astutia diaboli sive infidelitas. **RABA.** Vel pa nis q̄ est cōis cib⁹: charitatē significat sine q̄ alie vir tutes nihil valēt. Discis significat fidē q̄ ex aq̄ bap tismatis orta ē: et in medijs stucit⁹ hui⁹ vite pulsaf: et tñ vniit. Lucas aut addidit tertium. s. onū qd̄ ē spes animalis vñ spem significat. Cōtra charitatē ponit lapidē. i. odiū duriciā: cōtra fidē serpentē. i. p̄fidie ve nentū: cōtra spem scorpionē. i. desperationem q̄ retro pungit sicut scorpio. **REMI.** Est ḡ sensus. Nō est timendū q̄ si petam⁹ a deo p̄re panē. i. doctrinā: vel charitatē qd̄ porrigat lapidē. i. q̄ pmittat cor: n̄m ostrigi aut frigore odioz aut duricia mētis. vel si q̄ petierim⁹ fidē ipse nos pmittat perire veneno infide litatis. vñ sc̄pt: Si ḡ vos curz sitis mali. **CHRY.** in bo. Nec aut dicit nō detrahēs humane nature: neqz malū d̄sidēs oē gen⁹ hūanū: sed ad differētiā bo nitatis sive dilectionē paternā maliciā vocās: tāta ē sup̄abūdantia amoris ipsi⁹ ad hoīes: Quia c̄stū ad opationē dei q̄ sol⁹ singularit̄ bon⁹ ē: oēs mali vidētur: sicut ad cōparationē solis oē lucidū vidēt obscu rī. **HIERO.** Vel supra ap̄loz p̄sitione oē hoīm genus d̄nat⁹ cui⁹ ab infantia cor ad malū appositū ē: vt i genesi legit̄. nec mix hui⁹ seculi dici malos cū et ap̄ls memoret: qm̄ dies mali sunt. **AVG.** de ser. do. **AVG.** malos appellauit hui⁹ seculi dilectores. vñ et bona q̄ dant: fm̄ eoz sensū bona dicēda sunt: qz hoc p bonis h̄nt: quāqz et in rez natura ista bōa sint. s. palia. Et ad istā vitā firmā p̄tinētia. **AVG.** de ser. do. Bonū enī qd̄ facit bonos: de⁹ ē. **AVG.** aut et argentū bonū ē: non qz te faciat bonū: sed vñ faci as bonū. Mali ḡ cū simus: et bonū patrē habeam⁹ non semp mali remaneam⁹. **AVG.** de ser. do. Si ḡ cū simus mali: nouim⁹ id dare qd̄ petim⁹: quāto magis sperādū ē datuz deū nobis bona petentib⁹.

CHRY. sup matth. Quoniā aut nō oīa petētibus p̄stat: s̄ bona n̄modo: id̄ conueniēter addidit bona. **GLO.** A deo enī non nisi bona p̄cipim⁹ q̄liaciūqz nobis videant⁹: oīa enī dilectis in bonū coopant. **REMI.** Et sciēdū qz vbi matthe⁹ sic dicit: Dabit bo na. Lucas dicit: Dabit sp̄m bonū. sed nō debet vide ri contrarium: quia cuncta bona que homo a deo accipit: p gratiā sp̄s sancti dantur.

Quia ergo quecūqz uultis ut faci ant uobis hoīes: et uos facite illis. **Hec ē enī lex et prophete.**

AVG. de ser. do. Firmitas quedā et ualentia am

bulandi p sapiētie viam in bonis morib⁹ constituta est: quib⁹ pducunt hoīes vsqz ad mudationē et simplicitatē cordis: de qua iam diu loquēs ita concludit: Quia quecūqz uultis. Nemo enī est q̄ velit quecūqz duplici corde secū agē. **CHRY.** sup matth. Vel aliter: Supra ppter sanctificandā orationem mādaui: vt nō iudicēt hoīes eos q̄ peccant i ipsos. Et quia ab ordine narrationis sue recedēs introduxit alia quedā: nūc ad mandatū qd̄ ceperat rediens ait: Quia quecūqz uultis. i. non solū mando: nolite iudicare: s̄ et oīa quecūqz uultis vt faciant uobis ho mīes: et uos facite eis: et tūc impetrabili poteritis orare. **GLO.** Vel aliter: Omnū bonoz spiritaliū distributo: ē sp̄s sancti vt opa charitatis impleant. unde subdit: Omnia ergo. **CHRY.** i bo. vñ aliter: uult d̄ns demonstrare: qm̄ oportet hoīes et sup̄is inquirere auxiliū: et que a seipsis sunt simul inferre. vñ cum dixisset: Petite: q̄rite: et pulsate: docet apte ipsos homīes studiosos eē. et iō subdit: Quia quecūqz q̄. **AVG.** de ser. do. Vel alit: Promiserat se d̄ns petētib⁹ bona largituz. Ut aut ille agnoscat medi cos suos: agnoscam⁹ et nos nr̄os. Excepta enī substā tia facultatū: tales sūt q̄ petūt: quales a qb⁹ petunt. Quā frōtē habes petēdi ad deū tuū qui non agnos cis parem tuū: P̄nc ē qd̄ in p̄uer. d̄r: Qui obturat autē suā ad clamorē paupis: et ipse clamabit: et non exaudiet. Quid aut petenti proximo debeamus im pendere: vt et ipsi audiamur a deo: et hoc considerare possum⁹ qd̄ ab alijs volumus nobis impēdi. Et iō dixit: Quia ergo quecūqz uultis. **CHRY.** in bo. Nō simpliciter dicit Omnia: s̄ addidit: Ergo. quasi. d. Si uultis audiri cū illis que dixi et hec facite. Non aut dixit: Quecūqz vis effici tibi a deo hec fac ad proximū vt nō dicas q̄liter hoc ē possibile. s̄ ait: Quecūqz uolueris effici tibi a deo: hec et circa proximū ostendere. **AVG.** de ser. do. Quidam latini codices habent additū Bona: qd̄ additū puto ad manifestationē sine. Occurrebat: qz si q̄sqz flagitiose aliqd̄ erga se fieri uelit et ad hoc referat istam sententiam: vt hoc prior illi faciat a quo sibi fieri cupit: ridiculū est hūc putare istam implese sententiā. Intelligenduz est aut pfectā esse sententiā etiam si hoc non addatur. Quod enī dictū est: Omnia quecūqz uultis: nō visita te ac passim: sed p̄prie dictū accipi oportet. Uolun tas nāqz non est nisi in bonis: nam in malis cupidi ditas p̄prie d̄r: nō uolūtas: nō qz sic semp loquant̄ scripture: s̄ vbi oportet: ibi oīno p̄p̄riū verbū tenēt vt nō aliud intelligat. **CYPRI.** de oratione d̄ns ca: Cum aut dei verbū d̄ns iesus christus omnibus uenerit p̄ceptoz suoz fecit grande compendium cum dixit: Quecūqz uultis vt faciant uobis hoīes et uos facite eis. unde subdit: Hec ē enī lex et prophete. **CHRY.** sup matth. Nam quecūqz lex et prophete sp̄s in oībus p̄ceperūt scripturis in hoc cō pendioso cōtinēt mandato: quasi innumerabiles arborz: nā rami in vna radice. **GREGO.** x. moza. Qui enim cogitat vt ea alteri faciat: que ipse sibi ab altero fieri expectat: p̄stat nimirum vt malis bona et bonis meliora reddat. **CHRY.** in home. Unde manifestū est etiā quoniam ex nobis que deceant omnes sc̄im⁹: et nō ē possibile ad ignorantiā refugē. **AVG.** de ser. do. Uidetur aut hoc p̄ceptū ad dile

ctionē primi ptinere: nō autē ad dei: cū in alio loco duo esse pcepta dicat: in quib⁹ lex pendet ⁊ pphete. cū autē hic nō addit tota lex qd̄ ibi addidit: serua uir locū alteri pcepto qd̄ ē de dilectōe dei. **AVG.** viij. de trini. Uel aliter: Ideo scriptura tñ dilectōz primi cōmemorat cū dicit: **D**ia quecuq; uultis. qā qd̄ primū diligit: cōsequēs ē: ut ⁊ ipsam p̄cipue dilectionē diligit: de⁹ autē dilectio ē. **C**ōsequēs ē ḡ ut p̄cipue diligit deum.

Intrate p angustā portā: qz la ta porta ⁊ spacioſa uia est que ducit ad perditionē: ⁊ multi sūt q intrant p eā. **O** angusta porta ⁊ arta uia ē que ducit ad uitā: ⁊ pauci sunt qui inueniunt eam.

AVG. de ser. dñi in mōte: Admonuerat supi⁹ ad hñdū cor simplex ⁊ mūdū: in quo q̄ritur de⁹: s; qz h̄ paucoz ē: iā incipit de inuestigāda sapia loq; cui in uestigāde ⁊ cōtēplande talis ocul⁹ p oia supiora p̄ductus ē: quo uideri iā possit arta uia ⁊ āgusta portā. vñ subdit: **I**ntrate p angustā portā. **GLO.** Uel alit: Et si difficile sit ut alij facias: qd̄ tibi uis fieri: tñ sic faciēdū ē ut intrem⁹ p angustā portā. **CHRY.** sup matth. Uel alit: Tertia hec ueniētia ad iusticiam ieiunij ptinet: ut sit ordo narratiōis talis: Tu autē cū ieiunas unge caput tuū. ⁊ postea seq̄t: **I**ntrate p angustā portā. P̄cipue enī tres sunt naturales passionēs ⁊ intime carnis: primo esca ⁊ potus: deū de amor uiri ad mulierē: tertio loco somn⁹. ⁊ iō grauius est eas a natura carnali p̄cidē q̄ ceteras passiones. Et iō nulli⁹ passionis abstinētia sic sc̄ificat cozpus: sicut qd̄ hō sit cast⁹ ieiun⁹ ⁊ in uigilijs p̄seuerās: ḡ p̄pter oēs has iusticias: ⁊ p̄cipue p̄pter laborioſissimū ieiunij dicit: **I**ntrate p angustā portā. Porta p̄ditionis ē diabol⁹: p quem introit⁹ in gehēnā. Porta uite ē christ⁹: p quem introit⁹ in regna celestia. Lata autē porta d̄r eē diabol⁹: nō magnitudine pt̄tis extensus: sed effrenare supbie licentia dilatatus. Porta autem angusta dicitur christ⁹: nō paruitate pt̄tis exiguis: s; hūilitatis rōne collect⁹: qz que totus nō capit mūdus: seipsū intra angustias uteri uirginalis inclusit. Uia autē p̄ditionis ē oīs iniqtas. D̄r autē spacioſa: qz nō est intra regulā discipline inclusa: ⁊ ambulātes in ea q̄cquid eos delectauerit: hoc sequūt. Uia autē uite d̄r eē oīs iusticia: ⁊ p̄pter contrarias causas eē arta. Cōsiderādū āt qz nisi q̄s ambulauerit p uia: nō pōt p̄uēire ad portā. Qui enī nō ambulāt p uia iusticie: impossibile ē ut uere christū coḡscāt. Similiter nec incurrit in man⁹ diaboli: nisi q̄ in uia ambulat p̄ctōz. **GRE.** sup ezechielē. Quāuis autē charitas sit lata: tñ p angustā ⁊ ardua hoies ducit a terra. Satis angustū ē oia p̄mittere: vnuz solū diligere: p̄spera nō ambire: aduersa nō timere. **CHRY.** in ho. Sed cū postea dicat: Jugū meum suauē ē ⁊ onus meū leue: qualit̄ hic angustā eē uia ait ⁊ artā: sed ⁊ hic mōstrat eā leuē esse ⁊ suauē: quā uia ē ⁊ porta sic ⁊ altera que la ta ⁊ spacioſa dicit: ipsa uia ⁊ porta ē. hoz autē nihil mansurū ē: sed oia p̄transiūt. Transire autē labores ⁊ sudores ⁊ in bonū finē deuenire. s; in uitā sufficiens ē mitigare eos

q̄ agones patiūtur. Si enī tēpestates nautis: ⁊ uulnēra militib⁹ leuia sūt p̄pter spem p̄mior p̄reūtū multomagis cū celū piacens fuerit: ⁊ imortalia p̄mia: nullū aliq̄s sentiet imminētū piculoz. Sed ⁊ hoc. i. angustā uocare: maxime ad faciendū eā leuē cōferebat. **U**igilare enī eos p̄parabat: hoc. n. oīs dicit erigēs n̄m desiderij. Qui enī i agone certat: cū uiderit p̄ncipē admiratē labores agonū animosior sit. Ne igit̄ mesti simus cū multa nobis hic cōtēgerint tristia: qz arta ē uia: s; nō ciuitas. Ideo neq; hic q̄etē oportet expectare neq; ibi triste aliqd̄ p̄tolari. Dices autē: quā pauci sūt q̄ inueniūt eā: rurſus hic multoz deficiā significauit: ⁊ audiētes erudiūt nō multoz p̄speritatib⁹ attēdere: sed paucoz laborib⁹. **THIE.** Significat̄ igit̄ de vtraq; locuz: qz p̄ latā multi ambulāt: angustā pauci inueniūt. lata enī nō q̄rim⁹: nec inuētiōe opus ē. spōte se offerit: ⁊ erratū uia est. angustā uo nec oēs inueniūt: nec qui inuenit: statim ingrediūt p eā. Si qd̄ multi inuēta uitā uia: capti uoluptatib⁹ sc̄li d̄ medio itinē reuertūt.

Attēdite a falsis p̄phetis q ueniunt ad uos i uestimētis ouiu: intrinsecus autē sunt lupi rapaces. **A** fructib⁹ eoz cognoſcētis eos. **Q**uid colligūt de spinis uuas aut de tribulis fic⁹? **S**ic oīs arbor bona fruct⁹ bonos facit: mala autē arbor malos fructus facit. **N**ō pōt autē arbor mala bonos fruct⁹ facere: neq; arbor bona malos fruct⁹ facere. **D**is arbor que nō facit fructū bonū excidetur ⁊ in ignē mittet. **I**git̄ ex fructibus eoz cognoſcētis eos.

CHRY. sup matth. Supra mādauerat aplis dōm̄: ne elemosinas: ofones ⁊ ieiunia cozā hoibus sicut hypocrite faciāt: ⁊ iō ad cognoſcēdū qz hec oia in hypocrisi fieri p̄t̄ loq̄ dices: **A**ttēdite a falsis p̄phetis. **AVG.** de ser. do. Uel aliter: Cum dixisset oīs paucoſ eē q̄ inueniūt angustā portā ⁊ artā uia: ne heretici q̄ pleriq; se sub noīe paucitatis cōmēndant: se nobis supponāt: statim subiicit dices: **A**ttēdite a falsis p̄phetis. **CHRY.** in home. Uel aliter: Quia dictū est qd̄ angusta ē porta: sed ⁊ multi sunt q̄ p̄uertunt eā q̄ illuc fert uia: iōq; induxit: **A**ttēdite a falsis p̄phetis. In quo ut maiorē sollicitudinē habeāt: meminit eoz q̄ i patribus eoz facta sūt: falsos p̄phetas uocās: etenim tūc talia cōtēgerūt. **CHRY.** sup matth. Qd̄ autē scriptū est infra: Quia lex ⁊ p̄phete vsq; ad iohannē: dicit̄ qz p̄phetia de christo non erat futura post eum. P̄phete autē ⁊ fuerunt ⁊ sūt: sed q̄ nō p̄phetarēt de christo: s; qui interpreta rētur ea q̄ de christo ab antiq; fuerant p̄phetata. i. doctores eccliaz. nec enī pōt q̄s p̄pheticos interpreta ri sensus: nisi p̄ sp̄m p̄phetie. Sciens ḡ oīs futuros esse falsos doctores heresū diuersaz amonet dices: **A**ttēdite a falsis p̄phetis. Quia enī non erāt futuri manifesti gētiles: sed abscōditi sub noīe christiano:

nō dixit: **Aspicite**: sed **Attēdite**: ubi enī res certa est: aspiciatur. i. simplicit̄ videt̄. ubi aut̄ incerta: attēdit̄. i. caute cōsiderat̄. **Ne dicit**: **Attendite**: qz firma tutela salutis ē scire quē fugias. **Non aut̄ sic admonet** **Attēdite**: qm̄ invito deo diabol⁹ hereses introducatur: s; eo pmittere. qz enī n̄ sine iudicio vult suos suos habere: iō m̄str̄ tētationē. qz vō nō vult eos p̄ ignorātiā perire: iō p̄monet: **Ne aut̄ aliq̄s heretic⁹ doctor dicat**: qā nō dixit nos falsos p̄phetas: s; gentiliū z iudeor̄ doctores: iō addidit: **Qui ve. ad vos i vestri. omni**. Quē enī christiani dicūt. vestimētū aut̄ ouile est spēs christianitatis z similitudo religionis. nulla aut̄ res sic extermiat bonū sic simulatio: **Nā maluz sub specie boni celatū. oū nō cognoscit̄ nō cauetur.** **Et ne adhuc dicat heretic⁹**: qz de veris doctoribus loq̄t̄: q̄ t̄i p̄ctōres sūt: iō addit: **Intrinsic⁹ aut̄ sūt lupi rapaces.** **Catholici aut̄ doctores etsi fuerint p̄ctōres**: sūt qdē carnis dicūt: nō t̄i lupi rapaces: qz nō h̄nt p̄positū pdere christianos. **Manifeste q̄ de hereticis doctorib⁹ dicit**: qz eo p̄posito specie christianoꝝ suscipiūt: vt christianoꝝ iniquo seductiois moris dilaniēt: de q̄b⁹ dixit apls: **Scio qz post discessū meū intrabūt in vos lupi graues: nō p̄centes gregi.** **CHR̄. in ho.** Sed t̄i videt̄ falsos p̄phetas hic nō h̄nticos insinuare: s; eos qdē q̄ vite sūt corrupte: s; facile quidē virtutis induit̄: qz indurit̄. **A fructib⁹ eoz cognoscetis eos.** **Apud h̄nticos enī ē multoties z vitā inuenire: apud hos aut̄ quos dixi neq̄q̄.** **AVG. de ser. do.** **Uñ rectissime q̄ris**: quos fruct⁹ nos attēdere voluerit. multi enī qdā in fructib⁹ deputat̄: q̄ ad vestimētū omni p̄tinēt: z hoc mō de lupis decipiūt: secuti enī sūt vel ieiunia: vel elemosinas: vel orationes q̄p̄ndūt hoib⁹ placere cupientes eis: q̄b⁹ ista difficilia vident̄. **Di q̄ nō sūt fruct⁹ de q̄b⁹ cognosci istos monet.** **Ista enī q̄ cū bono aīo fiunt: sūt p̄prie ouib⁹ vestes: cū aut̄ malo in errore nō aliud q̄ lupos tegūt. sed nō iō debēt oues odisse vestimētū suū q̄ pleriq̄ illo se occultāt lupi. Qui sūt q̄ fruct⁹ q̄b⁹ cognoscant̄ arborē malā dicit apls: **Manifesta sūt opa carnis q̄ sūt fornicatio: inuidicie. Qui vō sūt fruct⁹ q̄bus cognoscant̄ arborē bonā: idē apls ostēdit dicens**: **Fruct⁹ aut̄ spūs sūt charitas: gaudius: pax.** **CHR̄. sup math.** **Fruct⁹ etiā eius ouis est cōfessio ei⁹ fidei. qui enī s̄m deū vocē humilitatis z vere cōfessionis emittit: ouis ē. qui aut̄ s̄ veritatē blasphemus vlulat̄ s̄ deum: lup⁹ est.** **HIERO.** **Et sic q̄ p̄t de ouib⁹ intelligi qd̄ hic de falsis p̄phetis dicitur: q̄ aliud habitu ac sermone p̄mittūt: aliud ope demōstrāt: specialit̄ de hereticis intelligendū videtur: q̄ vident̄ cōtinētia ac ieiunio q̄si quadā pietatis veste se circūdare: intrinsic⁹ aut̄ h̄ntes animū venenatū: simplicior̄ frat̄ corda decipiūt.** **AVGV. de ser. dñi in monte**: **S; ex opib⁹ conijci p̄t vtrū exteriorē cultū ambitione aliq̄ faciant.** **Cū enī ceperit aliquib⁹ tētationib⁹ ea ipsa vel subtrahi vel negari q̄ isto velamine vl cōsecuti sūt: vel cōsequi cupierūt: tūc necesse ē vt appareat vtz lup⁹ in ouina pelle sit: an ouis in sua.** **GRE. xxi. moza.** **Hypocrita etiāz sancte ecclesie pace p̄mit̄: iccirco añ oculos n̄ros religionē vestif.** **Siq̄ vō fidei tētatio erupat statim lupi mens rabida habitu se ouine pellis erpoliat: añ t̄iq̄ s̄ bonos seuiat: p̄sequēs demōstrat.** **CHR̄.****

in ho. **Facile etiā hypocrite capiūt: via enī quā iusti sūt ambulare laboriosa ē. hypocrita aut̄ laborare nō vtiq̄ eliget.** **Deinde vt nō dicas: quū impossibile est cognoscere tales: rurū rōnē ab humano exemplo ponit dicens: **Nūquid colligent de spinis vvas aut de tribulis ficus.**** **CHR̄. Quia in se mysteriū christi h̄z. sicut enīz botrus multa in se grana ligno mediātē suspendit: sic z christus multos sibi fideles p̄ lignū crucis tenet adiunctos.** **Sic aut̄ ē ecclesia: q̄ multos fideles tenet dulci quodā charitatis amplexu: sicut sic⁹ multa grana vno tegmine tenet in clusa.** **Sūt ergo ficus signa bec: charitatis q̄dem in dulcedine: vnitatis aut̄ in cōiunctione granorū.** **In vva aut̄ patientie quidē signū ē: qz in torcular mittitur. gaudij at̄: qz vinū lētificat cor hoīs. sinceritatis quia nō ē aq̄ p̄mixtū. suauitatis aut̄ in delectatiōe.** **Spine aut̄ z tribuli sūt heretici. sicut ergo spina vel tribul⁹ ex q̄cūq̄ parte h̄z aculeos: sic z seruos diaboli ex q̄cūq̄ parte cōsideraueris: iniquitatis pleni sūt.** **Nō p̄nt q̄ huiusmodi spine z tribuli ecclesiasticos fruct⁹ p̄ferre.** **Nō aut̄ p̄riculariter sub similitudine sic⁹ z vitis spine z tribuli dixerat: ostēdit cōsequētē vniuer saliter eē verū: cū dicit: **Sic oīs arbor bona fructus bonos facit: mala aut̄ arbor fruct⁹ malos facit.**** **AVG. de ser. do.** **In hoc aut̄ loco illoꝝ error: cauēdus ē quidē duab⁹ arborib⁹ duas naturas opināf eē: quarū vna sit dei: altera vō nō.** **Nō aut̄ eos adiutare duas istas arbores dicēdū ē: qz de hoīb⁹ eum dicē planū ē: si quis p̄cedētia z cōsequētia legerit.** **AVG. xii. de citi. dei.** **Noib⁹ aut̄ p̄dictis ipse nature displicēt: nō eas cōsiderātib⁹ s̄m vtilitate suaz. nō aut̄ ex cōmodo vl incōmodo n̄ro: sed p̄ seipsā cōsiderata natura dat artifici suo gloriā.** **Nature igif oēs q̄n sūt: z ideo h̄nt modū suū: specie suā: z quādam secū pacē suā. p̄fecto bone sunt.** **CGRY.** **Ut aut̄ nullus dicat quoniā mala arbor fert quidē fructus malos: fert autē z bonos. z sic difficilis sit cōgnitio duplici p̄rolatione existētē: iō subiūgit **Non p̄t arbor bona fruct⁹ malos facere: neq̄ arbor mala fruct⁹ bonos facere.**** **AVG. de ser. dñi.** **Ex h̄ verbo putāt manichei neq̄ animā malā fieri posse: vt in meli⁹ cōmutet̄: neq̄ bonā in deteri⁹: q̄si dictū sit: **Nō p̄t arbor bona mala fieri: neq̄ mala fieri bona. sed ita dicūt ē: **Non p̄t arbor bona fructus malos facere: nec econuerso. Arbor q̄ppe est ipsa aīa. i. ipse hō: fruct⁹ vō opa hoīs. Nō ergo p̄t mal⁹ hō bona operari: neq̄ bon⁹ mala. Ergo si vult mal⁹ bona operari: p̄us bon⁹ fiat. Quādiū aut̄ quisq̄ mal⁹ est non p̄t facere fructus bonos. Sicut enī p̄t fieri vt qd̄ fuit nix: nō sit: nō aut̄ vt nix sit calida. sic p̄t fieri vt qd̄ mal⁹ fuit: nō sit mal⁹: nō t̄i fieri potest: vt malus bene faciat: qz etsi aliquādo vtilis est: non h̄ ipse facit: sed sit de illo diuina p̄uidētia p̄curāte.**** **RABA.** **Homo aut̄ ipse arbor bona vel mala vō p̄pter voluntatē bonā vel malā. Fruct⁹ aut̄ sūt opa q̄ nec bona male voluntatis eē p̄nt: nec mala bone voluntatis.** **AVG. 3. Julia.** **Sic aut̄ manifestū ē ex voluntate mala tāq̄ ex arbore mala fruct⁹ ei⁹ fieri oia opa mala: sic ipsaz voluntatē malā vñ dices eē exortā nisi qz voluntas mala āgeli ex āgelo: ex hoīe hoīs orta est. Quid aut̄ erant bec duo añq̄ in eis ista mala oriret̄: nisi bonū op⁹ dei z bona atq̄ laudanda nā:****

Ecce ergo ex bono oritur malum: nec fuit omnino unde oriri possit: nec ex bono ipsam dico voluntatem malam: qui nullum malum precessit: non opera mala: que non sunt nisi ex voluntate mala tanquam ex arborum mala: nec ideo tanquam ex bono potuit oriri voluntas mala: quia bonum factum est a bono deo: sed quia de nihilo factum non de deo.

HIE. Quererebam autem ab hereticis quod duas in se contrarias dicunt esse naturas: si iuxta intelligentiam eorum arbor bona malos fructus facere non potest: quod moyses arbor bona peccaverit ad aquam contradictionis: peccatus quoque in passione dominum negaverit dicens: **N**escio hominem: **A**ut quod sequentia fuerit moysi arbor mala quod in deum israel non crederet: dedit consilium bonum?

CHRY. in ho. Quia vero punire non iusserat falsos prophetas: ideo terret eos sine pena que est a deo dicens: **O**mnis arbor que non facit fructum bonum excidetur: et in ignem mittetur. quibus verbis et iudeos insinuare videtur: ideoque verborum iohannis baptiste meminit: per eadem verba pena eis subscribitur. Et tamen et ille hoc dixit ad iudeos: securum et arborum incisionem: et ignem inextinguibilem commemorans. **S**iquis autem diligenter investigabit due pene sunt: et excidit: et comburi. quod enim comburitur a regno excidetur omnino: quod pena difficilius est: multi autem gehennam solum abhorret. **E**go autem casus illius glorie multo amarioris penam gehenne esse dico. **N**on enim parvum vel magnum malum non suscipiet pater: ut videat et potestur dulcissimo filio: hoc itaque in gloria illa putemus. non enim aliquis filius? ita sitis est patri ut illoque bonorum requies et dissoluti et esse cum christo. intolerabilis quidem pena est et gehenna: sed si quis decem mille ponat gehennas: nihil tale dicit quale est a beata gloria illa excidit et odio haberi a christo. **G**LO. **E**t premissa autem similitudine concludit quod supra iam dixerat quasi manifestum dicens: **I**gitur ex fructibus eorum cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit mihi: domine domine intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est: ipse intrabit in regnum celorum. **Q**ui dicit mihi in illa die: domine domine nonne in nomine tuo prophetavi? et in nomine tuo demonia eiecimus? et in nomine tuo virtutes multas fecimus? et tunc confitebor illis: quia nunquam novi vos. **D**iscedite a me omnes qui operamini iniquitatem.

HIE. Sicut supra dixerat eos qui habent vestem bone vite non recipiendos: propter dogmatum nequitiam: ita nunc e contrario asserit: nec his quidem accommodandam fidem: quod cum polleant integritate doctrine malis operibus destruit. utriusque enim dei servus necessarius est: ut et opus sermone: et sermo operibus comprobetur. et ideo dicit: **N**on omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. **C**HRY. in ho. **U**bi iudeos maxime tangere videtur in dogmatibus omnia ponentes. vnde et paulus eos inculcat dicens: **S**i autem tu iudeus cognominaris et requiescis in lege. **C**HRY. sup matth. **U**el alii quoniam falsos prophetas et veros ex fructibus eorum docuit discernendos: hic iam manifestius docet quod sunt fructus

quibus discernuntur pharisaei doctores et reprobi. **A**VG. de ser. do. **C**auendum enim est in ipso christi nomine ab hereticis vel quibuslibet male intelligentibus: et scilicet huius amatoribus ne decipiamur. et ideo dicit: **N**on omnis qui dicit mihi domine domine. **S**ed merito potest moueri quod huic sententiae conveniat illud apostoli: **N**emo potest dicere dominum iesum nisi in spiritu sancto. **N**on enim possumus dicere illos qui non intrant in regnum celorum: sed apostolus proprie posuit hoc verbum dicit: ut significet voluntatem atque intellectum dicentis: **I**lle enim proprie dicit: quod voluntate ac mente suam sono vocis enunciat. **O**mnia autem generaliter hic posuit verbum dicendi. videtur enim etiam ille dicere: qui nec vult nec intelligit quod dicit. **H**IE. **M**osis est enim scripturarum dicta per factis accipere: sine quem sensum dicit apostolus: **C**onfitemini scire deum factis autem negat. **A**MBRO. **O**mne etiam verbum a quo cumque dicatur: a spiritu sancto est. **A**VG. de ser. do. **N**on ergo putemus ad illos fructus de quibus supra dixerat pertinere: si quis domino nostro dicat: domine domine: et ex eo nobis arbor bona videatur: sed illi sunt fructus facere voluntatem dei. vnde sequitur: **S**ed quia. **V**o. **p**a. **m**e. **q**ui in celis est: ipse intra. in re. **C**E. **R**EMI. **C**elestis enim regni iter obedientia voluntatis dei: non inuicatio regum est.

CHRY. sup matth. **Q**ue autem est voluntas dei ipse dominus docet: **H**oc est inquit voluntas eius qui misit me: ut omnis qui viderit filium: et credit in eum: habeat vitam eternam. **A**d dulcissimi autem verbum: et ad confessionem respicit: et ad actum. qui ergo non confitetur aut non conuersus sine verbo christi: non intrabit in regnum celorum. **C**HRY. in ho. **N**on autem dicit: **Q**ui facit voluntatem meam: sed patris quoniam interim conueniens erat plus hoc suscipi ad inbecillitatem eorum: sed et per hoc illud occulte insinuat: non est enim alia voluntas filii quam que est patris. **A**VG. de ser. do. **I**llud autem ad rem pertinet: ne decipiamur: non solum non christi per eos qui nomine habent: et facta non agunt sed etiam quibusdam factis atque miraculis: qualia proprie infideles cum fecerit dominus: monuit tamen ne talibus decipi amur: arbitantes ibi esse inuisibilem sapientiam: ubi miraculum visibile videmus. **U**nde adiungit et dicit: **Q**ui dicit mihi in illa die. **C**HRY. in ho. **V**ides qualiter latet iam seipsum introducit: **Q**uia enim omnem compleuit sermonem: monstrat seipsum iudicem esse. **N**on enim pena expectat eos qui peccant: iam autem monstravit. **Q**uis autem est qui punit: hoc iam reuelat dicens: **M**ulti dicent mihi in illa die. **C**HRY. sup matth. **Q**ui. **L**iberi in maiestate patris sui: quoniam iam nemo ausus est garrula contentione sermonum aut mendacium defendere aut contradicere veritati: quoniam opera singulorum loquentur: et ora tacebunt: nec alter pro altero interuenit: sed singuli ibi timebunt. **I**n illo enim iudicio non erunt testes adulatorum homines: sed angeli veraces: iudex autem dominus iustus. vnde proprie timentium hominum et angustias patientium voce expressit dicens: domine domine. **N**on enim semel sufficit illi dicere domine: quem necessitas timoris astringit. **H**YLA. **G**loriam autem sibi ex verbi intentione presunt in doctrina prophetia et demoniorum fuga et operum virtutibus atque hinc sibi regnum celorum pollicentur dicentes: **N**onne in nomine tuo prophetavi? **C**HRY. in ho. **S**ed sunt quidam qui dicunt quoniam mentientes habebant dixerunt: ideo saluati non sunt: sed non auferet iudex presente ad ipsum hoc dicere. **S**ed et ipsa responsio et interrogatio ostendit eos talia fecisse. **Q**uia. **N**on habet mirabilem

erant apud oēs miracula facientes: illic autē vidēt se ipsos punitos admirātes dicūt: Dñe: nōne in nomi ne tuo. Quidā autē dicūt: qm̄ non in tpe in quo hec miracula faciebāt iniqua agebāt: sed postea. Sed si hoc erit rursus qd̄ oīs volebat mōstrare: non oīstat qd̄. neq; fides neq; miracula valent: bona vita non existēte: qd̄ et paulus dicit: Si habuero fidē vt mon tes transferā: charitatē autē nō habuero: nihil sum.

CHRY. Sed oīdera qz i noīe dicit: nō in spiritu. pphetant enī in noīe christi: sed in spū diaboli: qua les sunt diuinatores. Sed sic discernunt qm̄ diabo lus iterdū falsa dicit: spiritus sanctus? nunq̄. **Q**uēssus est autē et diabolo iterdū vera dicere: vt mendacium suum rata veritate cōmendet. Demonia autē eiciūt in noīe christi hñtes spm̄ inimici: magis autē nō eici unt: sed eicere vident colluctētibz sibi demonibz. faciūt et virtutes. i. miracula: nō vtilia et necessaria s; inutilia et vacua. **AVG.** de ser. do. Legāt enī quā ta fecerint resistentes moysi magi egyptioz. **HIE RO.** Uel aliter: pphetare vel virtutes facē et demo na eicere etiā diuina vītute iterdū nō est eius meri ti qd̄ opaf: sed vel iuocatio noīs christi hoc agit: vel ob cōtēplationē eoz qd̄ iuocant: aut vtilitatē eoz qd̄ vident et audiūt cōcedit: vt l; hoīes despiciāt signa faciētes: tñ deū honorant ad cui⁹ iuocatozem fiant tanta miracula. nā et saul et balaā et cayphas pphes tauerūt. et in actibz aploz filij sene videbant eicere demonia: et iudas apłs cū aīo pditoris multa signa iter ceteros aplos fecisse narraf. **CHRY.** i. hōme. Quia enī nō oēs ad oīa apte se habebāt: sed hi qd̄z erāt vite pure: fidē autē nō tāta; habebāt: hi autē s; iū iō de illos pbos cōuertebat: vt multā ostēderet su dem: hos autē p hoc ineffabile signoz donū vt fierēt meliores euocabat. vñ et cū multa copia hāc grām eis dabat. Dicit enī: Virtutes multas fecim⁹. S; qz circa eū qd̄ eos ita honorauit: ingrati facti sunt: recte sequit: Tūc cōfitebor illis qz nūq; noui vos. Signā ter dicit: tūc cōfitebor: qz multo tpe añ dicē dissimu lanerat. **CHRY.** Grandē enī irā grandis dilatio p cedere debet: qd̄ iusti⁹ facit dei esse iudiciū: et dignio rem iteritū peccatoz. Sciendū autē qd̄ peccatores ne scit de⁹: qz nō digni sunt vt cognoscant a deo: nō qd̄ oīno ipsos nō cognoscat: sed qz non esse illos non cognoscat. Sed vidēt eos non cognoscē: qz non eos diligit: sicut etiā nō vident deū cognoscē qd̄ nō colūt eū digne. **CHRY.** in ho. Dicit autē eis: Nunq; noui vos. qñ nō solū in tpe iudicij: sed neq; tūc cū miracu la faciebatis. multos enī et hic iā odio hz: et añ puni tiōne auertit. **HIERO.** Obserua etiā hoc qd̄ dicit Nunq; noui vos: eē s; quosdā dicētes qd̄ oēs hoīes semp uersati sunt iter rōnabiles creaturas. **GRE GO.** xx. mora. Hac autē snīa dat̄ intelligi qd̄ in homi nibz charitas: humilitas: nō autē debeāt vītutum; si gna venerari. vnde nūc scā ecclā etiā si qua sunt he renicoz miracula despicit: qz hec sanctitatis spēs nō esse cognoscat. Probatio qd̄ sanctitatis nō ē signa facere: sed primū vt se diligere: de deo vera: de priā melioza qd̄ de seipso sentire. **AVG.** s; aduersariuz legis et pphetaz: Absit autē vt fm̄ mo nachos ista de pphetis sanctis oīs dixerit: sed oīm est de his qui posteri euāgelij pdicatū in ei⁹ noīe sibi loqui viden tur: nescientes quid loquāt. **HYLA.** Sic autē by

potricte glati sunt: quasi aliqd̄ ppum sit qd̄ loquunt aut faciūt: et nō oīa virtus dei inecata pficiat: cuius doctrine sciam eiectio afferat demonez: fugā ch; i; sti nomē exagitet. De nro igit est brā illa eternitas pmerenda: malū omnie videmus agamusq; potius qd̄ vult qd̄ qd̄ pōt gloriemur. Repudiās igit eos ac expellēs. ppter opa iniquitatis dicit: Discedite a me qd̄ opamini iniquitatē. **HIERO.** Nō dixi: qd̄ opati estis iniquitatē: ne videref tollere pñiam: sed qd̄ opa mini. i. qd̄ vsq; i pñtem hozā cū iudicij tps aduenerit: l; nō habeatis facultatē: peccādi tamē adhuc habe tis affectum. **CHRY.** Nō mors qdem aiām a car ne separar: anime autē ppositum non immutat.

Omnis ergo q audit uerba mea: hec: et facit ea: assimilabit viro sapiē ti q edificauit domū suam supra pe tram: et descendit pluuia et uenerunt flumina: et flauerūt uētī: et irruerūt in domū illā: et nō cecidit. Fundata enī erat supra petrā. Et oīs q audit uerba mea hec: et nō facit ea: similis erit viro stulto q edificauit domum suā sup barenā: et descendit pluuia et uenerūt flumina et flauerūt uenti et irruerūt in domū illā et cecidit: et fuit ruina eius magna.

GREGO. in ho. Quā qdā futuri erāt: q̄ dicta sūt a dño admirātes: ostensione autē qd̄ est p opa nō trīb uentes: sed pueniēs eos dicit: Oīs q̄ qd̄ audit uerba mea hec et facit ea: assimilabit viro sapiēti. **CHRY.** Nō autē dixit: Estimabo eū qd̄ audit et facit vix sapiē tem: sed Assimilabit viro sapiēti. ergo qd̄ similat hō est. Cui aut assimilaf: christo. **Christ⁹** autē est sapiēs vir qd̄ edificauit domū suā. i. ecclām supra petrā. i. su pra fortitudinē fidei. **Vir autē stult⁹.** i. diabol⁹: qd̄ edi ficauit domū suā. i. oēs ipios: sup barenā. i. cōstātā infidelitatis: aut sup carnales hoīes qd̄ dicit barena ppter sterilitatē. Et qz nō coherēt sibi: sed sunt p di uersas opiniones dispersi: et qz sunt innumerabiles. **Pluuia autē est doctrina** q irrigat hoīem: nubes autē est a quibz pluuia fluit. qdā a spūscō excitant sicut apli et pphete. Et qdā a spū diaboli: sicut sunt hereti ci. **Venti autē boni** sunt spūs diuersaz vītutū vel an geli qd̄ inuisibiliter in sensibz hominū opaf: et addu cunt ad bona. **Venti autē mali** sunt spūs imūdi. **Flu mina autē bona** sunt euāgeliste et doctores: ppli flu mina mala: hoīes imūdo spū pleni et v̄bositate in structi: sicut pharisei et ceteri secularis scie pfectores de quoz ventre exeūt flumina aque mortue. ecclāz ḡ quā christ⁹ fundauit nō pluuia mēdācis doctrine corrupit: neq; diabolic⁹ flat⁹ ipellit: neq; violētōz fluminū ipet⁹ mouet. **Nec est s; riu⁹ qdā de ecclā cadūt.** Nō enī oēs qd̄ christiani dicit christi sunt: sed nouit oīs qd̄ sunt eius. **Sed s; domū quā edificauit diabol⁹ descendit pluuia vere doctrine.** venti. i. spiri tales. grē aut angeli. flumina quatuor euāgeliste et ce

teri sapiētes. Et sic cecidit. i. dom^o gentilitas: vt surgeret christ^o: et scā ē eius ruina magna: solutis erroribus cōiuctis mēdacis et idolis in toto mundo destructis. christo g^o similis est q^o audit verba christi et facit ea. ipse enī edificat supra petrā. i. christū q^o ē omne bonum vt in q^oq^o spē boni aliq^os edificauerit supra christū edificasse videat: sicut autē ecclā edificata a christo dirui nō pōt: sic talē christianuz: q^o se edificauit sup christū: nulla aduersitas deicere pōt: sicut illd: Quis nos sepabit a charitate christi diabolo at est similis q^o audit vba christi: et nō facit. Verba enī que audiūt: et nō sunt: sepata sunt et dispersa: et ideo assimilant harena. Harena etiā est ois malicia: vel etiā mūdialia bona. Sicut autē dom^o diaboli destructa ē: ita tales supra harenā fundati destruantur et cadunt. Et ē ruina magna si de fundamēto fidei aliq^o d^o ruine fuerit passus. Nō autē si fornicat^o fuerit: aut homicidium fecerit: q^o bz vñ p^o p^onam surget: sicut et dauid. **RABA.** Vel ruina magna itelligēda est: q^o destruitur ē oīs audientib^o et nō faciētib^o: Ite in ignē eternū. **HIERO.** Vel aliter: Sup harenā q^o fluida est et in vnā copulā non pōt redigi ois hereticoz sino edificat: vt corruat. **HYLA.** Vel aliē: In pluuis blandaz et sensim illabetū voluptatū illecebras significat: q^obus p^omū fides riuus patiētib^o fimas deficit: post quas fluuioz p^ocurfus. i. grauiorū cupiditātū mot^o icurrit: vt exinde tota ventoz vis circūflātū defeniat. i. vniuersus diabolice ptāis spūs iseraf. **AVG.** Vel aliter: Pluuia cū in mali alicui^o significatione ponit: caliginosa supstitō itelligit. Rumores autē hominū ventis cōpanē: flum^o aut carnalib^o cupiscentijs tanq^os fluentib^o sup terrā et q^o p^ospertatib^o inducit: quoz nihil metuit: qui fundatā bz domum supra petrā. i. qui nō solū audit pceptū dñi: s^o etiā facit. Et in his oib^o piculose subiicit: Qui audit et nō facit. Nō enī q^oq^o firmat in se quē dñs pcepit: vel ipse audit: nisi faciēdo. Cōsiderādū autē est: q^o cū dixit: Qui audit vba mea hec: satis significat istū sermōnē oibus pceptis q^obus christiana vita format: esse pfectū: vt merito q^o sim ea viuere voluerint: oparent edificanti supra petram.

Et scī est: cū consumasset iesus verba hec: admirabantur turbe super doctrina ei^o. Erat enī docēs eos sicut ptātem habens: et non sicut scribe eozum et pharisei.

GLO. Posita doctrina christi effectum doctrine ipsi^o in turbis ostendit dicēs: Et scī est cūz cōsū. i. iesus vba hec: admī. tur. sup doc. ei^o. **RABA.** Cōsumatio hec ad pfectōem vboz et itegritate dogmatis p^otinet. Quod autē of turbas admirari aut infideles in turba significat: q^o ab hoc stupebāt: q^o nō credebant verbis saluatoris: aut q^o oēs generaliter demōstrat: q^o excellētiā tante sapie in eo venerabāt. **CHRY.** sup matth. Placat^o rōnabiliter hōis intellect^o laudē generat: victus autē admirationē. Quicqd enī digne laudare nō possum^o admiramur. Admiratio tñ eozū magis ad glām christi p^onebat q^o ad fidē ipozū: si enī crederēt in christū nō mirarent. Illud enī mouet admiratōez q^o supat faciētis aut dicētis psonā:

et iō q^o a deo scī aut dñi est: nō admiramur: quia oīa minora sunt q^o dei potētia. Turba autē erant q^o mirabant. i. pplis vulgaris: nō pncipes ppli q^o si dīcēs di studio audire solebāt. Popul^o autē simplex simpliciter audiebat: sed eoz silentiū si illi interfusi fuerit suis dditionib^o turbassent: vbi enim est maior scīa illic fortior malicia: q^o enī festinat eē por: nō est crentus eē secūditus. **AVG.** de cō. euā. Ex eo autē q^o b dicit pōt videri discipuloz turbā deseruisse: ex q^o illos. xij. elegerat in mōtē ex plurib^o: quos apl^os nominauit: q^o matthe^o h^o p^otermisit. Solis enī discipulis in mōtē videt iesus hūc habuisse sermōnē quem matthe^o iterposuit: et lucas tacet. Et deinde cū dēscēdisset in loco cāpestri habuisse alte^o simile: de quo matthe^o tacet: lucas nō tacet. Quāq^o etiā illud pōt sit occurrē q^o sicut supra dñi est apl^os: ceterisq^o turbis pntib^o vñ habuisse sermōnē quem matthe^o in casq^o narrarūt diuerso narrādū mō: sed eadē vitate sūiaz. et sic planū est q^o hic dicit de admiratōe turbe. **CHRY.** in ho. Cām autē admiratōis subdit dicens: Erat. n. do. eos sicut po. ha. et nō sicut scri. eozum et phari. Si autē hanc ptātem vidētes p opa scribe cū a se abigebāt: vbi sola vba erāt ptātem manifestantia: q^oliter scādalisati h^o fuissent: s^o turbe bec nō pisse sunt. Cū enī aīa beniuola fuerit: facile p^ouadē a sermōnibus vitatis. Erat autē potestas docētis vt multos eoz caperet et in admiratōez mitteret: ita q^o p^opter delectationē eoz q^o dicta erant: neq^o tacētē dimittebāt. vñ et secute sunt cū descendētē de mōtē. Stupebāt autē ei^o maxie ptātem: q^o non ad aliū referēs vt pphete et moyses dixerūt: q^o dixit: sed vbiq^o ostendit se cū esse: q^o habet dñm: etenī legē ferēs conuincue apponebat: Ego autē dico vobis. **HIERO.** q^o q^o de^o et dñs ipsi^o moysi p libertate voluntatis sine vel ea que mīr^o videbant addebat in lege: vel com mutans p^odicabat in p^olo: vt supra legim^o. Pictum est antiquis: ego autē dico vobis. Scribe autē ea tñ docebāt q^o scripta sunt in moysi et pphetis. **GRECO.** xxiii. morali. Vel singulariter christ^o ex bona ptāte locut^o est: q^o ex infirmitate mala nulla cōmīsit. Nos autē q^o infirmi sum^o ex p^opa infirmitate pēsemus quo docēdi ordine infirmis fratrib^o cōsultamus. **HYLA.** Vel in vboz vtrūq^o effectū ptāis metiebant. **AVG.** de ser. do. Doc est enī q^o i p^olamo significat: iudicialiter agā in eo: Eloq^o dñi: elos quia casta: argentū igne examinātū terre pbatū se ptulū: p^opter quē numerū admonit^o sum oīa ista pcepta ad septē illas referre sentētias: quas in principio sermōnis hui^o posuit. i. de beatitudinib^o. Q^o enī aliquis fratri irascat sine cā vel racha dicat: vel fatum eū appellet: supbissime admittit: s^o q^o est vnus remediū vt supplicī aīo veniā dēp^oet: qui nō iactantie spū inflet. Beati g^o pauperes spū: qm ipsoz est regnum celoꝝ. Cōsentit autē aduersario. i. vbo dei reuerentiā exhibēdo. quisq^os ad testamentū p^oris operiendū: nō litib^o acerb^o sed pietate mitis accesserit. Beati g^o mites: quoniā ipsi hereditate possidebunt terrā: Quisq^os etiā carnalē delectatōez s^o rectā volūtatem suā rebellare sentis exclamat: Infelix ego hō q^os me liberabit de corpore mortis hui^o: et ita lugēdo iplozet solatoris auxiliū. vñ beati q^o lugent: qm ipsi cōsolabunt. Quid autē laboriosi cogitari pōt q^o

Ca. vii.
 Et sic cecidit. i. dom^o gentilitas: vt surgeret christ^o: et scā ē eius ruina magna: solutis erroribus cōiuctis mēdacis et idolis in toto mundo destructis. christo g^o similis est q^o audit verba christi et facit ea. ipse enī edificat supra petrā. i. christū q^o ē omne bonum vt in q^oq^o spē boni aliq^os edificauerit supra christū edificasse videat: sicut autē ecclā edificata a christo dirui nō pōt: sic talē christianuz: q^o se edificauit sup christū: nulla aduersitas deicere pōt: sicut illd: Quis nos sepabit a charitate christi diabolo at est similis q^o audit vba christi: et nō facit. Verba enī que audiūt: et nō sunt: sepata sunt et dispersa: et ideo assimilant harena. Harena etiā est ois malicia: vel etiā mūdialia bona. Sicut autē dom^o diaboli destructa ē: ita tales supra harenā fundati destruantur et cadunt. Et ē ruina magna si de fundamēto fidei aliq^o d^o ruine fuerit passus. Nō autē si fornicat^o fuerit: aut homicidium fecerit: q^o bz vñ p^o p^onam surget: sicut et dauid. **RABA.** Vel ruina magna itelligēda est: q^o destruitur ē oīs audientib^o et nō faciētib^o: Ite in ignē eternū. **HIERO.** Vel aliter: Sup harenā q^o fluida est et in vnā copulā non pōt redigi ois hereticoz sino edificat: vt corruat. **HYLA.** Vel aliē: In pluuis blandaz et sensim illabetū voluptatū illecebras significat: q^obus p^omū fides riuus patiētib^o fimas deficit: post quas fluuioz p^ocurfus. i. grauiorū cupiditātū mot^o icurrit: vt exinde tota ventoz vis circūflātū defeniat. i. vniuersus diabolice ptāis spūs iseraf. **AVG.** Vel aliter: Pluuia cū in mali alicui^o significatione ponit: caliginosa supstitō itelligit. Rumores autē hominū ventis cōpanē: flum^o aut carnalib^o cupiscentijs tanq^os fluentib^o sup terrā et q^o p^ospertatib^o inducit: quoz nihil metuit: qui fundatā bz domum supra petrā. i. qui nō solū audit pceptū dñi: s^o etiā facit. Et in his oib^o piculose subiicit: Qui audit et nō facit. Nō enī q^oq^o firmat in se quē dñs pcepit: vel ipse audit: nisi faciēdo. Cōsiderādū autē est: q^o cū dixit: Qui audit vba mea hec: satis significat istū sermōnē oibus pceptis q^obus christiana vita format: esse pfectū: vt merito q^o sim ea viuere voluerint: oparent edificanti supra petram.

vt ociosa consuetudine supanda pcedat intra se membra impedireta regnu celoz: nec dolore frangat: tolletur in iugali fide oia q quauis sint molestissima crimē trī fornicatōis nō habēt: vep loquat q nō in rōnibus crebris: sed in moy pbitate cōmendet. **S** quis tātos labores inire audeat: nisi flagret amore iusticie: quasi fame ac siti vebemēti artētus: **B**eati g q esuriūt r sitiūt: qm ipsi saturabunt. **Q**uis autem pōt parat? eē ab infirmis iniurias sustinē: petēti a se tribuere: diligē inimicos: bñfacere his q se oderunt: orare p psequētib: nisi pfecte misericore. **B**eati ergo misericordes: qm ipsi misericordiā cōsequuntur. **M**ūdū autē cordis oculū h: q funē bonoz operum suoz: nō in eo cōstituit vt hōibus placeat neq vt cōparet ea q huic vite sunt necessaria: neq temere anmū hōis cōdenat: r quicqd exhibet hōi: hac itentioē exhibēt: q sibi vult exhiberi. **B**eati g mundo corde qm ipsi deū videbūt. **O**portet etiā vt p mūdū cor in ueniat arta via sapie: cui puerozū hominū deceptō nes obstrepūt q̄s euadē est venire ad pacē sapiētie. **B**eati g pacifici: qm filii dei vocabunt: sed siue iste ordo cōsiderand? sit siue ali? faciēda sūt q̄ audiuiū? a dño: si volum? edificare supra petrā. **CA. VIII.**

Cum autē descēdisset iesus de mōte: secute sunt eū turbe multe: r ecce lepro? ueniens adorabat eū dicēs: **D**ñe si uis potes me mūdare. **E**t extēdēs iel? manū: tetigit eū dicēs: **U**olo: mūdare. **E**t cōfessi mūdata ē lepra ei?. **E**t ait illi iesus. **V**ide nemini dixeris: sed uadē oñde te sacerdoti: r of fer mun? tuū qd pcepit moyses i testimoniu illis.

HIERO. Post pdicationē atq; doctrinā: signozū offerit occasio: vt p virtutū miracula pterit? apd audietes sūmo firmet. **C**HRYS. Quia enī qm pntem habens docebat vt non estimaret ostensio esse hic doctrine modus operib? hoc idē facit: qm potestate habēs curare. **E**t iō dicit: **C**ū autē descē. de monte. sicut sūt eū tur. mul. **O**RIGE. Doctē enī oñio i monte: discipuli erāt cū ipso qbus erat cōtū celestis doctrine nosse secreta. **N**ūc autē descēdēte eo de mōte: turbe secute sunt eū: que in montē ascendere neq; poterāt: qz quos delictoz sarcina depmit: ad mysteriozū sublimia scādere nō valent. **D**escēdēte autē domino: hoc est inclināte se ad infirmitatē r ipotētiāz ceteroz: misert? est iperfectoi eoz vel infirmitati. **S**ecute sūt eū turbe multe: qdā ppter claritatē: pleriq; ppter doctrinā: nōnulli ppter curationē r admiratōnē. **A**IMO. **U**el aliter: **P**er montē in quo domin? sedet: celū intelligit: de quo scriptū est: **C**elūz mibi sedes est. **S**ed eū dñs in monte sedet: soli discipuli ad eū ascendunt: qz nōq; fragilitatis nre hūanitatē assumeret: notus erat tñ in iudea de?. **A**t vero postq; de mōte sue diuinitatis descēdit: r hūanitatē nre fragilitatē assumpsit: magna turba nationū secuta est eū. **D**emonstrat autē doctorib?: vt i pdicatōe

sua smonē habeāt tpatū: r sicut viderint vnūquēq; capere posse: ita r vbu dei annūciant. **A**scēdūt enī in mōtem doctores: cū pfectionib? excellētia pcepta ostēdūt: descēdūt vero cū infirmozib? leuioza demōstrant. **C**HRYS. sup matth. **I**nter ceteros autē qui mōtē nō ascēderāt: r leprosus sursum ascēdē nō valebat: qm peccatoz bailas pōdus. **L**epza enī est peccatū aiaz nraz. **I**ō g domin? de altitudine celi q si de excelso mōte descēdit: vt lepram peccatoz nro rū mūdaret. **E**t iō qm iā preparat? descēdēti occurrit ppter qd dī: **E**t ecce leprosus veniens. **O**RIGE. **D**eozus currit r in mōte nihil dicit: qz tps est omni rei sub celo: temp? doctrine: r tps curatōis. **I**n monte docuit: aias curauit: corda sanauit: qbus cōpletis sicut de celestib? mōtib? ad saluandos carnales descēdēte: venit ad eū leprosus r adorabat eū anteq; peteret. **A**dozare cepit: cultū ostēdēs. **C**HRYS. super matth. **N**ō enī illū petebat qm hōiem artificē: s; adorabat eū qm deū. **O**ratio autē pfecta est fides r cōfessio. **V**n leprosus fidei opus adorās impleuit: sed opus cōfessionis impleuit in vbis. **V**n adorabat eū dicens: **O**RIGE. **D**ñe p te oia scā sunt: tu g si vis potes me mūdare. **V**olūtas tua opus est: r opa tue voluntati obediūt. **T**u pus naaniā s; r per helyseum a lepra mūdasti: r nō si vis potes me mūdare. **C**HRYS. in ho. **N**ō dixit: **S**i rogaueris deū: neq; si oraueris: sed si volueris: potes me mūdare. **N**eq; dixit: **D**ñe mūdā: sed ei totū cōcedit: r dñm eū facit: r ptatē vnuersoz ei attribuit. **C**HRYS. sup matth. **E**t ita spiritali medico: spiritalē offerebat mercēdē. **N**ā sicut medici pecunijs: iste ofone placat. **N**ihil enī dign? offerimus deo q; ofonem fidelē. **I**n hoc autē q dicit: **S**i vis: nō dubitat christi volūtatē ad omne op? bonū paratā: sed qz nō oibus expedit corporalis integritas nesciebat vtz ei expediebat curatio illa. **D**icit g: **S**i vis: ac si diceret: **A**redo qz qd bonū est vis: ignoro aut si est nihil qd cōsidero bonū. **C**HRYS. i home. **C**ū autē volūtatē ac s; mone purgare pcesser: man? apposuit tactū. **V**n sequit? **E**t extēdēs manū: tetigit eū vt ostēdat qm nō subiacet legi: r qm mundo iā nihil est imundū. **D**eliseus autē obseruās legis diligētiā: nō exiuit r tetigit naaniā: sed mittit eū ad iordanē lauandū. **D**ñs autē monstrat: qm nō vt feru? s; vt domin? curat r tangit. **N**ō enī man? a lepra facta ē imunda: sed corp? leprosus a manu sancta cōstitutus est mundū. **N**ō enī corpa solū curatur? venit: sed r aiam in verā sapiām ducit. **S**icut igit manū nō lotis iā nō māducare phibebat: ita r hic erudit quoniam oportet aīe leprā formidare solā: qd est peccatum: leprā autē corporis nullū impedimētū esse ad virtutē. **C**HRYS. sup matth. **Q**uāuis autē lram legis soluerit: ppositū tñ ei? nō soluit. **I**ō tñ lex iussit nō tāgere leprā: qz nō poterat facere vt lepra nō sordidaret tangētē: ergo vetuit tangē leprā: nō vt leprosi nō sanarent: sed vt tāgētes nō inquinarent. **I**ste autē tāgens nō inquinat? est a lepra sed ipsam leprā mūdauit tangendo. **D**AMA. **N**ō enī de? solum erat: sed homo. **V**n p tactū r p smonē diuina signa operabat. vt enī p organū: ita p corp? diuine pscieban? actiones. **C**HRYS. in ho. **C**ū aut leprosu tangit nullus eū incusat: qz nōdū inuidia detenti erant auditores. **C**HRYS. super mattheū: **S**inaut tacite

eū curasset: quis scire poterat: cui⁹ virtute sanar⁹ eēt
 Igit⁹ volūtas mundandi facta est ppter leprosum
 Verbum autē ppter spectantes. Ideo dixit: Uolo
 mundare. **HIERO.** Non autē vt pleriq; latinorū
 putant iunctim legendū esse: Uolo mundare. sed se
 paratū Uolo. deinde imperās dicat: Mundare. Ille
 enī dixerat: Si vis. domin⁹ respōdit: volo. Ille pmi
 serat: Potes me mūdare: domin⁹ dixit: Mundare.
CHRY. in homel. Nusq; autē videt dicere hoc v
 bum: quā magna signa faciens: sed hic ppterea ap
 posuit Uolo: vt opinione plebis ⁊ leprosi de ei⁹ po
 testate cōfirmaret. **CHRY.** in ho. Lessit autē man
 danti natura cum decēti velocitate. Et ideo sequit:
 Et confe. mun. est. le. eius. sed hoc qd dicit: Confessi
 multum est tardi⁹ velocitate q̄ fm opus est facta.
ORIGE. Quia enī non dubitauit credere: non tar
 dat⁹ sanatio: qui non distulit confessionē: non differ
 tur mundatio. **AVGV.** de con. euan. Hui⁹ autem
 leprosi mundati: quē lucas meminit: nō sane hoc or
 dine sed vt solent p̄termisā recordari: posteri⁹ facta
 p̄occupari: sicut diuinit⁹ suggerēbāt: vt antea cogni
 ta postea recordādo rescriberēt. **CHRY.** in home.
 Curās autem ei⁹ corpus iubet nulli dicere. vñ seq̄:
 Et ait illi iesus: vide nemini dixeris. Quidā igit aūt
 quoniā ideo iussit hoc vt non malignent circa eius
 purgationē: qd insipientē dicūt. Non enī ita mūda
 uit: vt dubitabilis esset mūdatio: sed nulli dicere iu
 bet: docens nō intelligere ostentationē ⁊ honorem.
 Qualit⁹ igit alij sanato iubet dicere: Sed in hoc eru
 diuit nos bone mentis esse. Non enī illic diuulgari
 se iussit: sed dari glām deo. p leprosum ergo hūc in
 struit nos nō esse vane gloriofos: p illum autē non
 esse ingratos: sed oīa ad laudē dei referre. **HIER.**
 Et reuera quid erat necesse q̄ fmone iactaret: quod
 corpe p̄ferēbat. **HYLA.** Uel vt salus bec non offe
 ret potius q̄ q̄reret silentiū iperat. Sequit: S; va
 de onide te face do. **HIER.** Mittit autē eum ad sa
 cerdotes: p̄mū p̄p̄ humilitatē: vt sacerdotib⁹ defer
 re videat: deinde vt videntes leprosum mundatus
 si crederent saluatozi: saluarent. si vō non crederēt:
 inexcusabiles fierēt: ⁊ simul ne qd i eo sepissime cri
 minabant: legē infringē viderēt. **CHRY.** i home.
 Neq; enī vbiq; eā dissoluebat: neq; vbiq; custodie
 bat: sed qnq; quidē hoc qnq; illud faciebat: in vno
 qdem future sapie p̄parās vitam: in altero autē iue
 recundā iudeorū cobibens linguā: ⁊ cōdescedēs im
 becillitati eorū. Cū apli apparēt qnq; quidē obfua
 tes legē: qnq; aut eā p̄mittētēs. **ORIGE.** Uel
 mittit ad sacerdotes vt cognoscāt: qz non p legis cō
 suetudinē mūdāt⁹ est: sed p ḡe opationē. **HIER.**
 Erat autē in lege p̄ceptum: vt qui mundati fuerant
 lepra: offerret munera sacerdotib⁹. vñ sequit: Et of
 fer munus tuū: quod p̄cepit moyses in testi. illis.
CHRY. Non sic intellige qz hoc moyses p̄cepit in
 testimoniū illis: s; vade tu offer in testimoniū illis.
CHRY. in ho. puidens enī ch̄ist⁹ eos ex hoc nihil
 p̄fecturos: non dixit: In emendationē eorū: sed In
 testimoniū. i. in accusatōem ⁊ attestatōem: quonias
 que a me erāt fienda: oīa facta sunt. Et lz eos p̄uide
 rim non emēdari: non tñ dimisi q̄ facere oportebat.
 Illi autē in p̄p̄a māserūt malicia. Non autē dixit:
 munus qd ego iubeo: sed qd moyses iussit: vt interi

trāsmittat ad legē: ⁊ iniquorū obstruat ora: vt enim
 nō dicant: quoniā sacerdotū glām rapuit: opus qui
 dem ipse iplēuit: p̄bationem autē illis concessit.
ORIGE. Uel offer munus tuū: vt oēs qui vidēt te
 portare miraculo credāt. **CHRY.** sup mattheum:
 Uel iō iubet offerri munera vt si postmodum eū ex
 pellere vellēt diceret eis: munera q̄si a mundato ac
 cepistis: ⁊ quō me q̄si leprosus expellitis. **HYLA.**
 Uel legendū est qd moyses p̄cepit in testimoniū
 illis: qz qd moyses in lege p̄cepit: testimoniū est nō
 effectus. **BEDA.** in ho. Si quē autē moueat: quō
 oīs cū videat moysi sacrificiūz approbare: id ecclā
 non recipiat: meminerit qd nōdū ch̄ist⁹ corp⁹ suū
 obtulerat p passionē in holocaustū. Non aut oport
 tebat auferri significantia sacrificia p̄s q̄ illud qd
 significabat cōfirmatū eēt testimonio ap̄lorū p̄dicā
 tium ⁊ fide credentiū p̄p̄lorū. Cū autē iste gen⁹ hu
 manū designat: qui nō solum leprosus: vep: etiā in
 xta euāgelii luce plenus lepra fuisse describit. Om
 nes enī peccauerūt: ⁊ egent glā dei: illa. s. vt exten
 manu saluatoris hoc est: incarnato dei vbo huma
 namq; cōtingente naturā: ab erroris p̄isci vanitate
 mundent. ⁊ qz diuiti⁹ abominabiles ⁊ a castris po
 puli dei eieci iā aliqñ tēplo redditi ⁊ sacerdoti: q̄
 ant offerre corpa sua hostiā viuētē: illi. s. cui dicit:
 Tu es sacerdos in eternū. **REMI.** Moraliter autē
 p leprosum designat peccator: nā peccatū imūda ⁊
 variā aiām facit: qui autē ch̄ist⁹ p̄cidit: qn de p̄stis
 peccatis confundit: ⁊ tñ debet cōfiteri ⁊ remediū
 p̄nē postulare. nā leprosus vulū⁹ oñdit: ⁊ remediū
 postulauit. Extendit autē oīs manū qn auxiliū ou
 ne miserationis ipendit: ⁊ statī cōsequit remissionē
 delictorū: nec debet ecclē eidem reconciliari: nisi iu
 dicio sacerdotis.

**Cū aut introisset capharnaū: ac
 cessit ad eū centurio: rogās eū ⁊ di
 cens: Dñe puer me⁹ iacet in domo
 paralyticus: ⁊ male torquet. Et ait
 ille iesus: Ego ueniā ⁊ curabo eū.
 Et rñdens centurio ait: Dñe nō sū
 dign⁹ ut intres sub tectuz meū: sed
 tñ dic uerbo ⁊ sanabit⁹ puer meus.
 Nā ⁊ ego hō sum sub ptāte p̄stitu
 tus hñs sub me milites: ⁊ dico huic
 uade ⁊ uadit: ⁊ alij ueni ⁊ uenit: ⁊
 seruo meo: fac hoc ⁊ facit.**

CHRY. sup matth. Postq; dñs discipulos docu
 it in mōte: leprosus aut sanauit sub monte: uenit ca
 pharnaū in mysterio: qz p⁹ iudeorū mūdationem ve
 nit ad gētes. **AVG.** Capharnaū enī que villa pin
 guediuis interpretat: siue ager solutōis: eccliam q̄ ex
 gentib⁹ est collecta significat: que spiritali pinguedi
 ne est repleta: fm illud: Sicut adipe ⁊ pinguedine
 repleat aiā mea. Et iter pressuras seculi de celestib⁹
 cōsulat: s; illud: Cōsolatōes tue letificauerūt aiām
 meā. vñ dī: Cū aut introisset capharnaū: accessit ad
 eū centurio. **AVGV.** de v. domi. Iste centurio de

gentib⁹ erat. **Jā** enī de iudea gens habebat militē
romani imperii. **CHRY.** sup matth. Centurio autē
iste p̄m⁹ fruct⁹ ex gētib⁹: ad cui⁹ fidei cōparationē
omniū iudeoz fides infidelitas est iuenta: qui neq³
christū audiuit docentē neq³ leprosus: cū mūdaref
asperit: sed audita tātūmō sanitate leprosi: plus cre
didit q̄ audiuit. erat enī in mysterio gen: iū futyra
ri: q̄ neq³ legē an pphetas legerāt de christo: neq³
ip̄m christū mirabilia facientē viderūt. Accessit ḡ ro
gans eū z dicens: Dñe puer me⁹ iacet in do. para. z
male torquet. **Vide** autē bonitatē centurionis q̄ p
salute serui sollicitē festinabat q̄si non dānū pecunie
sed salutis passur⁹ in morte illi. **Nullā** enī oriam
estimabat iter seruū z dñm: qz r̄si dignitas i hoc se
culo diuersa est iter illos: vna tñ est illis natura. **Si**
dem autē centurionis vide: qz non dixit veni z salua
eū: qz ille cōstituit⁹ in omni loco erat p̄ns. sapiētīā
autem: qz non dixit: hic cōstituit⁹ salua eū: sciebat enī
qz potens est ad faciendū: sapiens ad intelligendū:
misericos ad exaudiendū: iō infirmitatē n̄i exposu
it. **Remediū** autē sanitatis in prāte misericordie ei⁹ di
miserit dicens: **Et** male torquet. **In** quo apparet quia
diligebat eū. **Nā** vnusquisq³ quē diligit r̄si modis
ce fuerit tediāt: graui⁹ eū putat habē q̄s bz. **RA**
BA. **Dia** ista cū dolere cognoiauit z iacentē z para
liticū z male torquentem: iō vt aie sue angustias de
monstraret z dñm cōmoueret: sic debent oēs cōdo
lere suis: z eoz curā h̄re. **CHRY.** in ho. **Quidā** au
tem dicit qm̄ excusans se in hoc: cām dixit pp̄ qm̄
non ip̄m adduxit. Neq³ enī possibile erat dissolutū
eū cū torqueret: z ad vltima eēt expiratōes portari.
Ego autē signū hoc esse magne fidei dico: qz enī scie
bat qz sola inunctio sufficeret ad restauratiōē iacē
tis supflumū estimabat eū ducē. **HYLEA.** **Jacētes**
autē in seculo: z peccatoz morbis dissolute: spiritali
ter gentes estimāde sunt: oibus vndiq³ mēbris flui
dis z ad cōsistendi officii gradiendiq³ corruptis q̄
rū salutis facim̄ in puero centurionis explet: q̄s sal
dictū sit p̄ncipem eē gentiū credituraz. **Quis** autē sit
hic p̄nceps: canticum moysi in deuteronio docet:
vbi. s. d̄. **Constituit** termin⁹ gentiū iuxta numerum
angeloz. **REMI.** **Uel** p centurionē designat q̄ p
mi ex gentib⁹ crediderunt: z p̄fecti in virtutib⁹ fue
runt. **Centurio** enī dicit qui centū militib⁹ p̄est: cen
tenari⁹ autē numer⁹ p̄fect⁹ est. **Recte** ergo centurio
p puero suo rogat: qz p̄mitte gentiū p salute toti⁹
gentilitatis deū rogauerūt. **HIERO.** **Uides** autē
dñs centurionis fidē humilitatē z p̄uidentīā: statim
se iturū esse p̄mittit. vñ sequit⁹. **Et** agit illi iesus: **Ego**
veniā z curabo eū. **CHRY.** in ho. **Quod** nūq³ fecit
hic: facit iesus. vbiq³ enī sequit⁹ voluntatē supplican
tium: hic autē p̄silit z non solū curare p̄mittit sed ire
ad domū. **facit** hoc vt discam⁹ cēturionis virtutes.
CHRY. sup matth. **Nisi** enī ille dixisset: **Veniam**
z curabo eū: nunq³ iste responderet: **Nō** sum dign⁹
deinde qm̄ p suo petebat: ideo ire p̄misit: vt nos do
ceat nō colere magnos: z cōtēnere modicos: s̄ pau
peres z diuites similiter honozare. **HIERO.** **Sic**
autē in centurione cōmendat⁹ fidem: eo qz credit pa
ralyticū a saluatore posse sanari: ita patet humilitas
in hoc qz se iudicauit indignū: cui⁹ tectū dñs intraret.
vñ sequit⁹. **Et** ridens centurio: ait illi: **Dñe** non sū di

gnus vt intres sub tectū meū. **RABA.** **Prop̄** cō
scientiā enī vite gentilis: grauari se magis dignatōe
putauit q̄ iuuari: cui⁹ r̄si fide p̄ditus: nondū tñ erat
sacramētis inunct⁹. **AVG.** de ver. do. **Dicēdo** autē
se indignū: p̄stitit dignū nō in cui⁹ parietes: sed i cui⁹
corde vbi dei christ⁹ intraret. **Neq³** hoc diceret cum
tāta fide z humilitate: nisi illū quem timebat intrare
domū suā corde gustaret. nam nō erat magna felici
tas si iesus intraret in parietes ei⁹: z nō eēt i pectore
ei⁹. **SEVERIA.** **Mystice** autē hoc tectū corp⁹ est
q̄d regit aīam: q̄d libertatē mētis celesti visione i se
cōcludit: sed de⁹ neq³ habitare carnē: neq³ tectū n̄i
corporeis dedignat⁹ intrare. **ORIGE.** **Nūc** etiā qm̄
sancti z deo acceptabiles ecclāp̄ antistites sub tectū
tuū intrant: tūc ibidē p eos dñs ingredit⁹: z tu sic estis
mes q̄si dñm suscipiēs. **Et** qm̄ corpus z sanguinē do
mini māducat z bibis: tūc dñs sub tectū tuū ingredi
tur: z ergo humiliās teipm̄ dicas: **Dñe** nō sūz dign⁹
z c. **Ubi** enī indigne ingredit⁹: ibi ad iudiciū ingredi
tur accipiētī. **HIERO.** **P̄udēcia** autē centurionis
apparet in hoc: qz vltra corporeis tegimē latentē v̄
dit diuinitatē. vnde subiūgit: **Sed** tñ dic verbo z sa
nabit⁹ puer me⁹. **CHRY.** sup matth. **Sciebat** enīz
qm̄ astabant illi inuisibiliter angeli ministrātes qui
omne v̄bū eius vtunt in op⁹. qz r̄si angeli cessant: ta
men infirmitates p̄ceptis eius viuacib⁹ expellunt.
HYLEA. **Dicit** etiā centurio p̄cep̄ voce posse sana
ri: qz salus gentiū omnis ex fide est: z p̄ceptis dñi vi
ta est vniuersoz. z iō subiūgit dicens: **Nam** z ego
homo sūz sub ptāte cōstitut⁹: h̄ns sub me milites. **Et**
dico huic vade z vadit: z alij veni z ve. z seruo meo
fac hoc z facit. **CHRY.** super matth. **Patris** z filij
mysteriū sp̄sancto suggerēte depinxit: ac si diceret
Est ego sum sub ptāte alteri⁹: tñ habeo ptāte iubē
di eis qui sub me sunt: sic z tu q̄suis sis sub ptāte pa
tris. **In** quātum hō: habes tñ ptāte iubēdi angelis.
Sed forte dicit fabellius volens oīdere eundē eē
p̄rem qui z fili⁹ est: sic hoc eē intelligendū: **Si** ego
sub ptāte cōstitut⁹ possum iubere: quātomagis tu q̄
sub nulli⁹ ptāte. **Sed** hanc expositionem nō recipit
textus. **Nō** enim dixit: **Si** ego hō sub ptāte: s̄ dixit:
Nā z ego hō sub ptāte. **In** quo p̄ qz inter se z chri
stum non cōparationis oriam fecit: sed rationē simi
litudinis itroduxit. **AVG.** de v. do. **Si** ego hō sub
ptāte iubēdi habeo ptāte: q̄d tu potes: cui omniū
fuiunt ptātes. **GLO.** **Potes** p angeloz ministe
ria sine corpis p̄ntia dicere infirmitati vt recedat: z
recedet: z sanitati vt veniat: z vēiet. **AYMO:** **P̄nt**
autē p subiectos centurionis vtutes naturales intel
ligi: in quib⁹ plurimi gentiliū pollebant: vel etiā co
gitationes bone aut male. malis autē dicam⁹ vt rece
dant z recedent: sed bonas vocam⁹: z venient: seruo
quoq³ n̄ro hoc est corpore: vt subiciat⁹ volūtati dñe
AVGV. de cō. euan. **Quic** autē q̄d hic dicit. videt⁹
repugnare q̄d ait lucas cū audisset centurio de iesū:
misit ad eū seniores iudeoz rogās eum vt veniret z
saluaret seruū ei⁹: z itez qz cum longe esset a domo
misit ad eū centurio amicos dicens: **Dñe** noli vexa
ri: nō enī sū dign⁹ vt sub tectū meū intres. **CHRY.**
in ho. **Quidā** autē dicunt: qm̄ non est idē illic z hic:
quod multas cōiecturas h̄z. **De** illo enī ait: quonias
synagogā n̄am construxit: z gentez diligit. **De** isto

autē ipse iesus ait: Neq; i israel tantā fidē inueni. vñ videt iudeū illū eē: mibi autē videt idē hic z ille esse. Sed qñ lucas dicit: q; misit vt veniat: blādicias iu deoz infinuauit. Conueniens enī est credē centurio nem volentē abire phibitū eē a iudeis blādicentib; z dicentib;: qñ nos adm; z cōducim;. Sed qñ ab eoz iminentia erut; ē: tūc misit dicens: Ne estimes q; ppter desidiā nō veni: sed q; me h dignū estimati vt te in domū meā suscipere. Quod autē matthe; ait nō p amicos: sed p seipsum hoc eū dixisse: nihil sriū est: vterq; enī desiderū viri repñtavit. Et qñ d; chris to decentē opinionē habebat. L; ueniēs autem est opinari z ipsum postq; misit amicos aduenientē p se hec dicere. Si autē non hoc dixit lucas: neq; illud matthe; nō sibi dicit: s; cōplent q; ab inuicē dereli quebant. **AVG.** de cō. euan. Matthe; g accessus centurionis ad dñm p alios scñ cōpendio dicē voluit: q; fidē ei; qua vere ad deū accedit: laudauit ut diceret: Nō inueni tantā fidē in israel. Lucas autē iō totū q; gestū est aperuit: vt ex hoc intelligē cogere mur: q; liter eū accepisse dixerit matthe;: q; mentiri nō potuit. **CHRY.** in ho. Neq; enī est sriū q; fabricauit synagoga s; lucā: z q; hic ondit nō eē israelita: possibile enī est iudeū nō existentē z synagogam fabricasse z gentem diligere.

Audiēs autē iesus mirat; est: z se quētibus se dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē in israel. Dico autē vobis: q; multi ab oriēte z occidente ueniēt z recūbēt cū abraam z isaac z iacob i regno celoꝝ: filij autē regni eijcient i tenebras exteriores. Ibi erit fletus z stridor dentiu. Et dixit iesus centurioni: Vade z sicut credidisti fiat tibi: z sanatus est puer ex illa hora.

CHRY. in ho. Sicut qd leprosus dixerat de chris ti ptate: si vis potes me mudare: chris ti voce confir mas dicentis: Uolo: mudare. ita z hic centurionem de chris ti ptate testantē nō solū nō accusauit: s; etiā cōmendauit. Sed z ampli; aliqd fecit: intentionem enī laudis euāgelista significās dicit: Audiēs autē iesus mirat; est. **ORIGE.** Attende q; tū sit aut q; le qd deus vnigenit; mirat;: aurū: diuitie: regna: pncis patus in cōspectu ei; sunt tāq; umbra vel terminos decidens. Nihil g; hoz in cōspectu dei mirabile est: qñ magnū vel pcius: sed tñ fides hāc mirat; hono rificans: hāc acceptabilē sibi estimat. **AVG.** super genesim s; manicheos: Quis autē illo fecerat illā fi dem nisi ipse q; admirabat;: q; si z alius eam fecisset vt quid miraret;: q; pcius erat: Nō g; mirat; dñs no bis mirandū esse significat: qbus adhuc opus est sic moueri. oēs enī tales motus ei; nō pturbati animi signa sunt: sed docētes magisteriū. **CHRY.** in ho. Unde plebe omni pte admiratus eē d;: z alijs exē plum dedit: vt eū mirent;. Sequit; enī: Et sequētib; se dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē i israel

AVG. s; faustu;: Fidē laudat illi;: nō autē deservio nem milicie iperauit. **HIERO.** Hoc autē de pñtib; loquit;: non de oibus retro priarchis z pphetis. **CHRY.** sup matth. Credidit enī andreas: sed ioban ne dicente: Ecce agn; dei. credidit petrus: sed etiam gelifante sibi andrea credidit philipp;: sed legendo scripturas nathanael: z pñs signum diuinitatis acce pit: z sic fidei cōfessionē obtulit. **ORIGE.** Jairus israelis pnceps p filia sua petēs: non dixit: Dic vob;: sed Veni velociter. Nicodem; de fidei sacro audiēs ait: Quō pōt hoc fieri. Maria z marta dicit: Dñe si fuisses hic: frater me; non fuisset mortu;. qñ dubita tes: q; vbiq; posset adesse dei potētia. **CHRY.** sup matth. Aut si volum; fideliorē putare istū q; aplos ita testimoniū chris ti intelligendū est: q; vnūquodq; bonū hōis s; m quātitatē psonē illi; laudat: pñs enī dicere aliquid sapienter magnū est: qd de philo sopho non est mirū: sic de centurione dñm est: i nul lo tantā fidē inueni in israel. **CHRY.** in ho. Non enī erit equale iudeū credere z gentilem. **HIERO.** Uel forte in centurione fides gentiū pponit israel. vñ subdit: Dico autē vobis q; multi ab oriēte z oc cidente ueniēt. **AVG.** de v. do. Nō dēs ait: sed Multi: tñ ipse ab oriēte z occidēte istis duab; parti bus tor; orbis designat. **AYMO.** Uel ab oriēte ueniūt qui statim illuminati trāsūt ab occidēte: bi qui psecutionē vsq; ad mortē tolerauerūt p fide. vñ ab oriēte quis uenit cū ab infantia deseruere icipit. ab occidente: dñi in ipsa decrepita etate ad deū uer titur. **ORIGE.** Sed quō alibi dicit: q; pauci sunt electi: p diuersas enī generationes pauci electi sunt simul vō gregati in tpe uisitatiois multi inueniēt. Sequit;: Et recūbent. nō carnaliter iacētēs: sed spiri taliter recēscētēs: nō tēporaliter potātes: sed eterna liter epulantes cū abraā isaac z iacob in regno celo rū. vbi lux: exultatio: glā: z lōgeuitas vite eterne. **HIERO.** Quia autē deus abraā celi conditor: pater chris ti est iccirco in regno celoꝝ ē: z abraā cū quo accubiture sunt natiōes: q; crediderūt in chris tu filiu creatoris. **AVG.** de v. do. Sic autē videm; chris tia nos uocatos ad celeste cōmuniū: vbi ē parit iusticia por; sapia: ita videm; z iudeos reprobatos. vñ sedē: Filij autē regni eijcient i tenebras exteriores. Iudei s; q; legē acceperūt: q; celebrāt figura oīz futuroꝝ q; cū pñtia nō agnouerūt. **HIERO.** Uel filios re gni dicit iudeos q; in eis de; an regnauit. **CHRY.** in ho. Uel filios regni eos dicit qbus regnū erat p paratū: qd z magi eos mordebat. **AVG.** s; faustu;: Si g; nō cōmēdauit moyses ppo israel dñi: nisi oēs abraā isaac z iacob: eūq; ipm chris t; cōmēdat: nō est conat; illū pplm auertē a deo suo: sed iō mirat; est eos itur; in tenebras exteriores q; atheros vide ret eos a deo suo: in cui; regno gētes uocatas ex to to orbe terraz recubiturus dicit cū abraā isaac z ia cob: nō ob aliō q; q; fidē tenuissent dei abraā isaac z iacob. Quib; nō qñ in morte correctis: vel p pñs sionē suā iustificatis testimoniū domin; phibeat. **HIERO.** Tenebre autē exteriores dicit;: qñ qui a dño expellit foras: reliq; lumen. **AYMO.** Quid autē ibi passuri sint: manifestat cū subdit: Ibi erit fletus z stridor dentiu. Per metaphorā enī mēbroꝝ penas describit tormētoꝝ. Sol ē enim oculi fumo

tacti lacrymas pducere: dentes vero a nimio frigo re stridere. ostendit ergo qd reprobi in inferno & calore itollerabile & frigus sustinebunt: sicut illud Job: **Trasient ab aquis nivium ad calorem nivium.** **HIER.** Si autem fletus oculorum est: & stridor dentium: ossa demoni strant: vera est corporum & eorumdem membrorum qd ceciderant resurrectio. **RABA.** Uel stridor dentium, p dicit indignantis affectus: eo qd sero uniuersisq; peniteat: sero si bi irascatur: qd ta ptnacis iprobitate deliquit. **REMI.** Uel aliter: Tenebras exteriores appellat exterius nationes. quatuor enim ad historiam attinet: p dicit vobis his vobis iterum iudeorum: qm ppter infidelitatem ducendi erant captivi & dispersi p diuersa regna terrarum: sicut tus enim ab igne solet fieri: stridor dentium a frigore. Illis g ascribitur fletus: qd in calidioribus locis habitant: sicut in India & ethiopia. Stridor vero dentium illis ascribitur: qd in frigidioribus locis commorantur: sicut in Dirania & Scythia. **CHRY.** sup math. Ne quis autem existimet blandiciam esse hec vba: qd dicitur erat: credere fac signum. vbi sequitur: Et dixit iesus centurioni: Uade: & si aut credidisti fiat tibi. **RABA.** Quasi. o. sicut mensuram fidei fiat tibi & ista gratia. Potest autem meritum vni etiam famulis suffragari: non solum merito fidei: sed etiam studio discipline. vnde sequitur: Et sanatus est puer ex illa hora. **CHRY.** i ho. Ubi velocitatem admirare: neque enim solum curare: sed inopinare: & in momento temporis hoc facit: vnde christi ostendebat. **AVGV.** de f. do. Sicut enim vni domus centurionis corpe non intravit sed absens corpe: prius maiestate puer ipm sanauit. sic & in solo iudaico populo corpe fuit: apud alias gentes nec de virgine natus est: nec passus est: nec humana pulic: nec divina mirabilia fecit: & tamen impletum est quod dicitur erat. Populus quem non cognouit: fuit mihi: in auditu auris obediuit mihi. Iudea enim gens cognouit & crucifixit. orbis terrarum audiuit & credidit.

Et cum venisset iesus in domum petri uidit socrum eius iacentem & febricitantem: & tetigit manum eius & dimisit eam febris: & surrexit & ministrabat eis.

AVG. postquam ostendit mattheus p leprosum totum genus humanum sanatum: & in suo centurionis gentilis populi sanationem: consequenter p socrum petri designat curam rationem synagoga: cui dicit. Et cum venisset iesus in domum petri. Petrus autem narrat de suo: quod maius miraculum fuit & maior gratia in gentili uerso. vel quod in fine seculi synagoga est plenarie uertenda: cui plenitudo gentium subintrauerit. Domus autem petri & in bethsaida erat. **CHRY.** in ho. Sed cur intravit in domum petri: mihi videtur cibum assumptum. vnde sequitur: Et surrexit & ministrabat eis. Apud discipulos enim diuertebat honorans eos: & audiores ex hoc faciens. Attende autem petri ad christum reuerentiam: hinc enim socrum domi febricitantem: non traxit eum in domum: sed expectauit doctrinam pletri & alios curari. Ab exordio enim erudiebatur: quod aliorum erat sibi ipsi proponere. Quocirca neque ipse eum inducit: sed christus sponte adiuit: postquam dixit centurio: Non sum dignus ut iras sub tectum meum: monstras quantum largiebatur discipulo. Non est autem indignus sub vilia tuguria piscatorum intrare: erudies per oia humanum oculare tumor. Et quicquid quidem solum vobis curat: quicquid autem etiam

manum extendit. vnde & h dicitur: Et tetigit manum eius: & di. eam febricitantem. Non enim volebat semper cum superabundantia miracula facere: oportebat interire latere. Tunc autem corpus non febricitantem extinxit solum: sed & puram tribuit sanitatem. Quia enim egritudo curabilis erat: modo curatio sua virtute ostendebat: faciendo quod ars medicinalis non operatur: ut scilicet simul perfectam restituat sanitatem. vnde euangelista hoc in nuens dicit quod surrexit: & ministrabat eis. **HIER.** Natura enim hominum istiusmodi est: ut per febrem magis laescent corpora: & incipiente sanitate egrotatio mala sentiant. Uel sanitas quod offert a domino: tota simul redit. **CHRY.** in ho. In hoc quoque dicit quod surrexit: & ministrabat eis: & christi virtutis signum est: & dispositio mulieris quam erga christum ostendebat. **BEDA.** i ho. Mystice autem domus petri lex vel circumsisio est. Socrus est synagoga: quod quodammodo est in ecclesia petro commissa. hec febricitat: quia iudicia est ibi laborabat: persequens ecclesiam: cuius manus tangit: quia carnalia eius opera in spiritali usque conuertit. **REMI.** Uel per socrum petri potest intelligi lex quod per apostolum firmabat per carnem. i. carnalem intelligentiam. Sed cum dominus per mysterium incarnationis visibilis in synagoga apparuit: & ope legitime impleuit: & spiritaliter intelligenda docuit: mox ipsa sociata gratia euangelij: tantum robur accepit: ut quod fuerat ministra mortis & pene: postmodum fieret vite & glorie. **RABA.** Uel vnaqueque anima que carnis concupiscentijs militat: quasi febris est: sicut manu misericordie domine tacta conalescit: & per continentie frenam carnis lasciuia restringit: & membris quibus seruierat in mundicie: seruit iusticie. **HYLA.** Uel in socrum petri vitiosa infidelitatis est uel affectio cui adiacet libertas voluntatis: que nos sibi coniugij societate conuincit. Ergo ingressu domini in petri domum. i. i corpe: curat infidelitas peccatorum calore estuans: & saluata officij famulatu ministrat. **AVG.** de con. eu. Hoc autem quoniam factum sit. i. post quid vel ante quid non expressit mattheus. non enim post quod narrat post hoc etiam factum necesse est intelligat. Nimirum tamen iste hoc re coluisse intelligit: quod prius commiserat. Nam id mare narrat antequam illud de mudato leproso commemoret quod post sermonem in monte habitum de quo ipse tacuit videtur ipse fuisse. Itaque & lucas hoc per factum narrat de socrum petri: post quod & marcus ante sermonem etiam quem plura iterposuit qui potest idem videri: quem dicit habitum in monte mattheus. Quid autem interest quis quo loco ponat: siue quod ex ordine inserit: siue quod omissum recolat: siue quod postea factum ante occupat: dum tamen non aduerset eadem alia narranti: nec sit in nec alteri: quod nulli in parte est res oportune cognitas quo quisque ordine recordet: satis probabile est quod uniuersis euangelistis eo se ordine credidit debuisse narrare: quo voluisset de ea que narrabat ei recordationem suggerere. Quapropter vbi ordo temporum non apparet nihil nostra interesse debet: quem narrandi ordinem quilibet eorum temerit.

Et sepe autem factum est: obtulerunt ei multos demonia habentes: & eijcibat spiritus uerbo: & omnes male habentes curauit: ut adimpleret quod dicitur est per isaiam propheta dicentem: Ipse infirmitates nostras

accepit et egrotantes nostras portavit

CHRY. in bo. Quia multitudo credentium erat iam acta neque tunc impellente a christo abscedere patiebatur: vespe ei infirmos adducit. **viij. di.** Vespe autem facta obtulerunt ei multos demonia habentes. **AVGV.** de co. eu. Per hoc autem quod dicit: Vespe autem facta. ad eiusdem diei tempus hoc pertinere satis iudicatur: quoniam ne cesse non sit: ubi dicit: Vespe facta. eiusdem diei vesper accipit. **REMI.** Christus autem dei filius auctorem huius ne salutis fons et origo totius pietatis celestis medici nam omnibus tribuebat. **viij. sequit.** Et cecidit spiritus vobis et omnes male habentes curavit. Demones enim et morbos solo verbo repellat: ut his signis et virtutibus ostenderet se ad salutem generis humani venisse. **CHRY.** in bo. Intende autem quanta multitudo curata transierunt euangeliste: non unquam curati enarrantes: sed uno verbo pelagus ineffabile miraculorum inducunt. Ne autem magnitudo miraculi incredulitate immittat: si tanta plebs et varias egritudines uno temporis momento curavit: idcirco prophetam attestat huius quod fiebant. **viij. subdit.** Ut adimplet quod dicitur per isaiam prophetam. di. **3. p. se infirmi. no. acc.** **RABA.** Non vobis sibi haberet: sed ut nobis auferret: et egrotantes nostras portavit: ut quod per imbecillitatem vestram non poteram: ille pro nobis portaret. **REMI.** Quia humane nature infirmitatem ad hoc suscepit: ut nos infirmos faceret fortes atque robustos. **HYLA.** Et passione corporis sui sequebatur deam infirmitates humane imbecillitatis abiecit. **CHRY.** in bo. Hoc autem de peccatis magis a propheta dicitur esse videtur. Qualiter igitur euangelista de egritudinibus hoc exponit: Sed sciendum quod vel historie hic testimoniis adaptavit: vel ostendit quoniam plures egritudinibus ex peccatis sunt aiam: nam et ipsa mors a peccatis habet radicem. **HIERO.** Attendendum autem quod omnes non manent: non meridie: sed ad vesperam curantur: quoniam sol occubitus est: et quoniam granum tritici in terra moritur: ut multos afferat fructum. **RAB.** Sol. non occubitus passione et morte designat illi quod dicit: quod diu sum in mundo: lux sum mundi. quod tempus vivens in carne: paucos iudeorum docuit: calcato autem regno mortis: omnibus pro orbem gentilibus fidei dona promissit.

Uides autem iesus turbas multas circum se: iussit discipulos ire trans fretum. Et accedens unus scriba ait illi: Magister sequar te quocumque ieris: et dicit illi iesus: Vulpes foveas habent: et volucres celi nidus: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. Alius autem de discipulis eius ait illi: Domine permitte me primum ire et sepelire patrem meum. Iesus autem ait illi: Sequere me: et dimitte mortuos seque sepelire mortuos suos.

CHRY. in bo. Quia christus non solum corpora curabat sed animam emendabat et veram sapientiam monstrare voluit: non solum egritudines solvendo: sed et nihil ad ostensionem faciendum. et ideo dicit: **U**i. autem ierusalem. mul. circum se: iussit discipulos

trans fretum. **F**aciebat autem hoc et filius moderata non capere docens: et iudicia iudaica mitigans: et docens non solum ad ostensionem facere. **REMI.** Vel hoc fecit quoniam homo volens turbas oportunitate declinare. Erat autem et affertur: admirantes eum: et videt ipsum volentes. quos enim discederet a tali miracula operanti: quos non in faciem eius simpliciter vellet videre: et os talia loquens: **S**i enim moyses glorificationem facie habebat: et stephanus sicut angelus: intellige eorum dominatorem quale decens est tunc apparuisse. **viij. propheta dicit:** Speciosus forma pro filius hominum.

HYLA. Discipulorum autem nomen non. xii. in apostolis continere estimandum est: nam propter apostolos plures fuisse discipulos legitur. **CHRY.** in bo. Manifestum est autem alium esse diem quo iussit ire trans fretum: non eum qui sequebatur illum: in quo socius petri sanata est: quo dicitur marcus lucasque eum in deserto esse affirmant. **AVG.** de co. eu. **U**ide autem qualiter turbas non simpliciter abiecit: ut non offendar. **N**on. n. dixit recedite: sed vult discipulos iussit abire spem dans turbe cuiusdam etiam illuc.

REMI. Sed quod iter iussione dei et transfretationem gestu sit: euangelista studuit manifestare cum ait: **E**t accipit. **viij. scri. ait illi:** **M**a. se. te quo. ieris. **HIERO.** Iste scriba qui tunc scribam noverat occidetur: si dixerit: Domine sequar te quocumque ieris: si fuisset repulsi a domino sed quod magistrum unum de pluribus estimat: et litterator erat et non spiritalis auditor: ideo non habet locum in quo possit iesus reclinare caput suum. **O**stendit autem nobis et ob hoc scribarum repudiatum quod signorum videns magnitudinem sequi voluerit salvatorem: ut lucra et operum miraculis quereret: hoc idem desideras quod et symon magus a petro emere voluerat. **CHRY.** in bo. **U**ide etiam quatuor est tumor: Ita enim advenit: et locutus est sicut dedignas cum turba anumerari: sed ostendens quoniam super multos est ipse. **HYLA.** Vel aliter: **I**ste scriba qui est unus ex doctoribus legis an sit secutus interrogat: quoniam lege non continetur hic esse quem vult iter sequi. **I**gitur infidelitatis affectum sub ostensionem interrogantis exprimit: quod fidei assumptio non interroganda est sed sequenda. **CHRY.** in bo. **R**espondet autem ei christus non ad interrogationem verborum: sed ad consilium obuians mentis. unde sequitur: **E**t dicit ei iesus

Vulpes foveas habent: et volucres celi nidus: filius autem hominis non habet ubi caput suum reclinet. **A**c si dicat: **HIERO.** Quid me propter divitias et seculi lucra cupis sequi: cum tante sim paupertatis: ut nec hospitium quidem habeam: et tecto utar non meo. **CHRY.** in bo. **H**oc autem non erat advertentis sed arguentis quod malum consilium: concedentis autem si vellet cum paupertatis expectatoe sequi christum. **E**t ut vitas eius malitiam audiens hoc et correctus non dixit: paratus sum sequi. **AVGV.** de ser. do. **U**el aliter: **F**ilius hominis non habet ubi caput reclinet. **I**n fide tua. **U**lpes enim habent foveas in corde tuo: quod volatus es. **V**olantia celi habent nidus in corde tuo: quod elatus es. **D**olosus et elatus non me sequeris: quoniam enim dolosus sequebatur simplicitate. **GREGO.** xix. mora. **U**el aliter: **U**lpes valde fraudulenta sunt animalia: quod in fossis vel specubus abscondunt: cumque apparuerit nunquam rectis itineribus: sed tortuosis anfractibus currunt. **V**olucres vero alto volatu se sublevent. **N**ote ergo vulpium colosa atque fraudulenta: note autem volucrum hec eadem superba demonia designant: ac si dicat: **F**raudulenta et elata

demonia in corde tuo inueniunt habitatione sua: hu
 miliras aut mea requie in supba mente non inuenit.
AVG. de que. ena. Intelligit enim miraculis mor
 ppter inanē iactantia eū sequi voluisse: quam signifi
 cant aues: fuisse aut discipuli obsequiū: q̄ fictio vul
 pū noie significata ē. **RABA.** Peretici aut in sua
 vana confidentes significant p vulpes: et maligni spi
 ritus p volucres celi: q̄ in corde iudaici populi foueas
 et nidus. i. domicilia habebant. **Sequitur.** Alii aut de dis
 illi ait illi: **Hic** mitte me ire p̄mū et sepelire patre
 meū. **Hic** Quid sile ē inter scribā et discipulū: ille
 magistrū vocat: hic dñm etref. **HYLA.** Iste pie
 tatis occasio ad sepeliendū patre ire desiderat: ille se
 curus se quolibz eē p̄mittit: nō magist̄ q̄rēs: sed ex
 magistro lux. Iste etiā discipul⁹ nō interrogat an se
 quer: iā enī sequi se oportere credidit: s̄ p̄mitti sibi
 orat sepelire patre. **AVG.** de ver. do. Dñs aut qm̄
 parat hoies euāgelio: nullā excusationē vult inipo
 ni camalis hui⁹ et palisq̄ pietatis. et iō seq̄: **Jesús** at
 di. et: seq̄re me: et di. mor. sepe. mor. suos. **CHRY.**
 in ho. **Doc** at dixit nō iubēs ostēdere amorē q̄ ē ad
 p̄ntes: s̄ mōstrās qm̄ nihil celestibus negociis no
 bis magi necessariū eē oportet. Et qm̄ cum toto stu
 dio his iūgi debem⁹: et neq; paz tardare etiā si val
 de ientabilia et incitātia fuerit q̄ attrahūt. Quid. n.
 magis necessariū erat q̄ sepelire patre: Quid etiā
 facilius: neq; enī tēp̄ multū cōsumēdū erat. p̄ h̄ etiā
 eū dñs a mult⁹ malis eripuit: puta luctib⁹ et merozi
 bus et ab his q̄ hic expectant. **p̄** sepulturā. n. necē
 iā erat et testamēta scrutari: et hereditatē diuisione et
 alia h̄mōi: et ita fluctuationes ex fluctuatōib⁹ ei succe
 dentes a lōge eū a veritatis abducere potu. Si aut
 adhuc tumultuaris: excogita qm̄ multi infirmos nō
 p̄mittūt scire: nec ad momētū seq̄: etiā si p̄r aut
 n̄r aut fili⁹ sit q̄ defūct⁹ ē. nec ex h̄ inculant credu
 litatis: s̄ h̄riū credulitatis eēt. Et multo mai⁹ malū
 ē abducē hoiem a spiritalib⁹ sermonib⁹: et marie cū
 fuerint q̄ h̄ opleāt. **Erāt. n. q̄ cōpleturi erāt hui⁹ su
 heris sepulturā. vii. diē: Dimitte mor. sepe. mor. suos.**
AVG. de ver. do. Quasi. o. **p̄** tu⁹ mortu⁹ ē. **Sūt**
aut mortuū q̄ sepeliāt mortuos suos: qz infideles sūt.
CHRY. in ho. In quo mōstrat qm̄ hic mortu⁹ nō
 erat ei. et enī q̄ defūct⁹ erat: sic estimo de numero
 infidelium erat. Si aut admiraris iuuenē qm̄ p̄ nego
 cio ita necessario interrogauit iesū: et nō spontanee
 abiit: multo magis admirare: qm̄ et phibit⁹ p̄māsit
 qd̄ nō erat magnitudinis cū nō p̄pter desidiā fece
 rit: s̄ vt nō incidere negotiū magis necessariū.
HYLA. Itē qz accepim⁹ in dñice oratiōis exordio
 ita p̄mū p̄candū: **p̄r** n̄r q̄ es i celis. et i discipulo cre
 dentis ppli p̄sona ē: admonet qz p̄r sibi viu⁹ i celis ē
 Deinde inter fidelē filiū patrēq; infidelē ius patrū
 nouim⁹ nō relinq̄. Admonuit etiā nō admisceri me
 mortuis sanctorū mortuos infideles: et etiā eos esse
 mortuos q̄ extra deū viuūt: et iccirco mortuū sepeliā
 tur a mortuis: qz p̄ dei fidē viuos viuo oporteat ad
 herere. Si aut mortuū sepelit mortu⁹: nō debemus
 curā habē mortuorū: s̄ viuētū: nedū solliciti sum⁹ de
 mortuis: nos quoq; mortuū appellemur. **Mortuū**
 etiā mortuū sepeliūt: cū p̄tōres p̄tōrib⁹ fauer. **Qui**
 enī peccantē laudib⁹ p̄sequit̄ p̄ctictū sub v̄boz suo
 nī aggē abscōdit. **RABA.** Notādū ē i hac snia:

aliqui minora bona p̄mittenda sūt p̄ utilitate ma
 ior. **AVG.** de con. euan. qz aut mattheus dicit tūc
 istud gestū esse qm̄ iussit vt irēt trans fretum: lucas
 vō ambulātib⁹ illis in via non est contrariū: qz viā
 vtiq; ambulabant: vt venirent ad fretum.
**Et ascendente eo i nauiculā secu
 ti sūt eū discipuli ei⁹: et ecce motus
 magn⁹ fact⁹ ē in mari: ita ut nauicu
 la operiret fluctib⁹. Ipse uero dor
 miebat. Et accesserūt ad eū discipu
 li ei⁹: et suscitauerūt eū dicētes: Do
 mine salua nos: perim⁹. Et dicit eis
 ies⁹: Quid timidi estis modice fidei?
 Tūc surgēs ipauit uētis et mari: et fa
 cta ē tranquillitas magna. Porro ho
 mines mirati sunt dicētes: Qualis
 est hic: qz uētī et mare obediūt ei.**
ORIG. Cū multa magna et mirāda ostēderet chri
 stus in terra: trāsit ad mare: vt ibidē excellētia opa
 demonstraret: quaten⁹ terre marisq; dominū se esse
 cūctis ostēderet. vnde dicit: **Et** ascendēte eo in nau
 culā secuti sunt eum discipuli eius. **Nō** imbecilles
 sed firmi et stabiles in fide. **Di** ḡ secuti eum: non tñ
 gressus eius sequētes: sed magis sanctitatē comitā
 tes. **CHRY.** Accepit aut discipulos secum et in na
 ui vt ad vtraq; eos erigeret: et ad hoc qz in periculis
 non stupefcerent: et ad hoc qz in honoribus mode
 rata de se autument. vt enī nō magna de se saperēt:
 propter hoc qz aliis dimissis eos retinuerat: permit
 tit eos fluctuari. **Ubi** enī miraculorū ostēnsio erat:
 plebem p̄mittit adesse: vbi aut tētationū et timorū
 arreptio: athletas orbis terrarū quos excitaturus
 erat: hos solos assumit. **ORIG.** Ingressus ergo
 nauiculam fecit turbari mare. vnde sequitur: **Et** ec
 ce motus magn⁹ factus est in mari: ita vt nauicula
 operiretur fluctib⁹. **Dec** tempestas nō ex se orta ē:
 sed potestati paruit impantis qui educit ventos de
 thesauris suis. **Facta** est autē tempestas magna vt
 magnū opus ostēderetur: quia quātomagis fluct⁹
 nauicule iruebant: tāto magis discipulos timorē cō
 turbabat: vt plus desiderarent se liberari per mira
 bilia saluatoris. **CHRY.** Quia enī viderant alios
 christi beneficia accepisse: nō aut similiter aliq; esti
 mat que i alienis corporib⁹ sunt: et q̄ in seipso: opor
 tuit p̄ familiāre sensū eos potiri beneficiis christi. et
 ideo voluit hāc fieri tēpestatē: vt p̄ liberationē ma
 nifestiorē accipiāt beneficii sensū. **Erat** autē hec tur
 batio typus futurarū tētationū: de quib⁹ paulus di
 cit: **Nolo** vos ignorare fratres: quoniā grauati su
 mus supra virtutē. **Ut** ergo daret temp⁹ formidini
 seq̄: Ipse vō dormiebat. **Si. n.** vigilāte eo facta fu
 isset tēpestas: vel non timuissent: vel nō rogassent:
 vel neq; posse ipsuz tale aliqd̄ facere crederent.
ORI. Est aut res mirabilis et stupenda is q̄ nunq̄
 dormit neq; dormitat dormire dī. **Dormiebat** qdē
 corpoze sed vigilabat deitate: demōstrās qz verum
 humanū portabat corp⁹: qd̄ corruptibile induerat.

Corpe itaq; dormiebat vt aplos faceret vigilare: z ne oēs nos vnq; aio dormiam? Tanto aut metu di scipuli fuerāt otterriti z pene aio alienati: vt irruerēt in eū: z nō modeste ac leuiter suggererēt: s; turbulē ter suscitaret eū. vñ seq̄t: **Et accet. ad eū di. ei? z susci. eū di. Dñe salua nos perim?** **HIE.** Duius signi ty pū in iona legim?: qñ ceteris piclitantib; ipse secur? ē z dormit z suscitatur. **ORIG.** O veraces discipuli Saluatozē vobiscū habetis: z de piculo timetis. **U**ta vobiscū ē z de morte solliciti estis. **S;** nō deant: p; uuli sumus z adhuc infirmi: ideoq; timemus. vnde sequitur: **Et dicit eis iesus: Quid timidi estis modi ce fidei: Quasi diceret: si potentem me super terras cognouistis: quare nō creditis q; i mari potēs sim? Et si mors irrueret: nōne debuistis eā cōstantissime sustinē? Qui modicū credit arguet: q; nihil credit cōtēnetur.** **CHRY.** i ho. Si aut aliq; dixerit: qñ nō fuit modice fidei accedētes excitare iesū: hoc signū fuit: q; nō decentē de ipso opinionē habebāt. **N**o uerant q; excitat? poterat mare increpare: nō dum aut q; dormiēs. **P**rop̄ hoc etiā neq; presentib; tur bis hoc signū fecit: vt nō accusent modice fidei: sed discipulos solū accipiēs corriget z prius soluit tur bationē aquaz. vñ seq̄tur: **Tūc surgēs impauit ven tis z mari: z facta ē tranq̄llitas magna.** **HIE.** Et h; aut loco intelligim? q; oēs creature sentiāt creatō rem. qbus. n. impaf; sentiūt impantē. nō errore here ticoz: q; oia putāt aiantia sensibilia eē: sed maiesta te cōditōis q; apud nos insensibilia sunt: illi sensibi lia sūt. **ORIG.** Impauit g; ventis z mari. et o; ma gno vento facta ē tranq̄llitas magna. Decet enī ma gnū magna facē: z iō q; prius magnifice turbauit pfundū maris: nūc itēz tranq̄llitatē magnam fieri iussit: vt discipuli nimīū cōturbati: magnifice letarē tur. **CHRY.** in ho: In h; etiam oīdit q; ois conse stin soluta est tempestas: z neq; semita turbatiōis remāsit: qd quidē extraneū erat. **Cū** enī naturaliter fluctuatio terminat vsq; ad multū tēp; aq; cōtūmē sed hic simul oia soluebant. vñ qd de p̄e dictuz ē: **Dixit: z stetit spūs p̄elle. hoc ch̄ist? ope impleuit. solo enī vbo z p̄cepto sedauit z refrenauit. A** visu aut z a somno z ex vtēdo nauigio q; aderant: enī ho minē estimabant: ppter hoc in admirationē cecide rūt. vñ seq̄tur: **Porro hoies mirati sūt dicētes: qual ē h; q; v̄ti z mare obediūt ei?** **GLO.** **A**byssost? ponit hāc litterā: **Qualis est hic hō: somn? enī z qd apparebat hoīem demōstrabat: s; mare z trāquilli litas deū oīdebat.** **ORIG.** Sed qui hoies mirati sunt: **Nō** putes hic aplos significatos. nūsq; enī in uenim? pter honozē cognominari: z oīi discipulos sed sp; aut apli aut discipuli noīant. **M**irabāt g; hi hoies q; cū eo nauigabāt: quozum erat nauicula. **HIE.** Si aut quis otētiōse voluerit eos q; miraban tur fuisse discipulos: nōdebim? recte hoies appella tos: q; necdū nouerat potentia saluatoris. **ORI.** **Nō** aut interrogantes dicunt: qualis ē iste: sed asse rentes: q; iste talis ē: cui venti z mare obediūt. **Q**ual is g; est iste. i. quātus: q; fortis: q; magnus. **I**ubet oī creature: z nō sup̄gredit in fisionē eius. soli hoies re sistūt: z ideo in iudicio dānabūtur. **M**ystice at oēs in sancte ecclesie nauicula cū dño p hūc vndosū sup natamus mundū. **I**psē aut dñs pio obdormit som

no: patientiā nostrā z impioz penitentiā expectās. **H**YLA. **U**el dormit: eo q; somno nro cōsopiat i nobis. **M**axie aut aliud accidit: vt a deo auxiliū in periculi metu sperem?: atq; vñā vel spes sera cōfi dat se piculū posse euadere: ch̄isti intra se vigilante virtute. **ORIG.** **A**lacrit g; accedam? ad cū cū p; pbeta dicētes: **E**xurge quare obdormis dñe: z ipse impabit v̄tis. i. demonib; z concitāt fluct? i. p̄ci pes hui? mūdi ad p̄secutiōes sc̄is imittendas: facit q; tranq̄llitatē magnā circa corp? z spū: pacē eccle sie: z serenitatē mūdo. **RABA.** **U**el alit: **M**are ē estus seculi. **N**auicula quā ch̄ist? ascēdit: intelligit arbor crucis: cui? auxilio fideles trāfactis mūdi flu ctib; pueniūt ad celestē patriā q̄si ad lit? secūp. in q; ch̄ist? vna cū suis ascēdit. vñ pus ait: **Q**ui vult veni re p? me: abneget semetipsū: z tollat crucē suā: z se q̄tur me. **Cū** g; ch̄ist? i cruce posū? fuisset: mor? ma gn? fact? ē: q; cōmote sūt mentes discipuloz de ei? passione: z nauicula opta ē fluctib;: q; tota vis p̄r secutionis circa crucē ch̄isti fuit: vbi. i. morte occu buit. vñ dictū est: **I**psē vō dormiebat. **S**uū dormire mori ē. **E**xcitant aut discipuli dñm: dū turbati moy te: maximis votis resurrectionē querūt dicētes: **S**alua resurgēdo: q; perim? turbatiōe tue mortis. **I**psē vō resurgēs increpat duriciā cordis eoz vt ali bi legit: **I**mpauit aut v̄tis: q; diaboli sup̄biā strā uit. **I**mpauit mari: q; vesaniā indeoz disfecit: z facta est tranq̄llitas magna: q; sedate sūt mentes disci puloz visa resurrectionē. **GLO.** **U**el nauicula ē ec clesia p̄is i q; xps cū suis mare sc̄i trāsit: aquas p̄e cutoz cōpescit: vñ miremur z grās agamus. **E**t cū uenisset iesus trans fretuz in regionē gerazenoz occurrerūt ei duo h̄ntes demonia de monumen tis exeuntes seui nimis: ita ut nemo posset trāsire p uia illā. **E**t ecce cla mauerūt dicētes: **Q**uid nobis z ti bi iesu fili dei? **E**lenisti huc an tēpus torquere nos. **E**rat aut nō lōge ab illis grex multoz porcoz pascens **D**emonēs aut rogabāt eū dicētes: **S**i cūcis nos hinc: mitte nos igre gem porcoz. **E**t ait illis: **I**te. **A**t il li exeūtes abierūt in porcos. **E**t ec ce magno impetu abijt tot? grex p̄p ceps in mare: z mortui sūt i aquis. **P**astores aut fugerūt: z ueniētes i ciuitatē nūcianerūt hec oia: z de his q; demonia habuerant. **E**t ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu: z viso eo ro gabant eū ut trāsiret a finib; cozu. **CHRY.** i ho. **Q**uidā hoies xpm hoiez eē dicebāt. venerūt demonēs diuitatē ei? diuulgātē vt q; mare p̄cellosū z rursus quietū nō audierāt: demonēs au

dirent clamantes. vii. or. Et cum venisset tras fretu i re
 gione gerazeno: occurrerit ei duo hoies hntes de
 monti. **RABA.** Geraza vrbs e arabie trans iorda
 ne iuncta monti galaad: que tenuit tribus manasse:
 non longe a stagno tyberiadis: in quo porci precipita
 ti sunt. **AVG.** de con. eu. a. No aut mattheus duos
 dicit fuisse q demonia patiebant: marcus aut z lu
 cas vnu comemorant: intelligas vnu eoz fuisse pso
 ne alieni clarioris z famosioris: que regio illa ma
 xime volebat: z p cui salute plurimu satagebat: o
 quo facti hui fama pelari fragrauit. **CHRY.** in bo.
 lucas z marcus vnu eoz seuiore elegerunt: vni
 z ei calamitate exprimit. lucas. n. dicit q rupti vni
 culis agebat in deserto: marcus aut q z lapidib se
 ipsu intercidebat: nec tu dicunt: qm vnus sol erat:
 ne magis oia dicere videret. Per hoc aut q sub
 ditur: de monumentis exentes. permittosiu dogma
 imponere volebant. s. q aie mortui demones fiat.
 vni multi auruspici occidit pueros: vt aiam eoz co
 opante habeat: ppter qd z demoniaci clamant: qm
 aia illi ego su. No e aut aia defuncti q clamat: sed
 demo hoc fingit vt decipiat audientes. Si. n. i. alteri
 corp aiam mortui possibile eet intrare: multoma
 gis i corp sui. s. neqz habet rone: iniqua passia aiaz
 cooperari iniqua sibi faciet: vel hoiem posse vtute in
 corporea in alia transmutare substatia. s. aiam i sub
 statia demonis. Neqz. n. in corpib hoc machinari
 qs pot: vt in hois corp faciat afini corpus. neqz eni
 ronabile e aiam a corpe sepatam hoc ia oberrare:
 Justoz. n. aie in manu dei sut. vni z que prauoz neq
 z eni male sut. Sed z q pctoz sut: confestim hic ab
 ducit. z hoc manifestu est ex lazaro z diuine. Quia
 vo null eos afferre audebat ad christu ppter seui
 tia hos demoniacos: christu ad eos vadit. Que qde
 eoz seuitia designat cu subdit: Seui nimis ita vt ne
 mo possit transire p via illa. s. qz alios phibebat p
 transire: obstructe igit via inuenerit. Item flagel
 labant inuisibiliter: intolerabilia patietes ex ex chri
 sti pntia. vni seq. Et ecce clamauerunt dicetes: Quid
 nobis z tibi iesu fili dei. **HIE.** No e aut voluntatis
 ista confessio qua pmu seq. cofitetur: sed necessita
 tis extorsio q cogit iuitos: velut si serui fugitui post
 multu tps dnm suu videat: nihil aliud nisi de vber
 rib deprecant: sic z demones cernetes dnm i terris
 repente versari: ad iudicandos se venisse credebant.
 Ridiculu aut putat quida demoniu scire filiu dei z
 diabolū ignorare: eo q minoris malitie sint isti q
 ille cui satellites sut: cu ois scia discipuloz ad ma
 gistrū refereda sit. **AVG.** xii. de ci. dei: Tantū autē
 innotuit eis de: quātū voluit: tātū aut voluit quā
 tū oportuit. Innotuit q eis nō p id qd vita eterna ē:
 z lumē qd illuminat pios: s. p quedā tpalia sue vtut
 nis effecta: z occultissime pntie signa q angelicis spi
 ritibus etiā malignis pot: qz infirmitati hominuz
 pnt ee pspicua. **HIE.** Sed tū tā demones qz diabo
 lus suspicari magis filiu dei qz nosse intelligēdi sūt
AVG. in li. de q. no. z ve. testamēti. Qd aut demo
 nes clamant: Quid nobis z tibi iesu fili dei: magis
 et suspitioe qz ex cognitione dixisse credēdi sūt. Si
 eni cognouissent: nūqz dnm glorie crucifigi pmisiss
 sent. **REMI.** Sed quonēscūqz ei vtute torqbat:
 z miracula facientē videbant: estimabāt eē filium

dei: postq videbāt eū esurire z his filia pati dubita
 bāt: z credebāt hoiem pur. Considerādū ē q etiam
 iudei increduli dicetes christū in beelzebub eiecisse
 demonia: z arriani dicetes eū ee creaturā: nō soluz
 iudicio dei: s. etiā demonū cessione dānari merēt
 q christū filiu dei dicūt. Recte at dicūt. Quid nobis
 zc h ē: nihil cōe ē nre malicie z tue grē: qz s. aplm:
 nulla societas ē lucis ad tenebras. **CHRY.** in bo.
 Ut aut nō videret adulationis hoc ee: ab experientia
 clamabāt dicetes: Venisti an temp torqre nos.
AVG. viii. de ci. dei: Sive qz subituz illis fuit qd
 futuz qde: s. tardi opinabāt: sive qz pditioez suam
 hāc ipsam dicebāt: qz fiebat vt eoz cognitio sperne
 ret: z h erat an tēp iudicii quo eterna dānatioe pu
 niēdi sūt. **HIE.** Presentia etiā saluatoris tormēta
 sūt demonū. **CHRY.** in bo. No aut poterant dicē
 se nō peccasse: qz eos christu inuenerat mala opātes
 z facturā dei punietes. vni estimabāt ppter super
 abūdantiā maloz q fecerāt q non expectaret. i eis
 tēp extreme punitiois q erit in die iudicii. **AVG.**
 de cō. eu. a. No aut verba demonū diuersimode ab
 euāgelistis sunt dicta: nō hz aliquid scrupuli: cū vel
 in vni redigi sniam: vel oia dicta possint intelligi:
 nec qz pluraliter apud matth. apud illos aut singu
 larit loquit: cū z ipsi narrēt qz interrogat: qz voca
 retur: legionē se ee rēdit: eo qz mlta essent demōia.
 Seq. Erat at nō lōge ab eis grex por. mul. pascēs:
 demones autro. eū di. si eicis nos hinc: mitte nos i
 porcōs. **GRE.** xii. moza. Scit eni diabolus qz qd
 libet agere ex semetipso nō sufficit: qz nec p semetip
 sū i eo qz ē spūs eritit. **REMI.** s. iō nō petierūt
 vt in hoies mitteret: qz illū eū vtute torqbant: hu
 manā speciē gestare videbāt. Nec etiā petierūt: vt i
 pecora mitteret: qz pecora dei pcepto mūda sūt aia
 lia: z tūc in tēplo dei offerebant. Pre alijs aut imū
 dis in porcōs mitti petierūt: qz nullū animal ē imū
 dius porcō. vni z porcōs dē qz spurcus: eo qz i spur
 citis delectet: sic z demones spurcitis pctoz dele
 ctant. No aut petierūt vt i aere mitteret ppter nimia
 cupiditatem nocēdi hoib. Seq. Et ait illis: Ite.
CHRY. i bo. No aut hoc fecit iesus quasi a demo
 nis psuasus: sed multa huic dispēsans: vnu qde vt
 instruat magnitudinē nocumēti demonū q illis ho
 minib isidiabant: aliud ut discāt oēs: qm neqz ad
 uersus porcōs audent: nisi ipse cōcesserit. Tertiu vt
 oñderet qz grauiora in illos hoies opati essent: qz i
 porcōs: nisi essent hoies illi inter calamitates diuina
 puidētia adiuti. magis eni odio hnt hoies qz irrō
 nabilia. Per hoc aut manifestū ē qm nullū ē q non
 patiat diuina puidētia. Si autē nō oēs siliter neqz
 sm vnu modū: z hec etiā puidētie marima spes ē.
 ad id aut qd vnicuiqz expedit puidētia oñdit. Lūz
 pdictis aut z aliud ex h dicim: qm non cōiter oim
 puidet solū: s. singularit vniuscuiusqz qd i demoni
 acis his aliquis aspiciet manifeste: q olim suffocati
 eēt: nisi diuina pcuratōe poriti eēt. ppta etiā cō
 cessit abire i gregē porcōz: vt q regioel habitabāt il
 las: oiscāt ei vtute. Ubi. n. nullū eū coguerat fulgē
 faciebāt miracula vt eos i sue diuitat agnitioez tra
 hat. **HIE.** No g vt cecidit saluator demonib qd
 petebāt dixit Ite: s. vt p iniectionez porcōz hoib
 salutis occasio pberet. Seq. At illi exeuntes. s. ab

519

hoib⁹. Abierunt i porcōs: et ecce magno ipetu abijt totus grex p̄ceps in mare: et mortui sūt i aquis. Erubescat manicheus si de eadē substantia et ex eodem origine hoīm bestiariq; sunt aie: quō ob vni⁹ hoīs vel duoz salutem: duo milia porcōz suffocātur.

CHRY. in ho. Ideo at porcōs demones occiderūt: qz vbiq; hoīs in mesticā mittere studēt: et de pditi one letāt. Dāni etiā magnitudo augebat ei⁹ qd̄ factū erat famā. a multis enī diuulgabat. s. ab his qui curati erāt a porcōz dominijs et a pastorib⁹. vñ seq̄ tur: Pastores autē fugerūt: et veniētes in ciuitatem nunciauerūt oīa: et de his qui demonia habuerant: et ecce tota ciuitas exijt obuiā iesu. Sed cū deceret eos adorare et admirari virtutē: emittēbāt euz a se. vñ seq̄t: Et viso eo rogabāt eū vt trāsfret a sinib⁹ eoz rū. Intuere autē et christi māfuetudinē p⁹ virtutem: qz enī bñficia adepti abigebant eū: nō restitit sed recessit: et eoz q̄ indignos se nūciauerūt ei⁹ doctrina de reliquit: dāns eis doctores liberatos a demonibus et porcōz pastores. **AVG.** Uel q̄ rogant vt trāse ant fines eoz: nō de supbia hōc faciūt: sed de humili tate qua se indignos dñi p̄ntia iudicabāt. sicut et pe trus ait: Eri a me dñe: qz vir pctōz sū. **RABA.** In terptatur autē geraza colonū eijciēs: vel aduena pro pinquās: hoc ē gentilitas que diabolū a se eiecit. Et que p̄us longe: nō facta ē. ppe: post resurrectio nem visitata a christo p̄ predicatozē. **AMBRO.** super lucam: Duo quoq; demonici figuram populi gentilis accipiunt: quoniam cum tres filios noe generauit: cham: sem: et iaphet: sem tñmodo fami lia in possessionē accita ē dei: ex duob⁹ autē alijs nationū populi pullularūt. **HYLA.** Unde extra vr bem. i. extra legis et pphetarū synagogam duos ho mines in monumentis demones detinebāt: duarū scilz gentiū origines: intra defūctoz sedes et mortu ozū reliquias obfederāt: efficientes p̄tereūtib⁹ viam vite p̄ntis infestā. **RABA.** Uel nō in merito i mo numentis illos habitantē significauit: qd̄ enī aliud sūt corpa pfidoz nisi quedā defūctoz sepulchra: i quibus nō dei sermo: s; aīa peccātis morte recludi tur. Dicit autē: Ita vt nemo possit trāfire p̄ viam illā. qz añ aduētū saluatoris inuia gētilitas fuit. Uel per duos iudeos et gētes accipe qui nō hūt in domo. i. ā scia sua nō requiescebāt. In monumētū manebāt .i. in opib⁹ mortuis delectabāt: nec sinūt p̄ viā fidei quā viā iudei impugnat aliquē trāfire. **HYLA.** Occursus autē eoz occurētū ad salutē volūtas iudi catur. videntes autē demones nō sibi iā locū in gen tibus derelinqui: vt patiat habitare se in hereticis de p̄cant: qbus occupatis in mare. i. cupiditatē secularē demonū p̄cipitāt instinctū: cū reliquaz gentium infidelitate moziūt. Uel porci sūt q̄ luculentis de lectatē actib⁹. nam nisi q̄s porci more vixerit: nō i eū diaboli accipiūt prātē: aut ad pbandū nō ad p̄ dendū accipiēt. Qd̄ aut in stangu p̄cipitati sūt por ci: significat etiā q̄ liberato pplō gentiū a dñatione demonū in abditis agūt sacrilegos rit⁹ suos q̄ chris to credere noluerūt: ceca et p̄funda curiositate sub meris. Qd̄ aut pastores porcōz sugiētes ista nūciāt: significat quosdā et p̄mates impioz quāq; christia nam legē fugiāt: potētā tñ christi stupēdo p̄dicare nō cessant. Qd̄ aut magno timore p̄cussī: rogant vt

ab eis discedat: significat multitudinem vetusta sua vita delectatā bonozare quidē se nolle christianaz legē diuidit: q̄ eā implere nō p̄t. Uel vrbis illa iu daici populi habuit speciē que christi opib⁹ auduit: dñō suo obuiam pergīt: probibens ne fines suos vt beq; attingeret: neq; enī euāgelia recepit. **CA. IX.**

Et ascēdēs iesus i nauiculaz trāsfretauit et uenit i ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. Vidēs autē iesus fidē illoz: dixit palytico: Qd̄ fide fili. Remittūf tibi pctā tua. Et ecce qdā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemāt. Et cū uidisset iesus cogitatōes eoz dixit: Et qd̄ cogitatis mala i cordib⁹ uris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dicere: surge et abula? Et at sciatis qz fili⁹ hoīs hz ptatē in terra dimittendi pctā: tunc ait palytico: Surge tolle lectū tuū et uade in domū tuā. Et surrexit et abijt i domū suā. Vidētes autē turbe timuerūt: et glōrificauerūt deū qui dedit pote statem talem hominibus.

CHRY. i ho. Mōstrauit supi⁹ xps suā vritē p̄ do ctrinā qñ docuit eos vt ptatē hīs p̄ leprosi qñ vi xit: Uolo: mūdare. p̄ ceturionē q̄ dixit: Dic vbo et fa nabit puer me⁹. p mare: qd̄ vbo refrenauit. p demo nes q̄ eū ofitebant. Hic aut rursus alio maiori mō inimicos ei⁹ cogit ofiteri cōlitate bonozis ad patrē vñ ad h̄ oñdēdū subdit: Et ascēdēs i nauiculaz: et ve. in ci. suā. Nauigiū at intrās p̄trāfit: q̄ pede mare po terat p̄trāfire. nō. n. sp̄ mirabilia volebat facē: ne in carnatōis noceat rōnī. **IOHAN.** eps: Creator at rez orbis t̄re dñs p̄ ea q̄ se p̄p̄ nos nra āguītauit i carne: cepit habē hūanā patriā: cepit ciuitatē iuda ice eē ciuis: pentes habē cepit: pentū oīm ip̄e parēs vt attrahēt charitas quos dispserat mer⁹. **CHRY** in ho. Ciuitatē aut suā h̄ capharnaū dicē. alia enī cū suscepit nascētē. s. bethleē: alia eum nutriuit. s. naza ret: alia aut habuit otinue habitātē. s. capharnaū.

AVG. d̄ cō. euā. Uel aliē: Qd̄ matthe⁹ h̄ scribit d̄ ci uitate dñi: mare at d̄ capharnaū: difficili⁹ solueret: si matthe⁹ nazaret noiaret. nunc vō cū potuerit pla galilea dici ciuitas xpi: qz i galilea erat nazaret: h̄ i vniuersū regnū romanū i tot ciuitatib⁹ ofstitutū of mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs i ga lileā dñs recte dicēt veniēs i ciuitatē suā i quocūq; eēt oppido galilee: p̄sertim qz et ip̄a capharnaū ex tollebatur i galilea: vt tāq; metropol habēt. vñ cū nazaren⁹ appellat⁹ ē. **AVG.** d̄ cō. euā. Et sm̄ hoc dicim⁹ mattheū p̄termiūse q̄ gesta sunt postea q̄

et de vrbis illa iudaici populi habuit speciem que christi opibus auduit: dno suo obuiam pergit: probibens ne fines suos vt beq; attingeret: neq; eni euangelia recepit. CA. IX. Et ascēdēs iesus i nauiculaz trāsfretauit et uenit i ciuitatē suā. Et ecce offerebāt ei palyticū iacentē in lecto. Vidēs autē iesus fidē illoz: dixit palytico: Qd̄ fide fili. Remittūf tibi pctā tua. Et ecce qdā de scribis dixerūt intra se: Hic blasphemāt. Et cū uidisset iesus cogitatōes eoz dixit: Et qd̄ cogitatis mala i cordib⁹ uris? Quid ē facilius dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dicere: surge et abula? Et at sciatis qz fili⁹ hoīs hz ptatē in terra dimittendi pctā: tunc ait palytico: Surge tolle lectū tuū et uade in domū tuā. Et surrexit et abijt i domū suā. Vidētes autē turbe timuerūt: et glōrificauerūt deū qui dedit pote statem talem hominibus. CHRY. i ho. Mōstrauit supi⁹ xps suā vritē p̄ do ctrinā qñ docuit eos vt ptatē hīs p̄ leprosi qñ vi xit: Uolo: mūdare. p̄ ceturionē q̄ dixit: Dic vbo et fa nabit puer me⁹. p mare: qd̄ vbo refrenauit. p demo nes q̄ eū ofitebant. Hic aut rursus alio maiori mō inimicos ei⁹ cogit ofiteri cōlitate bonozis ad patrē vñ ad h̄ oñdēdū subdit: Et ascēdēs i nauiculaz: et ve. in ci. suā. Nauigiū at intrās p̄trāfit: q̄ pede mare po terat p̄trāfire. nō. n. sp̄ mirabilia volebat facē: ne in carnatōis noceat rōnī. IOHAN. eps: Creator at rez orbis t̄re dñs p̄ ea q̄ se p̄p̄ nos nra āguītauit i carne: cepit habē hūanā patriā: cepit ciuitatē iuda ice eē ciuis: pentes habē cepit: pentū oīm ip̄e parēs vt attrahēt charitas quos dispserat mer⁹. CHRY in ho. Ciuitatē aut suā h̄ capharnaū dicē. alia enī cū suscepit nascētē. s. bethleē: alia eum nutriuit. s. naza ret: alia aut habuit otinue habitātē. s. capharnaū. AVG. d̄ cō. euā. Uel aliē: Qd̄ matthe⁹ h̄ scribit d̄ ci uitate dñi: mare at d̄ capharnaū: difficili⁹ solueret: si matthe⁹ nazaret noiaret. nunc vō cū potuerit pla galilea dici ciuitas xpi: qz i galilea erat nazaret: h̄ i vniuersū regnū romanū i tot ciuitatib⁹ ofstitutū of mō romana ciuitas. Quis dubitauerit vt veniēs i ga lileā dñs recte dicēt veniēs i ciuitatē suā i quocūq; eēt oppido galilee: p̄sertim qz et ip̄a capharnaū ex tollebatur i galilea: vt tāq; metropol habēt. vñ cū nazaren⁹ appellat⁹ ē. AVG. d̄ cō. euā. Et sm̄ hoc dicim⁹ mattheū p̄termiūse q̄ gesta sunt postea q̄

Iesus venit i ciuitate sua donec veniret capharnaui: et hic adiurisse de sanato palytico: sicut in multis faciit ptermittetes media taqz hoc trino sequat: qd sine vlla ptermiffionis significatiõe subiugit. z hoc mo hic subdit: Et ecce offerebat ei palyticu iacentẽ in lecto. **CHRY.** in ho. Paralyticus aut hic aliter e pter eu qui in iohane ponit. Ille quide i natatoris iacebat: hic autẽ in capharnaui. z ille famulis carebat: hic autẽ hēbat eos qui sui curā habebat: qui z portantes eu attulerunt. **HIE.** Obtulerunt aut ei iacentẽ i lecto: qz ipe ingredi nõ valebat. **CHRY.** in ho. Non aut vbiqz ab egris solum qrit fidẽ: puta cū infantiũ: vñ aliter ab egritudine i excessu fuerint mentis. vnde z subdit: Videns aut iesus fidẽ illoz. **HIE.** Non eius qui offerebat: sed eoz qui offerebant. **CHRY.** in ho. Quia igitur tantā oñdit fidẽ monstrat: z ipse suā virtutẽ: cū oĩ ptate soluẽs pctā. vnde sequit: Dixit paralytico: Confide fili: remittuntur tibi pctā. **IOHAN.** epus. Quātu valet apud deũ fides ppria apud quẽ si valuit aliena: vt intus z extra sanaret hoies. Audit veniã z tacet palyticus: nec vllā m̃det gratiã: qz plus corpis q̃ aie tēdebat ad curã. **Merito q̃ christus offerentiũ recipit fidẽ: nõ recordiã iacentis.** **CHRY.** Uel erat magna fides etiã huius infirmi. nõ eni pmississet se submitti: vt alius euāgelista dicit p rectũ non credẽs. **HIE.** O mira humilitas: despectũ z debilitatẽ totis mebroz cõpagibus dissolutũ filiũ vocat: quẽ sacerdotes nõ digna batur attingere. aut certe iõ filiũ: qz dimittũt ei pctā sua. vbi dat nobis intelligẽtia ppter pctā plebasqz euenire corpoz infirmitates. Et iccirco forsitã pus dimittunt pctā: vt causis debilitatis ablati sanitas restituat. **CHRY.** in ho. Scribe at diffamare volẽtes: etiã nolẽtes fecerunt clarere qd factũ est. eoz eni emulatiõe ad signi ostẽsiõe vñs e christus: hoc eni e supabundantia eiũ sapie qz sua p inimicos manifestat. vñ sequit: Ecce quidã de scribis dixerunt intra se: Hic blasphematur. **HIE.** Legim i pphetia: Ego sũ q̃ deleo oẽs iniquitates tuas. **Losephẽ q̃ scribe: qz hoiein putabāt z verba dei nõ intelligebant:** arguit euz vitio blasphemie. Vidẽs aut cogitatões eoz oñdit se deũ qui p̃t cordis occulta cognoscẽ: z quodãmo tacẽs loquit. Eadẽ potẽtia q̃ cogitatões vñs intueoz: possũ z hoibus delicta dimittẽ. **Et vobis intelligite qd palyticus oseqũt. vñ sequit: At cum vidisset iesus cogi. eoz dixit: Ut quid cog. ma. i cor. vestris.** **CHRY.** in ho. Non quide eoz destruxit suspitionẽ: q̃ s. cogitabāt eũ pdicta dixisse vt deum. Si eni nõ esset equalis deo p̃ri oportebat eũ dicẽ: longe sũ ab hac ptate. s. dimittendi pctā: nũc aut cõtrariũ firmavit sua voce z miraculi ostẽsiõe. vñ subdit: quid e facilius dicere: dimittunt tibi peccata tua: an dicẽ: surge z ambula. **Quanto qdẽ aia corpe potior e: tãto pctã dimittere maius est q̃ corpe sanare.** Sed qz illud quide nõ manifestũ: hoc aut manifestũ: facit min⁹ qd e manifestius: vt demõstret mai⁹ z nõ manifestũ. **HIE.** Utz eni sint paralytico peccata dimissa: solus nouerat q̃ dimittebat. Surge at z ambula. tã ille q̃ surgebat: q̃ hĩ qui surgẽtẽ videbant poterãt approbare: q̃q̃ eiusdem virtutis sit z corpez z aie vitia dimittẽ. Inter dicẽ aut z facẽ multa distantia e. sit g̃ carnale signũz vt p̃bef spiritale.

vnde sequit: Ut aut sciat: qm̃ fili⁹ ho. hz ptatẽ i tra dimittẽdi pctā. **CHRY.** in ho. Supra quide palytico non dixit: Dimitto tibi pctā: qz vñ scribe resistebant: altiozẽ suã potẽtiã demonstrat: dicens: qz fili⁹ hois hz ptatẽ dimittẽdi pctā. **Et vt oñdat se p̃ri eq̃lem: non dixit qz filius hominis indiget aliquo ad dimittẽdu pctā: sed qm̃ habet.** **GLO.** Nec autẽ vba vt sciatis p̃nt eẽ christi vel euangeliste: q̃si euangelista diceret: Ipsi dubitabāt eũ pctā dimittere: sed vt sciatis qm̃ fili⁹ hois habet ptatẽ ait paralytico. Si autẽ christus dicat: p̃nunciãsse hec vba sic intelliget: Vos dubitatis me posse pctā dimittere: sed vt sciatis qm̃ filius hois. que quide oratio impfecta e: sed subdit act⁹ loco z sequẽtis. vñ d̃: Tũc ait paralytico. Surge z tolle lectũ tuũ. **IOHAN.** epus: Ut qd sit it̃ testimoniũ infirmitatis: sit p̃batio sanitatis. Et vade in domũ tuã. ne christiana fide curat⁹: moziaris in pfidia iudeoz. **CHRY.** sup matth. Hoc autẽ p̃cepit vt non estimet phantasia eẽ qd factũ est. vñ ad veritatẽ facti oñdendã subdit: Et surrexit z abiit in domũ suã. Sicut autẽ hoies adhuc deozũ trabuntur. vñ sequit: Vidẽtes aut tur. ti. z glo. deũ qui de talẽ po. hoibus. Si eni bñ cogitassent apud se: agnouissent qz fili⁹ dei erat. Interim. n. non puũ erat esti mare oib⁹ hoib⁹ maiorẽ z a deo venire. **HYLA.** Mystice aut a iudea repudiat⁹ in ciuitate suã reuertit. Dei ciuitas fidelium plebs e. in hac g̃ introiuit p nauĩ. i. ecclia z vect. **IOHAN.** epus: Nõ at christus indiget nauĩ s̃ nauis christo: qz sine celesti gubernatiõe nauis ecclie p mudanũ pelagũ ad celestẽ portũ nõ valet puenire. **HYLA.** In paralytico at gẽtiũ vniuersitas offert medecã. h itaqz agelis ministrãd⁹ offert: h̃ fili⁹ nũcupat⁹: qz dei op⁹ e. huic remittit aie pctã q̃ lex laxare nõ poterat. fides eni sola iustificat. Deinde vtutẽ resurrectõis oñdit: cū sublatiõe lectuli infirmitatẽ corpez docuit defuturã. **HIE.** Iuxta tropologiã aut in tẽdũ aia iacẽs i corpe suo vtutib⁹ dissolutis: a pfecto doctore dño offerẽ curã. vnusqzqz. n. eger petẽde salut̃ petitozẽs dicẽ adhibẽ: p quos actũ nroꝝ clauda vestigia: vbi celestis remedio reformẽt. Sũt igit̃ monitozẽs metis qui animũ auditoris ad supiora erigũt q̃nis exterioris corpez debilitate torpẽt. **IOHAN.** epus: Dñs at in b̃ sclo insipientiũ volũtates nõ qrit: sed respicit ad alteri⁹ fidem: nec medic⁹ languentium respicit volũtatẽ: cū tria requirat infirm⁹. **RABA.** Surgẽ at e aiaz a carnalib⁹ desiderijs abstrãt. Lectũ tollẽ e carnẽ a terrenis desiderijs ad voluntatẽ sp̃s attollẽ. Domũ ire e ad paradũ redire: vel ad internã sui custodiã: ne itez peccet. **GRE.** xiii. Ut p lectũ voluptas corpez designat. iudez itaqz vt hoisan⁹ portet vbi infirm⁹ iacuerat: qz ois qui adhuc vitis delectat⁹: infirm⁹ iacet in voluptatib⁹ carnis: s̃ sanat⁹ h̃ portat: qz eiusdẽ carnis otumelias postmodũ tolerat: qd intus prius desiderijs req̃scebatur. **HYLA.** Videntes at turbe timuerũt. Magni. n. timoris res e: nõ dimissis a christo pctis i mortẽ resoluti: qz null⁹ e i domũ eĩnã redit⁹: sicut idulta nõ fuerit venia delictoz. Lessante autẽ timore honor redditur: q̃ potestas hominibus hac vita data sit p verbum eius z pctõũ remissionis z corpez resurrectionis z reuersionis in celum.

tes se iustificari: penitendo se submittunt gratie dei.
CHRYS. in ho. Postquam autem a coibus opinionibus eos allocutus est: alloquitur eos ex scripturis cum dicit: Eritis autem discite quod est: misericordiam volo et non sacrificium.
HIER. De prophetis. Osee sumens testimonium suggillat scribas et phariseos qui iustos se estimantes peccatorum et publicanorum solertia declinabant. **CHRYS.** in ho. Ac si dicat: Cur accusatis me: quoniam peccatores corrigo: quod dei patre ex hoc inculcate. Sic enim ille vult peccatorum emendationem: ita et ego. et sic ostendit non solum non esse, prohibiti quod inculcabat: sed et secundum legem manus esse sacrificio. non enim dicit: Misericordiam volo et sacrificium: sed hoc inuenit: illud autem eiecit. **GLOSSA.** Non tamen respicit deo sacrificium sine misericordia: faciebant autem pharisaei sepe sacrificia in templo: ut iusti apparerent coram populo: sed non exercebant misericordiam operum: quibus probat vera iusticia. **RABA.** Admonet itaque eos ut per opera misericordie sibi meritis super nemine premia requirant: et non creptis pauperum necessitatibus per oblationes sacrificiorum se deo placere credant. vii dicit: Eritis. scilicet a temeritate stulte vituperationis ad diligentem scripturam se meditationem: que misericordiam maxime commendat. vii et suum de misericordia exemplum eis proponit dicens: Non enim ve. vo. iii. si peccatores. **AVG.** de con. etiam. Lucas addidit: In primis quod ad explanandam sententiam valet: ne quis peccatores ob hoc ipsum quod peccatores sunt diligere arbitretur a christo: cum et illa similitudo de egrotis bene intinet quod vellet deo vocando peccatores tanquam medicos egros. utique ut ab iniquitate tanquam ab egritudine salui fiant: quod fit per penitentiam. **HYLA.** Omnis autem christus venerat: quod non se iustus venisse dicit: Erat ergo quod necessitas non erat: ut veniret: sed nemo iustus ex lege ostendit: inane iusticie iactantia: quod sacrificiis iustis ad salutem: misericordia erat universis in lege positis necessaria. **CHRYS.** in ho. vii iridice videtur ad eos loquens: sicut cum dicit: Ecce iam adhaerent factus est quasi unus et nobis. Quis enim nullus iustus erat in terra: paulus significat dicens: Omnes peccauerunt et egent gloria dei. In hoc autem et illos mitigavit qui vocati erant. quod dicitur. Unum remitto abominare peccatores qui propter eos solos adveni. **RABA.** Uel quod iusti erant sicut nathanael et iohannes baptista: non erant ad penitentiam invitandi. vel Non veni vocare iustos falsos: quod de iusticia sua gloriantur ut phariseos: sed illos qui se peccatores recognoscunt. Per matthaeum autem publicanorum vocationem fides gentium exprimitur qui plus mundi lucris inhiabant: et tunc spiritualiter cum domino reficiuntur per superbiam phariseorum: invidia iudeorum de salute gentium. vel matthaeum significat hominem terrenis lucris inhiantem quem videt iesus dum oculo misericordie respicit. Mattheus enim interpretatur donatus: lenitas assumptus. penitens autem a massa peccatorum assumitur: et gratia dei ecclesie donatur. Et ait illi iesus: Sequere me. vel per predicationem: vel per scripturam admonitionem: vel per internam inspirationem.

Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis dicentes: Quare nos et pharisaei ieiunamus frequenter: discipuli autem tui non ieiunant. Et ait illis iesus: Nunquid potest filius sponsi lugere quod diu cum illis est sponsus? Veniet autem dies

cum auferet ab eis sponsus: et tunc ieiunabunt. Nemo autem imittit comissuram rami panni rudis in uestimentum uetus. Tollit enim plenitudinem eius a uestimento: et peior scissura fit. Neque mittunt uinum novum in utres ueteres. Alioquin rupunt utres et uinum effunditur: et utres percunt. Sed uinum novum in utres novos mittunt: et ambo seruantur.

GLOSSA. Cum de comitio peccatorum et de participatione mundum eis: de comestione cum aggrederentur. vii dicit: Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis dicentes: quare nos et pharisaei ieiunamus. **HIER.** Superba interrogatio et ieiunij reprehensio iactantia: nec poterat discipuli iohannis non esse sub vitio qui iugebant phariseis quos a iohanne nouerat condonatos: et calumniabantur eum quem sciebant magistri uocibus predicatum. **RABA.** Quod ait dicitur tale est: Ex quo tu ut medicus hec facis: sed cur discipuli tui dimittentes ieiunium talibus mensibus accedunt: deinde inculcationem ex opere augere uolentes: primo seipsos ponunt: et deinde phariseos. ieiunabant illi quod de a lege discerentes: sicut et pharisaei dicit: Ieiunio bis in sabbato: ipsi autem a iohanne. **CHRYS.** in ho. Iohannes. uinum et siceram non bibit: quod abstinentie meritum non auget: cui nulla est potentia nature. Dominus autem qui peccata potest condonare cur a peccatoribus medicantibus declinaret: quos abstinentibus potest facere iustiores. Ieiunat autem christus: ne preceptum declines. manducat autem cum peccatoribus ut gratiam et partem intelligas. **AVG.** de con. eu. Sed cum mattheus non discipulos iohannis hoc dixisse prohibeat uerba quae apud marcum legitur magis indicat alios hoc dixisse. De alijs. i. uinum et siceram discipulis iohannis et phariseis: quod lucas euidenter exprimit: quod alios de alijs dixisse narrauit. vii ergo mattheus dicit: Tunc accesserunt ad eum discipuli eius: et ipsi aderunt: et oes certarim ut quisque poterat: hoc obiecerunt. **CHRYS.** in ho. Ut lucas dicit quod pharisaei hoc dixerunt: hoc dicit quod discipuli iohannis: quod pharisaei illos acceperunt ad dicendum quod per ea in herodianis fecerunt. Sed considerandum quod quoniam per extraneis sicut per publicanis sicut erat ut eorum turbata mitigaret animas uehementer improbatos inculcauit: ubi autem discipulos uitiabant cum mansuetudine ridet. vii sequitur: Et ait illi iesus. Nunquid potest filius sponsi lugere quod diu cum illis est sponsus? Primo quod seipsi medicum uocauerat: hoc autem sponsus in memoria reducens uerba iohannis quod dicit: Qui habet sponsam sponsus est. **HIER.** Sponsus christus est: sponsa autem ecclesia. de hoc spirituali nubio apostoli sunt creati: quod lumen non potest quod diu sponsus in thalamo uidetur: et sciunt sponsum esse cum sponsa. Quia uero transierunt nuptie et passionis ac resurrectionis tempus aduenit tunc sponsi filii ieiunabant. Et hoc est quod subdit: Veniet autem dies quoniam auferet ab eis sponsus: et tunc ieiunabunt. **CHRYS.** in ho. Quod ait dicit tale est: gaudium est penitentiae et leticie: non ergo introducta sunt tristitia: etenim ieiunium triste est non naturaliter: sed illis qui inbecilliter adhuc dispositi sunt. bis. n. quod sapientia et replari desiderant: delectabile est. vii in opinionem illoz hoc dicit. per hoc autem monstrat quod non gule erat quod fiebat: sed dispensationis cuiusdam. **HIER.** Nonnulli autem putant iccirco dies. xl. passio

de co. etiā. **D**icit autē hoc et marcus et lucas: sed ab isto ordine iam recedit. eo enim loco hoc insertum: ubi post expulsā demonia et in porcos missa trāsire tando redit a regione gerasenoꝝ. **E**t p hoc qd mare? dicit: intelligendū est hoc factū esse: postq̄ venit rur sus iesus trans fretū: sed q̄tū post: non apparet. nisi aut fuisse aliqd̄ interuallū: nō eēt quādo fieret: qd narrat mattheus in contiuiuo domus sue. post hoc factū cōtinuo sequit̄ de archisynagogi filia. Si enī loquēte eo de panno nouo et uino nouo accessit p̄iceps: nihil aliud scōꝝ dictōꝝ ei? interpositum est. in narratione aut̄ marci pater locus ubi alia iterpo ni poterūt. **S**imiliter aut̄ et lucas nō reuētit mattheo qd enī adiūxit: **E**t ecce uir cui nomē erat. airus: nō cōtinuo accipiendū est factū: sed post illud de cōui uio publicanoꝝ ut narrat mathe? dicens: **D**ec illo lo quente ad eos ecce p̄iceps. s. iair? archisynagogus accessit et adorabat eū dicens: **D**ñe filia mea mō de funta est. **C**ōsiderādū est autē: ne repugnare uis deat qd alij duo euāgeliste morti iam p̄ximā: non tū mortuā eā dicāt: vsq̄ adeo ut dicāt uenisse postea qui mortuā nūciarent: et ob hoc non debere uerari magistrū: intelligendū est breuitatis cā mattheū hoc poti? dicere uoluisse rogatū dñm facē: qd ipm fecit se manifestū est: ut. s. mortuā suscitaret. **A**t tēdit enī nō vba p̄ris de filia sua: sed qd potissimū est uolūta tem. **I**ta enī desperauerat: ut potius eā uellet reuui scere: nō credens uia? posse inueniri: quā moztētē reliquerat. **D**uo itaq; posuerunt quid dixerit lucas: mattheus aut̄ qd uoluerit atq; cogitauerit. **S**ane si quisq; illoꝝ duoz p̄rem ipm cōmemorasset dixisse: ut ueraret iesus qd puella mortua fuisset: repugna rent ei? cogitationi vba que posuit matthe?. nūc vō nō legit qd suis nūciantib? ille cōsenserit. **D**inc at rem p̄necessariā dicim?: nihil in cuiusq; v̄bis debēi spicere: nisi uolūtatē: cui debēt vba seruire: nec men tiri quēq; si alijs v̄bis dixerit qd ille uoluerit: cuius vba nō dicit. **C**HRYS. in ho. **U**el hoc qd p̄nceps dicit de morte puelle: est augere calamitatē. **E**tenī cōsuetudo est rogātib? extollere smone p̄pa mala: et ampli? aliquid eo qd est dicit: ut magis attrahant eos q̄bus supplicat. vñ subiungit: **S**ed ueni ipone manū sup eā: et uiuet. **U**ide aut̄ ei? grossiciē. **D**uo .n. erpēit a christo: et accedere ipm a manū imponere. **D**oc etiā syrus ille naaman et a p̄pheta erpētebat **E**tenī et visu indiget et sensibilib? reb? qd grossi? dispo siti erāt. **R**EMI. **M**irāda est aut̄ pariter atq; imi tanda dñi humilitas et māfuetudo: nā moꝝ ut roga tus est: rogantē cepit sequi. vñ subdit: **E**t surgēs iel? sequebat eū. **P**ic subditos et platos pariter iſtruxit: subditis exemplū obediētie reliquit: platos vō iſtan tiā et sollicitudinē docēdi demonstrauit: ut quotiens cūq; audierint aliquē mortuū in ḡia: statī adesse stu deant. **E**t cū eo ibāt discipuli ei? **C**HRYS. i. homel. **E**t marcus quidē et lucas dicūt: quoniā tres accepit discipulos. s. petrū: iacobū: et iohānē: mattheū autē nō assumpsit aplioꝝ eī cōcupiscētiā imittens. **E**t qz impfectius adhuc disposit? erat. p̄pter hoc enī illos honozat: ut alij similes illis efficiat. **S**ufficiebat enī interī mattheo uidē ea que scā sunt circa sanguinis fluxū patientē. de qua subdit: **E**t ecce muli. q̄ scā. flu. patie. xij. an. ac. re. et tēti. sim. vesti. ei? **H**IER. **D**ec

aut̄ mulier sanguine fluens: nō in domo: nō in urbe accedit ad dñm: qz iuxta legē v̄bib? excludēbant sed in itinere ambulāte dño: ut dñi p̄git ad aliā: aliā curaret. **C**HRYS. **I**ō aut̄ nō libera p̄patione ad christū uenit: qz uerecūdabat p̄pter passionē: imūi dam se existimās. **E**tenī apud legē multa imūdiā est imabaf eē hec passio: p̄pter hoc latet et occultat **R**EMI. **I**n quo laudāda est ei? humilitas: qz nō ad faciē accessit sed retro: et dignam se iudicauit pe des dñi tangē. et nō plenitudinē uestimenti tetigit s̄ tñmō fimbriā. **P**abuī enī dñs fimbriā iuxta legis p̄ceptū. **P**harisei etiā fimbrias habebāt l̄s magni ficabāt: in q̄bus etiā spinas appēdebāt. sed fimbrie dñi nō habebāt uulnerare: sed poti? sanare. et iō seq tur: **D**icebat enī itra se: qz si tetigero tñ uestimētum ei?: salua ero. **I**n quo fides ei? admirāda est: qz des sperās de salute medicoꝝ in quo sua erogauerat: ut marcus dicit: intellexit celestē adesse medicū: et i eo totā suā intētionē collocauit: et iō saluari p̄meruit. vñ sequit̄: **A**t iesus uersus et uidēs eā dixit: **C**ōfide filia: fides tua te saluā fecit. **R**ABA. **Q**uid ē qd eā cōfidere iussit: qd si fidē nō haberet: salutē ab eo nō q̄ reret: sed robur et p̄seuerātiā fidei ab ea ex postula uit: ut ad certā et uerā pueniat salutē. **C**HRYS. i. ho. **U**el qz formidolosa erat hec mulier: p̄pter hoc ait: **C**ōfide. **E**t filiā eā uocat: qz fides eam filiā fecerat. **H**IERO. **N**on aut̄ dicit: **Q**uia fides tua te saluaz factura est: sed **S**aluā fecit. in eo enī qd credidisti: iā salua facta es. **C**HRYS. in ho. **N**ondū tñ p̄fectā de christo opinione habebat: qz nequaq; estimasset eū latere: sed christ? nō dimisit eā latere: non q̄si glām cōcupiscēs: sed multoz cā. **P**rimo enī soluit timorē mulieris: ne a p̄scia pingat: q̄si donū futura. **S**ecū do eam emendat de hoc qd estimat se latere. **T**ertio oibus fidē ei? oñdit: ut eā emulēt. **Q**uarto dedit i hoc signū qd monstrauit se nosse oia: nō min? eo qd fontē sanguinis siccauit: de quo sequit̄: **E**t sal. fa. est mu. ex illa hora. **G**LO. **I**ntelligēdū ē ex illa hora ex qua tetigit fimbriā: nō ex illa hora ex q̄ iesus con uersus est ad eā: iā enī salua scā erat ut alij euāgelis te manifeste oñdunt: et ex v̄bis dñi p̄pendi potest. **H**YLA. **I**n quo magna uirtus dñice administra tio est: cū potestas itra corp? manens reb? caducis efficacīā adderet sanitatis: et vsq; in uestīū fimbrias opatio dñi p̄cedēt. nō enī cōprehensibilis erat de us ut corpe claudēt. **A**ssumptio nāq; cozpozis non naturā uirtutis includit: sed ad redēptionē n̄ram fra gilitatē cozpis uirtus assumpsit. **M**ystice aut̄ p̄nceps hic lex eē itelligit: qd dñm orat ut plebi quā ipsa xpo ei? aduent? expectatōe p̄dicata nutrierat: uita moꝝ tue reddat. **R**ABA. **U**el archisynagogus signat moysen. et dñi iairus. i. illuminans siue illuminatus: qz accepit vba uite dare nobis: et p hoc cunctos illu minat. **I**pse a spūsancto illuminat. **S**ilia igit archi synagogi. i. ipsa synagoga uelut duodecimo etatis anno. i. tpe pubertatis: postq̄ spiritalē sobolez deo generare debebat: errorū languore consternata est. **A**d hāc p̄ncipis filiā dñi p̄perat dei v̄bū ut saluos fa ceret filios israel: scā ecclā ex gētib? cōgregata: q̄ in terioꝝ lapsū criminū deperibat paratā alijs fide per cepit sanitatem. **N**otandū aut̄ qd dñi archisynagogi filia sit uo denis: et mulier hec ab annis. xij. sanguie

fluxit. eo tpe quo hec nata e: illa cepit ifirmari. vna eni pene seculi etate z synagoga ex patriarchis cepit nasci: z gentiu exterarum natio idolatrie sanie se dari. Na fluxus sanguinis bitaria pot itelligi: hoc est sup idolatrie pollutone z sup his q carnis z sanguinis delectatone gerunt. z sic qd diu synagoga vigit: laboravit ecclsa: sed illoz delicto salus gentibz sca est. Accedit aut z tangit dnm ecclsa: cu ei p fidez appropinquat. GLO. Credidit: tetigit: dixit: quia his tribz: fide: vbo: z ope ois salz acqrit. RABA. Accedit aut retro siue iuxta hoc q ipse ait: Siquis mihi ministrat: me sequat. siue qz pntem dnm i carne no videns: pactis ia sacris incarnatois illius ad agnitionis ei gram puenit. vñ z fimbria vestimeti tagit: qz cu christu in carne gentilis ppls no vidisset vba incarnatois recepit. Vestimentu eni christi of mysteriu incarnationis eius: quo diuinitas iduta e: fimbrie vestimeti: vba de incarnatoe eius depeden tia. No aut veste: sed fimbria tagit: qz no vidit i carne dnm: sed suscepit p aplos incarnatois verbum. Beatus q vel extrema pre verbi fide tangit. No autem in vrbe sed in itinere p gente dno sanat. vñ apli Quia indignos vos iudicatis vita eterna: ecce conuertimur ad gentes: gentilitas aut ex hora dnici aduentus cepit habere salutem.

Et cu venisset iesus in domu pncipis: z uidisset tibicines z turba tumultuante dicebat: Recedite: no est eni mortua puella: sed dormit. Et deridebat eu. Et cu eiecta eet turba intrauit: z tenuit manu ei z dixit: Puella surge. Et surrexit puella: z exijt fama hec i uniuersaz terra illa.

GLO. Post mulieres emoruisse curatione: seqe de mortue curatione. vñ vñ. Et cu venisset iesus i domu pncipis. CHRYS. in ho. Consideradu est aut q ppter hoc tardius vadit z plura loquit mulieri curatione: vt pmittat mozi puella: z sic manifesta fiat resurrectionis demonstratio. Et similiter in lazaro vsqz ad tertia die mafir. Sequit: Et cu vidisset tibicines z turba tumultuante. quod est mortis demonstratio.

AMBRO. sup lucā: Mox enim veteri tibicines ad excitandos luctu in mortuis ferebantur adhiberi. CHRYS. Sed christus tibias uniuersas picit: partes aut puelle introduxit ne posset dici q aliter curauit: sed z ante suscitatoe puelle smone spem erigit vnde sequit: Dicebat recedite: no est eni mortua puella: sed dormit. RABA. q. d. Uobis mortua est: deo aut q suscitare pot: viuit ta in aia qz in corpore.

CHRYS. Per hoc aut z tumultum metis remouit eoz q aderat: z ostendit qm facile est ei mortuos suscitare: qd vtiqz in lazaro fecit dicēs: lazarus amice nre dormit. Et simul docuit: qz eni z ipse erat mortuus i alioz corporibz instruxit discipulos osidere z viriliter ferre mortē. Et eni eo accedete ia mors somnus erat. Hoc aut dno dicente deridebat. vñ sequit: Et deridebat eu. CHRYS. in ho. Non aut increpauit derisione: vt z ipsa derisio z tibiē z alia uniuersa de monstratio fiat mortis: qz eni multoties postqz sca

sunt miracula no credut hoies antea eos quincit p prijs ronibz. qd z in lazaro fecit cu dixit: Ubi posuistis eum: vt q dixerut: veni z vide: z qm feter: z qm duan eni est: no ampli possunt no credē: qm mortuū suscitauit. CHRYS. No aut erat digni vt viderent mysteriu resurgētis: q resuscitantē idignis muliē irridebat. z id sequit: Et cu eiecta eet turba i trauit z tenuit manu ei z surrexit puella. CHRYS. No qdē alia supinducens aiam ea suscitauit: sed ea q exierat reinducēs z velut ex somno erigēs vt ante via faciat p visum fidei resurrectionis: z no solū puellam resuscitauit: sed z cibū ei iuber dari vt alij euāgeliste dicūt: vt no videat phantasma eē qd sanū ē. Sequitur: Et exijt fama hec in vni. ter. illa. GLO. Qd ad magnitudinē z nouitatē miraculi pntet z ad manū festā veritatē ipse ne ostendit pntet. HYL. Adstice aut dñs domū pncipis. i. synagoga vsqz rediit: cui in canticis legis hymnū luctuū psonabat. HIERO. vsqz eni bodie iacet i domo pncipis mortua z q vident magistri tibicines sunt: carnē lugubre canentes. Turba quoqz iudeoz no est turba credentiū sed tumultuantiū. sed cu intrauerit plenitudo gentiu tūc ois israel saluū fiet. HYL. Ut aut raris ex lege credentiū electionis numerū posset itelligi turba ois expulsa est: quā vtiqz saluari dñs optasset. si iuridēdo dicta gesta qz ei resurrectionis no fuit digna ostentio. HIERO. Tenuit aut manu ei: z surrexit puella: qz nisi pus mudate fuerint manus iudeoz q sanguine plene sunt. Synagoga eoz mortua no con surget. HYL. Exeunte aut fama in uniuersaz terram illā electōis salus domū christi atqz opa p dicitur. RABA. Mortali autē puella in domo mortua: est aia mortua in cogitatione. Dicit aut q puella dormit: qz q peccat in pnti ad huc p pntiam resuscitari pnt. Tibicines sunt adulatores q fouēt mortuū. GREGO. Foras aut turba eiecit: vt puella suscitetur: qz nisi pus a secretioribz cordis expellat secula rui multitudo: curaz aia q intrinsec iacet mortua i resurgit. RABA. In domo aut puella paucis ar bitris surgit iuuenis extra portā. Et lazarus coram multis qz publica noxa publico eget remedio: lenis lenioz: z secreta pot deleri pntia.

Et trāseunte inde iesu: secuti sūt eu duo ceci clamātes z dicētes: Misere nri fili dauid. Cu at venisset domū accesserūt ad euz ceci: z dicit eis iesus: Creditis: qz hoc possum facere vobis? Dicūt ei: Utiqz dñe. Tūc tetigit oculos eoz dicens: Secundū fidē uestraz fiat vobis: z appi sunt oculi eoz: z pminat est illis iesus dicens: Videte ne qs sciat. Illi autē exeūtes diffamauerūt eum in tota terra illa.

HIERO. Pziori signo de pncipis filia z morboā muliere: pnter signū de duobz cecis adiungit: vt eō ibi mors z debilitas: h cecitas demonstraret. z id or:

Text from the adjacent page, partially visible and mostly illegible due to the binding and angle of the image.

Et trāsente iude iustu. sa domo pncipis. Secuti sūt eū
 duo ceci clamātes z dicētes: **M**iserē nri fili dauid.
CHRY. Nō aut parua h iudeoz accusatio ē: cum
 hi qdē oculis carentes: ex aud tu solo fidē suscipiāt
 Nō aut illi hītes visus attestant miraculis que fie
 bant. Uide aut z eoz desideriu: neq; enī simpliciter
 accesserūt sed cū clamore: z nihil aliud q̄ misericor
 diā postulātes. Filii aut dauid vocabāt: qz nomen
 honoris eē videbat. **REMI.** Recte ḡ filii dauid
 vocāt: qz virgo maria de stirpe dauid originē duxit.
HIERO. Audiāt martion z maniche? z ceteri he
 retici: q̄ ver? lamāt testamentū: z discāt saluatozem
 appellari filiu dauid. **CHRY.** Cōsiderādū aut q̄ mul
 totiens dñs voluit rogāt sanare: vt n̄ aliq̄s estimet
 eū ppter captādā honoris magnificētiā ad miracu
 la insilire. **HIERO.** Et tñ rogātes nō curant i ite
 nere: n̄ trāsit orie vt putabāt: s; postq̄ venit i domuz
 illā: accedūt ad eū vt introeāt z p̄mū eoz discutitur
 fides: vt sic fidei vere lumē accipiant. vñ sequit: **Lū**
 aut ve. do. acce. ad eū ceci: z dixit eis iesus: **C**reditis
 q; bec. p. sa. vo. **CHRY.** Rursū aut h erudit nos
 glam multitudinis expellē: qz enī ppe erat domus:
 dicit eos illic singulariter curatur? **REMI.** Qui
 aut cecis reddere poterat visus: non ignorabat si cre
 derent: sed iō interrogauit: vt fides eoz q̄ gestabatur
 corde: oū cōfiterent ore: digna fieret ampliori mery
 eede: s; illd apli. **Ore cōfessio fit ad salutē.** **CHRY.**
Et nō ppter hoc solū: sed vt oñderet qm̄ digni erāt
curatione: z vt nō aliq̄s dicat: qm̄ si misericordia so
lū saluabat oēs saluari oportebat. Jō etiā fidem
ab eis expetit: vt ad excelsū? eo reducat. qz enī dixe
runt eū filiu dauid: erudit q̄ oportet de eo maiora
sentire. vñ nō dixit: Creditis qm̄ nō possum rogare
prems: sed Creditis qm̄ possum hoc facē. de quozuz
risione sequit: Dicit ei vtiq; dñe. Nō vltra filiu da
uid eū vocat: sed alt? eleuant: z oñtiane cōfitemē.
Et tūc iā ipse iponit ei? manū. vñ sequit: Tūc tetigit
oculos eoz dicens: Secundū fidē vestrā fiat vobis.
Dicit aut hoc: fidē eoz affirmās z contestās: qm̄ nō
adulatōis erāt verba q̄ dixerāt. Postea curationem
subiūgit dicēs: Et apti sūt oculi eoz. Deinde p? sana
tionē iubet nulli dicē. z nō simplr iubet: sed cū mul
ta vehemētia. vñ sequit: Et cōminat? est eis iesus di
cens: Videte ne q̄s sciat. Illi aut exēites diffamaue
runt eū in tota terra. HIERO. Dñs qdē ppter hu
 militatē fugiēs iactātie glaz hoc p̄cepit: z illi ppter
 memoriā grē nō p̄nt tacere bñficiū. **CHRY.** Nō
 aut alteri dixit: Uade z annuncia glam dei: nō est s;
 riū. erudit enī nos phibē eos q̄ volūt nos ppter nos
 laudare. Si aut ad dñi glam referēt: nō debem? phi
 bere: sed magis inūgere vt hoc fiat. **HYLA.** Vel
 silentiū cecis dñs impat: qz aploz ppum erat p̄dica
 re. **GREGO.** Querendū aut nobis est: qd sit hoc
 q̄ ipse oipotens cui hoc est velle qd posse: z taceri
 v̄tutes suas voluit: z tñ ab eis q̄ illuminati sūt q̄si in
 nitus iudicāt: nisi qz seruis suis se sequētib? exēplū
 dedit: vt ipsi qdē v̄tutes suas occultari desiderēt: z
 n̄ vt aliis eoz exēplo pficiāt: pdāt inuiti. **Occultē**
ḡ studio: necessitate publicē: z eoz occultatio fit cu
stodia p̄a: eoz publicatio fit vtilitas aliena. RE
MIGIVS: Allegorice autē p hos duos cecos duo

ppli designant. i. iudaic? z gentilis. vel duo ppli ius
 daice gētis: nā tpe Roboā: regnū ei? diuisus ē in eu
 as ptes. De vtroq; aut pplō in se credēte christ? illi
 minauit in domo: p quā intelligit ecclā: qz absq; vni
 tate ecclē null? saluari pōt. Illi autē q̄ ex iudeis cre
 diderūt aduentū dñi: p vniuersū orbē diffamauerūt.
RABA. Dom? aut pncipis synagoga est subdita
 moysi: dom? iesu celestis ē Hierusalē. Dñō ḡ p hoc
 seculū trāsente: z in domū suam reuertēte. Duo ceci
 secuti sūt euz: qz p̄dicato euāgelio p aplos multi ex
 iudeis z gentib? ceperūt eū seq. Sed postq; in celū
 conscēderat: intrauit in domum. i. in ecclesiam: z ibi
 illuminati sunt.
Egressis aut illis: ecce obtulerūt
ei boiem mutuz demoniū hntem: z
ciecto demonio locut? est mutus: z
mirate sūt turbe dicētes: Nūq; ap
peruit sic in isracl. Pharisei autē di
cebant in pncipe demoniozuz eijcit
demones.
REMI. Pulebre illuminatis cecis muto loques
 lam reddidit: z obsessum a demone curauit. in quo
 scō oñdit se dñm v̄tutū z celestis medicine auctorē.
 nā z p̄ isaiā dcm est: Tūc aperient oculi cecoz z au
 res surdoz patebūt: z apta erit lingua mutoz. vñ of
 Egressis aut illis: ecce obtulerūt ei boies demoniuz
 hntem. **HIERO.** Quod aut of grece cophos: ma
 gis tritū est simoni cōt: vt tā surd? q̄ mut? intelliga
 tur. sed moris est scripturaz cophon in differentē vel
 surdū vel mutū dicē. **CHRY.** Nō aut nature erat
 bec passio: sed ex demonis insidijs: iōq; z alijs indi
 guit q̄ eū iducere: neq; enī p seipz rogare poterat
 sine voce existēs: neq; alijs supplicare demone aiāz
 cū lingua colligite. p̄ hoc neq; expetit fidē ab eo
 s; cōfessio egritudine sanat. vñ seq: **Et eiec. demo. lo.**
est mut? HYL A. In quo rex ordo fuar? est. nam
 demon p̄s eijcit: z tūc reliq; corpis officia succedūt
 Seq: **Et mi. sūt tur. oi. Nūq; ap. sic i isrl? CHRY.**
Preponebat qdē ceteris eū: nō qz curabat solū: sed
qm̄ facile z velocit? z infinitas egritudines z isana
biles sanabat. Hoc aut maxie phariseos cōtristabat:
qm̄ oib? eū p̄ponebāt: nō solū bis q̄ tūc erāt: s; z bis
q̄ vnq; geniti fuerāt i isracl. vñ pharisei cōitati econ
trario detrahebāt. p̄ qd seq: Phari. aut dice. In
p̄n. demo. eijcit demo. REMI. Scribe nāq; z pha
 risei scā dñi negabāt q̄ poterāt: z q̄ nō poterāt nega
 re: in sinistra p̄te interpretabāt: s; illd psalmi: In mul
 titudie v̄tutis tue mētient tibi inimici tui. **CHRY.**
Eoz aut dicto qd ē demēti? Nō. n. cōfingi pōt. p̄icc
demone altez demone: suis enī applaudē cōfucit:
nō dissoluē sua. Christ? aut nō solū demones eijcie
bat: s; z leprosos mūdabat z mortuos suscitabat: z
peccata soluebat: z regnū dei p̄dicabat: z ad p̄rem
boies adducebat: q̄ demō neq; possēt facē neq; vel
let. RABA. Mystice aut sic i duob? cecis signat
 tus ē vterq; pplis iudeoz z gentiū: ita i boie muto z
 demoniaco generalit? signatū ē oīne gen? humanū.
HYLA. Vel i muto z surdo z demoniaco gentiū
 plebs idigna toti? salutis isrl. oib? enī vndiq; ma

lis circūfessa toti corpis vitijs iplicabat. REMI. Gentilis. n. ppls mut' erat: qz i cōfessione vere fidei z i laude sui creatoris os apire nō poterat: siue qz mutis idolis cultū ipēdebat. Similis illis scīs demoni acus erat: qz p mortē ifidelitatis diaboli iperijis subdit' erat: dei aut cōgnitōe supstitionū oīum vesania effugata: z visus z audit' z fmo salutis inuebitur. HIERO. Sicut enim ceci lumē recipiūt: sic z muti ad loquēdū lingua laxaf: vt cōfiteat' eū quē antea denegabat. In turba aut admirāte cōfessio nationū ē. Pbarisei aut p suā calūniā vsq; hodie iudeoz ifydelitatē demōstrāt. HYL A. Administrationē aut turbe talis cōfessio subsecuta ē. Nunq; apparuit sic i israel: qz is cui p legē nihil opis afferri potuit verbi v̄tute saluat. REMI. Illi vō q mutū saluādū oīo obtulerūt: itelligunt apli z p̄dicatores q aspectibus v̄na pietatis gētīlē pplm sanādū obtulerūt. AVGV. de cō. euā. Nō aut hic dī de duob' cecis z de monio muto: sol' matthe' posuit. Illi enī duo ceci de qb' alij narrāt nō sūt isti: sed tñ simile scīn est: ita vt si ipse matthe' nō etiā illi' facti meminisset: possz putari hoc qd nūc narrat dictum fuisse etiā ab alijs duob'. Qd cōmēdare memorie diligētē debem' eē qdā scā similita: qd pbat' nō eē idē. Cū ipse euangeli sta vtrūq; cōmemorat: vt si qñ talia singula apd singulos iuenerim': atq; in eis v̄riū qd solui nō possit occurrat: nō eē scīn idē sed aliud simile v̄l similit' scīn

Et circūbat iesus oēs ciuitates z castella docēs in synagogis eozuz z p̄dicās euāgelium regni: z curās oēm lāguozē: z oēm infirmitatē. Videns autē turbas miser' est eis: qa erāt nexati z iacētes sicut oues non hñtes pastozē. Tūc dicit discipulis suis: Messis qdē multa: oparij autē pauci. Rogate ergo dñm messis: ut mittat oparios in messēm suam.

CHRY. Noluit oīs ipso scō redarguere accusati onē pbariseoz dicētū: In p̄ncipe demonioz eicit demonia. demō enī cūitū passus nō bñfacit: s; nocz eis q eū ibonorant. Dñs aut v̄riū facit: q p' cūitū z otumelias nō solū nō punit: s; etiā nec icrepauit: qñ imo bñficia p̄stitit. vñ seqt'. Et circū. iesus oēs ciuit. z castel. In quo erudit nos accusatoribus n̄ris retribuere nō accusatōes: sed bñficia. Qui enī p' accusatōne desistit a bñficio: mōstrat qñ pp̄ boiūm laudē bñfacit. Si vō pp̄ deū bñfacis cōseruis: qdquid illi fecerit: nō desistis bñfaciēs: vt maior sit merces.

HIERO. Videns aut q qliter z vicis z vrbibus z castellis. i. z magnis z paruis euangeliū p̄dicauerit: vt nō cōsideraret nobiliū potētā: s; salutē credētūz. Seqt'. Do. i. syna. eoz. hoc. s. hñs opis qd mādauerat p̄: z hāc esurie vt doctrina saluos faceret infideles Docebat aut i syna. euā. regni. vñ seqt'. Et p̄di. euā. regni. REMI. Intelligēdū ē dei. Quāuis enī ānū ciet bona ipalia: tñ n̄ dī euāgelii. Dic ē q lex nō minat euāgelii: qz suis obfuatorib' nō p̄mittebat bona celestia: s; eterna. Post p̄dicationē aut z do

ctrinā. curabat oēs langozē z oēm infirmitatē: vt q bus fmo n̄ suaserat: opa p̄suaderēt. vñ seqt'. Curās oēm langozē z oēm infirmitatē: qd de ipso ppe dī: nihil q̄ppe ei ipossibile ē. GLO. Langozem vocat diuturnā ifirmitatē: ifirmitatē aut letes morbos.

REMI. Scēdū ē aut: qz illos quos corpe sanabat forinsec': mēte sanabat intrinsec'. Alij vō hoc facere nō p̄nt sua ptāte: s; p dei grām. CHRY. Nō autē i hoc stat chāsti bonitas: s; z aliā puidētā circa eos ostēdit: viscera misericordie circa eos expādēs. vñ seqt'. Vidēs at turbas: miser' ē eis. REMI. Per qd offi ciū boni pastor magi q̄ mercenarij i se chāst' ostēdit. Quare aut miser' sit subiūgit: Quia erāt verati z iacē. sic oues n̄ ha. pa. Verati qdē a demonib': s; ne qz a diuers' infirmitatib' erāt attritū. RABA.

Uel verati p diuersos errores: z iacētes. i. torpentes nō enitētes surgē: z cū haberēt pastozes: z iacētes. i. torpentes nō haberēt pastozē. CHRY. Dec p̄ncipiū iudeozum erat accusatō: qñ pastozes existētes ea q lupoz erāt ostēdebāt. nō solū enī nō emēdabāt multitudinē sed z nocebāt eoz pfectū. Illis enī admirātib' z dicentib': Nūq; appuit ita i isrl. ecōtrario dicebāt: Quonā i p̄ncipe demonioz eicit demonia. REMIG.

Postq; at dei fili' de celo p̄spexit i terrā: vt audiret gemit' cōpeditoz: mox mltā messis cepit augeri. turbe nāq; hūani generis fidei n̄ appropinq̄sēt: nisi qz auctoz hūane salutis de celis p̄spexit i terrā. z iō seqt' tur. Tūc dicit discipulis suis: Messis qdē mltā oparij aut pauci. GLO. Messis g' dicūt hoies q p̄rit meti a p̄dicatozib' z de collectōe p̄ditoz separatur: ut grana excussa a paleis postea i horreis reponatur.

HIERO. Messis mltā: p̄p̄oz signat multitudinē oparij pauci penuriā magistrōz. REMI. Pari' n. erat numer' aploz ad opationē tantaz segetū. Por taf aut oīs suos p̄dicatozes. i. aplos z eoz seqtēs: vt quotidie sui numeri augmētationē exposcāt. vñ subdit: Rogate g' dñm mes. vt mit. opa. i. mes. suam.

CHRY. Latenter seipm dñm ostēdit: Ipe enī est q messis ē oīs. Si enī metē misit q apli nō seminauerūt: manifestū ē qñ nō aliena metē misit: s; ea q ipē p. p̄p̄betas seminauit. S; cū. xij. apli sint oparij: vñ dicit Depcamini dñm messis vt mittat oparios i messēm suā. z tñ nullū eis a dicit: qz. s. eos iam. xij. existētes multiplicauit nō munez adiciēs: s; v̄tutē largiēs. REMI. Uel tūc augmētat' ē qñ designauit z alios. lxxij. z qñ sūt facti mlti p̄dicatozes spūsano de scēdēte sup credētes. Ostēdit aut q̄ magnū donū su hoc. s. vt aliq̄s hēat v̄tutē decenter p̄dicādi: p hoc q diē hoc eē orādū. Lōmemorat aut i hoc loco v̄bou iohānis de area z vētilaboz z palea z frumento.

HYL A. Mystice aut salute gētib' oata: ciuitates oēs z castella oia v̄tute z igressū xpi illuminant: z oēs ifirmitatē veterē lāguozis euadūt. Imnūdi at spūs oñante violētia vexatā z sub legis onē egrotā plebē oīs miserē: qz nullus adhuc eis pastor erat custodiā sci spūs redditur. Erat at domi isti' copiozissim' fruct' cui' copia hauriētū mltitudinē vincit nā q̄tūlibet assumat' a cūctis: ad largiēdūz tñ semp eruberat. z qz plures eē v̄tile est p quos ministrē: rogari dñm messis iubet: vt ad capeffendū qd p̄parabat' donū spūs scī: messoz copia de' p̄stet. p cōnē enī hoc mun' a deo effundit. CAPIX.

Comentarij... HIERO... CHRY... GLO... REMI... RABA... HYL A... REMIG... CAPIX.

ET conuocatis duodeci discipulis suis: dedit illis potestatem spirituū imūdoꝝ ut eijcerēt eos: et curarēt oēm languorē et oēm infirmitatē. Duodeci autē discipulorū nomina sunt hec. Primus simon qui dicitur petrus: et andreas frater eius: philippus et bartholomeus: iacobus zebedei et iohannes frater eius: thomas et mattheus publicanus: et iacobus alphi et thadeus simon chananeus: et iudas scarioth: qui tradidit eum.

GLO. Curatioe socii petri vsq; huc continuatoe habuerit relata miracula. Et fuerit ante simonē in monte habitū facta: qđ ex electōe mathei q̄ in ipa referē idubitatē habem. Sicut. n. vii. de. xij. electi in mōte ad apostolanū. h̄ autē redit ad ordinē rei sicut gesta ē: p̄ curatū cēturiōis suū dicens: Et conuocatis xij. discipulis. **REMI.** Narrauerat enī. sup̄ius euāgelista: qđ cohortat⁹ ē dñs discipulos rogare dñs: messis: vt mitteret oparios in messes suā. et qđ cohortat⁹ est: hoc nūc implere videt. Duodenari⁹ enī numer⁹ p̄fect⁹ ē. Nascit⁹ at a senario: qđ p̄fectōes h̄: eo qđ ex suis p̄tib⁹ q̄ sūt vñ duo et tria i seipm format. Senari⁹ autē numer⁹ duplicat⁹ duodenariū gignit. **GLO.** Que qđ duplicatio ad duo p̄cepta charitatis: vñ ad duo testamēta p̄tinere videt. **RABA.** Duodenari⁹ etiā numer⁹ qđ p̄fect⁹ ex ternario et quinario designat eos p̄ quōrū mūdi clymata fidē sacre trinitatē predicauit. Iste etiā numer⁹ p̄ multas figuras i veteri testamēto p̄signat⁹ ē. Per. xij. filios Jacob. p. xij. p̄ncipes filiorū Israel. p. xij. fōtes viuētēs i belis. p. xij. lapides rōnali Harō. p. xij. panes p̄positōis. p. xij. ex polatores a Moysē missos. p. xij. lapides vnde sc̄m est altare. p. xij. lapides sublatoe de Jordane. p. xij. boues qđ sustinebāt mare encū. In nouo etiā testamēto. p. xij. stellas i corona sp̄s. p. xij. fundamenta Hierusalē qđ vidit Iohānes: et p. xij. portas. **CHRY.** Non solū autē eos p̄videre fecit eorū ministeriū vocādo missionē i messes: s̄ et faciēdo eos potētes ad ministeriū. vñ seq̄: Dedit illis potestātē spirituū imūdoꝝ vt eijcerēt eos et curarēt oēm languorē et oēm infirmitatē. **REMI.** In quo apte demonstrat qđ veteratō turbaz n̄ fuit tñ vna aut simplex s̄ varia. et hoc ē misereri turbis: dare discipul potestātē curādi et faciēdi eos. **HIERO.** Benign⁹. n. et clemēs dñs ac magister nō inuidet suis atq; discipul v̄tutes suas et sicut ip̄e curauerat oēs languorē et infirmitatē. Ap̄ostolis quoq; suis tribuit potestātē vt curēt omnē languorē et infirmitatē. S̄ multa differētia ē in̄ habet et tribuere: donare et accipere. Iste quodcūq; agit potestate domini agit: illi siquid faciunt imbecillitatem suam et virtutes domini confitentē dicentes: In nomine iesu surge et ambula. **Catalogus** autē apostolorū ponit: vt extra hos qđ pseudo apostoli sūt exclusi. vnde seq̄: Duodeci autē apostolorū nomina sunt hec. Prim⁹ simō qđ vocat⁹ petrus et andreas frater eius.

Ordinē qđez apostolorū et meritū vniuscuiusq; illi fuit distribuere qđ cordis arcana rimat. Prim⁹ scribit simō cognōie petr⁹ ad distinctōes alteri⁹ simois qđ appellat⁹ chanane⁹ de vico galilee chana: vbi dñs aquas conuertit i vinū. **RABA.** Idē ē autē grece siue latine petr⁹: qđ syriace cephas. et i vtraq; lingua nomē a petra derivatū ē. Nec tubiū qñ illa d̄ qua paul⁹ ait: Petra autē erat christ⁹. **REMI.** Fuerit autē nōnulli qđ i hoc noie greco. latq; latino qđ est petr⁹: querētē hebraice lignē interpretatōes dixerūt: qđ interpretat⁹ discalciās vel dissolūēs: vñ agnoscēs. Sed illi qđ hoc dicūt: duab⁹ tenēs contrarietab⁹. Prima ē ex pprietate hebraice ligue: i qna. p. nō exprimitur: sed loco ei⁹. s. ponitur. Tñ pilatū dicūt filatū. Secūda ex interpretatōe euāgeliste qđ narrat dñs dixisse: Tu vocaberis cephas. et ip̄e de suo addit: qđ interpretatur petrus. Simō autē interpretat⁹ obediēs. Obediunt enī vbi andree et cū eo venit ad christū: siue qđ obediunt p̄ceptis diuinis. Et qđ ad vniū infliōis vocē secur⁹ ē dñm. Siue vt qđbusdā placet: interpretat⁹ deponēs me rore: et audiēs tristitiā. Dñs. n. surgēte deposuit me rore dominice passionis et tristitiā audiuit: dicēte ei dño: Alius te cinget: et ducet quo tu nō vis. **Seq̄tur** Et andreas frater eius. **CHRY.** Nō parua autē et hec laus ē: Petri enī denominauit a virtute: Andreas vero a nobilitate qđ ē fm moie: i hoc qđ euz fratrem petri dixit. **Marc⁹** autē p̄ duos v̄tices. s. petz et iohānem andrea numerat: h̄ autē nō ita. **Marc⁹** enī fm dignitatē eos ordinauit. **REMI.** Andreas autē interpretat⁹ virilis. Sicut enī apud latinos a viro derivat⁹ virilis: ita ap̄ grecos ab aner derivat⁹ andreas. H̄ autē virilis dicit⁹: qđ relict⁹ omnib⁹ secur⁹ ē christū: et viriliter i mādatis ei⁹ p̄seuerauit. **HIERO.** Euāgelista autē paria iuga apostolorū queq; sociat. Igitur enī petri et andrea fratres: nō tam carne qđ spū: Iacobū et iohānes qđ patrē corporis reliquētes vep̄ patrē secuti sūt. vñ seq̄tur: Iacobus zebedei et iohannes frater eius. Iacobū quoq; appellat⁹ zebedei: qđ et alius sequit⁹ iacob⁹ alphi. **CHRY.** Vide autē qđ n̄ fm dignitatē ordinat. **Mibi** enī videt⁹ Iohānes nō alijs solū: s̄ etiā fratre maiorē esse. **REMI.** Interpretat⁹ autē iacob⁹ sup̄plātās siue sup̄plātator: qđ nō solum vitia carnis sup̄plātavit sed etiaz eandē carnez hero de trucidatē cōtempnit. Iohānes interpretat⁹ dei grā: qđ p̄ omnib⁹ diligētia dño meruit. vñ ob p̄cipui amoris gratiā supra pect⁹ dñi i cena recubuit. **Seq̄** philipp⁹ et bartholome⁹. Philippus interpretat⁹ os lapadis siue lapadaz: qđ lumē quo illuminat⁹ est a dño mor iuēto fratri p̄ officii oris studiu p̄pinare Bartholomeus syri nomē ē nō hebreū. Et interpretat⁹ filius suspēdit⁹ aquas. i. christi qđ corda suoz p̄dicatoꝝ de terrenis ad celestia subleuat et suspendit: vt quo magis celestia penetrat: eo corda suoz auditoꝝ gutta sancte p̄dicatonis magis iebriet et infundant. **Seq̄.** Thomas et matthe⁹ publicanus. **HIERO.** Ceteri euāgeliste i diuictōe nominū p̄mū ponunt mattheū et postea thomā. Nec publicani nomē ascribit: ne antiq̄ querelatiōes recordātes suggillare euāgelistā viderēt. Iste vō et p̄ thomā se ponit et publicanū appellat vt vbi abudatū peccatū: sup̄abudet et grā. **REMI.** Thomas autē interpretat⁹ abyssus siue gemin⁹: qđ grece dicit⁹ Didimus. H̄ autē didimus et

abyssus interpretat: qz quo diuini dubitauit: eo psum-
 dius affectum dñice passioſ credidit z mysteriū diuini-
 tatis agnouit. vñ dixit: Dominus me? z de? me?
 Mattheus aut interpretat donatus: qz dei munere
 de publicano euāgelista factus ē. **Seqr:** Et iacobus
 alphei z thadæus. **RABA.** Iste iacob? ē qui i euā-
 gelij frater dñi noīat: z etiā i epistola ad galathas
 qz maria vxor alphei foroz fuit marie matris domi-
 ni quā iohānes euāgelista maria z cleophe noīauit:
 fortasse qz idē cleophas z alpheus ē dicit? Uel ipsa
 maria defuncto alpheo post iacobū natū: nupit cleo-
 phe. **REMI.** Et bñ dñi fili? alphei. i. iusti siue docti
 qz nō solū vitia carnis supplātauit: s; etiā curā car-
 nis cōtempnit. nā cuius meriti fuerit: testes sunt apli
 q̄ eū ep̄m hierosolymitane ecclē ordinauerunt. vñ z
 ecclēastica historia inter cetera de eo dicit: Quia car-
 nem nūq; comedit: z vinū z ficerā n̄ bibit. Balneis
 z lineis vestibus non ē vsus: die noctuq; flexis geni-
 bus orabat. Adeo etiā magni meriti fuit vt ab om-
 nibus iustus vocaret. Thadæus aut ipse ē quē lucas
 iudā iacobi z frēm iacobi appellat cuius epla in ec-
 cleſia legit: in qua se frēm iacobi noīat. **AVG.** de
 cō. euā. Nōnulli aut codices hñt Lebbei. qui autē
 vñq; phibuit duobus vel tribus noībus vñū boīez
 vocari? **REMI.** Judas aut interpretat? oſessus: eo qz
 filiū dei oſessus sit. **RABA.** Thadæus aut siue leb-
 beus interpretat? cozeulus. i. cordis cultor. **Sequr:** Si-
 mon chananæus z iudas scarioth qui tradidit eum.
HIERO. Simō chananæus ipse ē qui ab alio euā-
 gelista scribit? zelotes: chana quippe zelus interpretat.
 Judas aut scarioth vel a vico i quo ortus est: vel ex
 tribu isachar vocabulū sūpsit: vt quodā vaticinio in
 cōdēnationē sui natū sit. Isachar enī interpretatus est
 merces vt significet p̄ciū pditoris. **REMI.** Inter-
 ptat aut scarioth memoria dñi: qz secutus ē dñm: si-
 ue memoriale mortis quādiū meditatus est i corde
 suo vt dñm traderet i mortē: seu suffocātū: qz seipm
 strāgulauit. Et sciēdū qz duo discipulū hoc noīe sūt
 vocati p quos oēs christiani designātur: p iudam ia-
 cobi illi qui in cōfessione fidei pseuerauerāt: p iudā
 scariothē illi qui relicta fide retro ouertit. **GLO.**
 Duo z noīatum expmunt: vt iugalit societas appro-
 bet. **AVGV.** xviii. de ciuita. dei. Elegit ḡ. hos i di-
 scipulos quos z aplos noīauit hūiliter natos: inbo-
 noratos: illuminatos: vt quicquid magnū eēt z fa-
 cerēt: ipse i eis eēt z faceret. Dabit iter eos vnū
 quō malo vtens bñ: z sue passioſ ipleret dispositū:
 z ecclē siue tolerandoz maloz pberet exemplum.
RABA. Qui etiā nō p iprudētiā iter aplos eligit.
 magna ē enī vitas quā nec aduersarius minister in-
 firmat. Voluit etiā a discipulo pdi: vt tuo vitio pro-
 ditus modeste feras tuū errasse iudiciū: pisse bñficiū

Duos duodeci misit iesus: p̄cipi-
 ens eis z dicēs: In uia gētū ne abi-
 ritis: z i ciuitates samaritanoz ne i-
 traueritis: s; poti? ite ad oues q̄ pie-
 rūt dom? isrl. Eūtes aut p̄dicate di-
 cētēs: qz appropinqbit regnū celoz.
 Infirmos curate: mortuos suscita-

te: leproſos mūdare: demones eijci-
 te. gratis accepistis gratis date.

GLO. Quia manifestatio spūs vt apostolus dicit
 ad vtilitatē ecclē dat: p? datā aplis p̄tātē: mittit eos
 vt p̄tātē ad alioz vtilitatē exequat. vñ dñs: Hos duo
 decim misit iesus. **CHRY.** Attēdite autē opportu-
 nitatē missionis. Postq; enī viderēt mortuū suscitā-
 tem: mare icrepātē: z cetera huiusmōdi: z sufficienter
 v̄tutis ei? demōstrationē susceperāt p vba z per opa-
 tic eos mittit. **GLO.** Mittēs autē docet eos quo
 eant: qd p̄dicēt: z qd faciāt. Primo qdē quo eāt. vñ
 dñs: P̄cipiēs eis z dicēs: In uia gētū ne abieritis
 z i ciui. samarita. ne itraue. sed poti? ite ad oues que
 pierūt dom? isrl. **HIERO.** Nō ē aut dñus locus
 iste ei p̄cepto quo postea dñs: Eūtes docete oēs gen-
 tes. qz hoc añ resurrectionē: illud p? resurrectionem
 p̄ceptū ē. Et oportebat p̄mū aduētūz christi nūciare
 iudeis: ne iustā haberēt excusationē dicētēs iō se do-
 minū reieciſse: qz ad gētes z samaritanos aplos mi-
 serit. **CHRY.** Nō etiā p̄mo ad iudeos mittit: vt q̄ſi
 qdam palestra in iudea exercitati: ad agones orbis
 terraz intrarēt: z velut quosdā pullos debiles ad vo-
 landū eos inducēs. **GREGO.** i. bo. Uel qz p̄us soli
 iudee voluit z postmodū gētib? p̄dicari: q̄ten? redē
 ptoris n̄ſi p̄dicatio a p̄pis repulsa: gētilēs p̄flos q̄ſi
 extraneos q̄reret. Erāt etiā tūc qdā q̄ de iudea vocā-
 di eēt: z de gentilib? vocādi nō eēt: q̄ nec ad vitā
 reparari mererent: nec tñ graui? de contēta p̄dicati-
 one iudicari. **HYLA.** Legis etiā lectio obtinere p
 uilegiū euāgelij debebat: hoc minus isrl sceleris sui
 excusationē habitur? qz plus sedulitatis in admoni-
 tione sensisset. **CHRY.** Itē ne estimarēt qz christo
 ouitiebant z demoniacū eū vocabant: qz ppter hoc
 eos odio haberēt: p̄mū eos emēdare studeat: z ab
 oib? alijs discipulos adducēs eis medicos z docto-
 res mittit: z nō solū phibuit alijs annūciare añq; iu-
 deis: sed neq; uia q̄ ad gētes fert p̄tingere ocedebat
 qd̄ signat eū dicit: In uia gētū ne abieritis. Et qz sa-
 maritani dñi erāt iudeis: q̄uis faciliores eēt vt cō-
 uerterent ad fidē: tñ neq; samaritanis pulq; iudeis
 p̄dicari pmisit. vñ dicit: Et i ciuita. sama. ne itraueri.

GLO. Samaritani qdē fuerūt gētilēs dimissi in
 terra israel a rege assyrioz p? captiuitatē ab eo factā
 z multis piculis coacti ad iudaismū sūt ouerſi: circū-
 cisionē z qnq; libros moysi recipiētes: cetera vō oi-
 no abhorrētēs: vñ iudei samaritanis nō couebant.
CHRY. Ab his ḡ discipulos auertēs ad filios isrl
 mittit quos oues perecūtes vocat: nō abscondens: vñ
 diq; ueniā eis excogitās z attrahēs eoz mētē. **HY-
 LA.** Qui tñ lz oues vocēt: in christū lupoz ac vipe-
 raz linguis z faucib? seuierit. **HIERO.** Iuxta tro-
 pologiā vō precipit nobis q̄ christi cēsemur noīe ne
 i uia gētū z hereticoz ambulēm? errozē: vt quoz
 religio sepata ē: separet z vita. **GLO.** Postq; aut
 docuit eos quo eāt: insinuat qd̄ p̄dicēt. vñ subdit:
 Eūtes aut p̄dicate dicētēs: qz appropinquit regnū
 celoz. **RABA.** Sic appropinque dñi regnū celoz
 p collatā nobis fidē inuisibilis creatoris: nō aut aliq̄
 motione electoz. Recte aut celi vocāt̄ ſci q̄ dei fide
 retinent z diligūt charitate. **CHRY.** in bo. Vides
 mysterij magnitudinē: vides aploz dignitatē: n̄bil

tenibile p̄cipiūt dicit: vt moyses ⁊ p̄phete: sed noua q̄dā ⁊ inopinata. Illi enī terrena bona p̄dicauerunt hi autē regnū celoz ⁊ oīa q̄ illic sūt bona. **GREG.** i ho. Adiuncta sūt a p̄dicatozib⁹ sanctis miracula: vt iudē v̄bis daret virt⁹ ostensa: ⁊ noua facerent q̄ noua p̄dicaret. vñ seq̄t: Infirmos curate: mortuos suscita te: leprosos mūdare: demones eicite. **HIERO.** Ne enī hōib⁹ rusticanis ⁊ absq; eloquiū venustate indoctis ⁊ illiteratis nemo credēt pollicētib⁹ regna celoz: dat p̄tātē p̄dicta faciēdi: vt magnitudinē p̄missoz p̄bet magnitudo signoz. **HYLA.** Tota at̄ v̄tutis dñice p̄tās i aplis refert: ⁊ q̄ i adā imagine ⁊ similitudine dei erāt figurati: nūc p̄fectā ch̄risti imaginē sortiuūt: ⁊ q̄quid maloz a de corp̄i sathane in s̄inct⁹ itulerat: hoc rursum ipsi de cōsione dñice p̄tātis emēdēt. **GREG.** in ho. Dec autē signa i exordio ecclēsie necessaria fuerūt: vt enī fides cresceret credentiū: miraculis erat nutriēda. **CHRY.** Postea autē steterūt reuerētia fidei v̄biq; plātata. Si at̄ ⁊ postea scā sūt: paucā ⁊ aucta fuerūt mala: tūc. n. suā demōstrat potētā. **GREG.** i ho. Scā tñ ecclēa quotidie spiritaliū facit qd̄ nūc p̄ aplos cozpaliē faciebat. q̄ nūmiz miracula tāto maiora sūt: q̄to p̄ hec nō cozpa: s; aīe suscitant. **REMI.** Infirmi q̄ppe sūt ignaues q̄ n̄ h̄nt vires bñ viuēdi. Leprosi sūt inūdi ope vel delectatione carnali. Mortui sūt qui opa moztū agūt demōnaci sūt i p̄tātez diaboli redacti. **HIER.** Et q; semp̄ dona spiritalia si merces media sūt: viliora sūt: adiūgīt anaricie cōdēnatio cū subdit: Gratis accepistis grati date. q. d. Ego magister ⁊ dñs absq; p̄cio vobis hoc tribui: q̄ ⁊ vos sine p̄cio date. **GLO.** Hoc autē dicit ne iudas qui loculos habebat de p̄dīcta p̄tāte pecuniā cōgregare vellet dānans ⁊ hic p̄fidia simoniace hereseos. **GRBGO.** i ho. P̄feciēbat nāq; nōnullos donū accepti sp̄s i v̄sum negociationis is̄lectē: ⁊ miraculoz signa ad auaricie obsequiū declinare. **CHRY.** Vide autē q̄līe moztū diligētā nō min⁹ h̄z q̄ signoz: mōstrās qm̄ signa sine his nihil sūt. Etenī supbia eoz cōprimūt dicēs: Gratis accepistis ⁊ ab amore pecuniaz mundos eē p̄parat dicens: Gratis date. Vel vt nō videat eoz eē bñficiuz ait: Gratis accepit. q. d. nihil vos de v̄stro largimur nisi suscipiētib⁹. neq; enī mercede hoc accepistis: neq; laboratēs i ea grā. gratis enī accepistis: ita igit̄ alijs date: neq; enī est condignū p̄ciū eoz inuenire.

Nolite possidere auz neq; argētū neq; pecuniā i zonis uestris: non perā in uia neq; duas tunicas neq; calciamēta neq; uirgā. Dign⁹ ē enīz operariū cibo suo.

CHRY. Quia spiritaliū mercationē supra dñs p̄bibuerat: dñter radicē omniū malozum euellēs ait: Nolite possidē auz neq; argentiū. **HIERO.** Si. n. sic p̄dicat vt p̄ciū nō accipiant sup̄flua est auri ⁊ argenti nummozq; possessio. Nā si hoc habuissent videbant nō cā salutis hōiū: s; cā lucri p̄dicare. **CHRY.** Per hoc q̄ p̄ceptū p̄mo quidem discipulos facit nō esse suspectos. Secūdo ab oī eoz liberat solitudinē: vt vacatōem omnem tribuat v̄bo dei.

Tertio docet eos suā v̄tutē. Hoc nēpe eis postea dixit: Nūqd̄ aliqd̄ defuit vobis qm̄ nisi vos sine sacculo ⁊ pera. **HIERO.** Qui autē diuitias detricauerat q̄ p̄ auz ⁊ argētū ⁊ es signant: p̄p̄modū ⁊ vite necessaria aputat: vt apli doctozes vere religionis q̄ in stituebant oīa dei puidētia gubernari: seip̄os cōdērent nihil cogitare de crastino. **GLO.** Unī addit: Neq; pecuniā i zonis uestris. Duo enim sūt genera necessarioz: vñū quo emunt necessaria: qd̄ itelligit̄ p̄ pecuniā i zonis: aliud ipsa necessaria qd̄ itelligit̄ p̄ perā. **HIERO.** Per hoc autē q̄ dicit: Neq; peram i via. arguit p̄hos q̄ vulgo appellant̄ bacche op̄cite q̄ cōtēptozes seculi ⁊ oīa p̄ nibilo ducētēs: cellariū secū vebāt. Seq̄t: Neq; duas tunicas. In duab⁹ tunicis duplex mihi videt̄ inuere vestimētū: nō q̄ i locis scythie ⁊ galiali viuētib⁹ vna q̄s tunica debeat eē otent⁹: s; q̄ i tunica vestimētū itelligam⁹: ne alio vestiti aliud nobis futuroz timore referuem⁹. Seq̄tur: Neq; calciamēta. Et plato ē p̄cipit illas duas cozp̄is sumitates nō eē velādās: nec assuefieri debēt mollicie capitis ⁊ pedū. cū enī hec habuerit firmatē: cetera robustiora sūt. Seq̄t: Neq; uirgā. Qui enī dñi habem⁹ auxiliū: baculi p̄fidii cur q̄ramus. **REMI.** Dñdit etiā dñs his v̄bis: q; scī p̄dicatozes renocati sūt ad p̄mi hōis dignitatē: q̄ q̄d̄iu celestes renocati sūt ad p̄mi hōis dignitatē: q̄ q̄d̄iu celestes possedit thesauros ista nō occupauit: s; moztū peccādo illa amisit: ista desiderare cepit. **CHRY.** in ho. Felix autē ē ista mutatio. nā p̄ auro ⁊ argento ⁊ huius mōi acceperūt p̄tātē curādī ifirmos: suscitādī moztuos: ⁊ alia huiusmōi. vñ nō a p̄ncipio dixit eis: Nō possideatis auz vel argētū: s; qm̄ dixerat: Leprosos mūdare: demones eicite. Et quo p̄z q̄ angelos eos ex hōib⁹ vt ita dicā cōstituit: ab oī soluens vite hui⁹ solitudinē vt vna sola detineat̄ cura q̄ ē doctrine. A q̄ ⁊ eos soluit dicēs: Ne solici sitis qd̄ loq̄mini. q̄ re qd̄ videt̄ eē valde onerosū ⁊ graue: hoc maxie leue eis oñdit ⁊ facile. Nihil enī ē ita iocūdū vt a cura ⁊ solitudine erūtū eē ⁊ maxie cū possibile fuerit ab hac erutos i nullo minorari deo p̄rite ⁊ p̄ oīb⁹ nobis effecto. **HIERO.** Et q; nudos quodāmodo ⁊ expeditos ad p̄dicādū aplos miserat ⁊ dura videbat eē dditio magistrōz: seueritatē p̄cepti sequētī snia temperauit dicēs: Dign⁹ ē enī opari⁹ cibo suo. q. d. Tantū accipite q̄ntū i vestitu ⁊ victu vobis necessariū est vñ apls: Dñtes victū ⁊ vestitū his otētī sim⁹. ⁊ alibi dicit his q̄ cathetizat̄ ei q̄ cathetizat i oīb⁹ bonis: vt quoz discipuli metūt spiritalia s̄ortes faciāt eas carnaliū suoz n̄ i auariciā: s; i necessitatē. **CHRY.** A discipulis autē aplos cibari oportebat: vt neq; ipsi magna saperēt aduersus eos q̄ docebāt: sicut oīa p̄ bētes ⁊ nihil accipiētēs: neq; rursus illi abscedāt q̄si ab his despecti. Deinde vt nō dicāt apli: Mēdicātes q̄ nos iubet viuē: ⁊ i hoc verecūdarent: mōstrat hoc eis debitiū eē oparios eos vocās: ⁊ qd̄ oaf mercedē appellās. n̄ enī q; aplos i f̄monib⁹ opatio erat estis mare debebat v̄z eē bñficiū qd̄ p̄stabāt. ⁊ iō dicit: Dign⁹ ē opari⁹ cibo suo. Hoc autē dixit: Nō q̄d̄ez oī dens tāto p̄cio aplicos dignos eē labores: sed aplis legē iducēs ⁊ tribuētib⁹ suadēs: q; qd̄ ab ipsis oaf: debitiū ē. **CHRY.** Nō q̄ ē venale euāgelii: vt. p̄ te poralib⁹ p̄dicet. Si enī sic v̄dūt: magnā rē vili vendunt. Accipiāt q̄ p̄dicatozes sustentationē necessitatē

na 5 veritate. **HIE.** In h' etiā occulte salutationes
 hebrei ac syri simonis expōsit. Qd enī grece dīr **A**be
 re & latine **Aue**: hoc hebraico syroq; sermone appel
 lat **Salēlach** siue **Samalach**. i. par tecū. Qd aut p
 cipit tale ē: Introeītes aut pacē impcāmī hospiti: &
 q̄m in vobis ē discordie bella sedate. Sinaut orta
 fuerit dīctio vos mercedē hēbitis de illata pace: il
 li q̄ habē noluerūt: bellū possidebūt. vñ seq̄r: Et si q̄
 dē fu. do. il. di. ve. par v̄sa sup eā. si at non fu. di. par
 v̄sa ad vos reuertet. **REMI.** Quia. s. aut erit q̄sq;
 p̄destinat ad vitā: & celeste v̄bū seq̄r qd audit. aut
 si null' audire voluerit: ipse p̄dicatoz sine fructu nō
 erit: q̄ ad eū par reuertit qm ei a dño p labore sui
 opis recōpēfat. **CHRY.** in ho. Instruit ḡ eos dñs
 qd nō pp̄ h' expectet ab alijs p̄salutari: qz docebat:
 s; aīcedere salutiōe alios honozādo. Deinde mō
 strāt qd nō sola salutiō: s; bñdictio p h' qd dīc: Si
 fue. do. di. ve. sup eā. **REMI.** Docuit ḡ dñs discipu
 los suos offerre pacē i introitu dom' vt salutiōe
 pacis eligēt dom' digna vel hospes: ac si patēt dis
 ceret: vñ offerte pacē: qz aut accipiēdo dignos:
 aut nō accipiēdo indignos se manifestabunt. q̄uis
 enī fama ppli dign' elect' sit hospes: tñ salutand' ē
 vt magis sua dignitate p̄dicatores vocēt: q̄ vltro se
 ingerēt videant. hec aut par paucoz verboz ad totā
 exploratōez digne dom' vel hospitiis pōt referri.
HYLA. Salutat ḡ apli domū cū paci affectu: s; ita
 vt pot' par dicta sit q̄ data. Porro aut pacē ppriā
 q̄ viscera miseratiōis sūt nō oportē in eā venire nisi
 sit digna: q̄ si digna repta nō fuerit: factm pacis cele
 stis intra ppriā aploz cōsciām ē cōtinēdū. In eos at
 q̄ celestis regni p̄cepta respuerint: egressu aploz &
 signo pulueris a pedib' excussis eterna maledictio re
 linq̄r. vñ seq̄r: Et q̄cūq; n̄ rece. vos: neq; au. f. ve. ex.
 fo. de. do. vel de ciuitate. erantite puluerē de pedib'
 v̄ris. Erisite enī i loco cū loco videat eē cōio. Totū
 ḡ qd ē illi dom' excusso puluē pedū relinquit: nū
 bilq; sanitatis de insūstētū aploz vestigijs mutuat.
HIE. Puluis etiā excuss' de pedib' i testimoniū
 laboris sui: qd ingressi sūt ciuitatē: & p̄dicatio aplica
 ad illos vsq; puenit. Siue excuss' puluis: vt si tol
 lerabilius erit terre sodomoz q̄ illi ciuitati q̄ nō res
 cipit euāgelū: nihil ab eis accipiāt: nec adiūctū qdē
 necessaria q̄ euāgelū sp̄uerint. **RABA.** Vel ali
 ter: Pedes discipuloz ipsū opus incessuq; p̄dicatio
 nis signāt. Puluis v̄o quo aspgūt: terrene leuitas ē
 cogitatiōis: a q̄ etiā sumi doctozes imunes eē neq;
 unt: cū p auditorib' solliciti salubrib' curis intēdūt:
 & q̄m p itinera mūdi: vno calcaneo terre puluerē les
 gūt. Qui ḡ sp̄uerint doctrinā docētū: sibi labores
 & picula tediūq; sollicitudinū ad testimoniū sine dā
 natiōis inflectūt. Qui v̄o receperint v̄buz: afflictōes
 curasq; doctoz q̄s p se tolerabūt in argumētū sibi
 v̄tūt hūilitatis: & ne leuis culpa videat eē aplos nō
 recipē subdit: Amē di. vo. tole. erit terre sodomoz &
 gomoz. in die iū. q̄ illi ciuitati. **HIE.** Quia sodomi
 tis & gomozis nō fuit p̄dicatū: hinc aut cū p̄dicatū
 sit nō recipit euāgelū. **REMI.** Vel qz sodomite
 & gomozei inter vitā carnis & hospitales fuisse les
 gūt: q̄uis non tales hospites receperint sic apli.
HIE. Si aut tolerabilius erit terre sodomoz q̄ illi
 ciuitati q̄ nō recipit euāgelū: ḡ inē pctōzel supplicia

diuersa sūt. **REMI.** Spiritaliū tñ sodomoz & gomoz
 mozeoz mentionē facit: vt p h' demōstret: quia illa
 pctā sūt deo magis odibilia q̄ sūt 5 naturā: p q̄bus
 delet' ē mūd' aq̄s diluui: q̄tuoz ciuitates subuerse
 & mūd' quotidie diuersis malis affligit. **HYLA.**
Mystice aut instruit nos dñs nō imisceri eoz do
 mib' aut familiaritatib' q̄ christū aut inflectāt: aut
 nesciūt: & in q̄cūq; ciuitate interrogare q̄s eoz habi
 tatiōe sit dign' .i. sicubi ecclia sit & christ' habitatoz.
 neq; quoq; alibi trāsire: qz hec ē dom' digna & ius
 tus hospes. Judeoz at plures erāt futuri quoz tā
 tus in fauore legis affect' eēt: vt q̄uis p admiratio
 nē opez i christū credidisset: tñ i legi opib' morare
 tur: alij v̄o explorande libertatē q̄ i xpo ē curiosi: trā
 sire se ad euāgelia ex lege eēt simulaturi. Multi et
 in heresim p intelligētie pueritatē traducerent. Et
 qz istiusmōi oēs penes se eē veritatē catholicā mē
 tūt domo ipsa. i. ecclia caute vtēdū est.
Ecce ego mitto vos: sicut oues i
 medio lupoz. Estote ergo pruden
 tes sicut serpētes: & simplices sicut
 colūbe. Cauete aut ab hoibus. Tra
 dent eni vos cōcilijs: & in synagogis
 suis flagellabūt vos: & ad p̄sides &
 ad reges ducemī ppter me: in testi
 monium illis & gentibus.
CHRY. in ho. Quia supi' aploz remouit sollicitu
 dinē & signoz eos onsiōe armauit: osequēter p̄dicat
 eis mala q̄ debebat eis contingē. p̄mo qdē vt viscerēt
 p̄scie ei' v̄tūtē. secūdo vt null' suspicaret: qm ppter
 ibecillitatē magistri hec eis supuenirēt mala. tertio
 vt ipsi sustinētes nō obstupescerēt dū iopinabiliter
 p̄ter sp̄ez euenirēt. q̄rto vt h' audietes nō turbēt i
 tpe crucis. deinde vt discāt qm noua hec plij lex est.
Aud' .n. mittit: a suscipiētib' iubet cibari. Neq; i h'
 sistit: s; vlteri' suā v̄tūtē ondit dicēs: Ecce ego mitt.
 vos sic oues i me. lupoz. Ubi cōsiderādū qz nō sim
 pliciter ad lupos: s; i medio lupoz mittit: vt hic suā
 v̄tūtē magi demōstret cū oues lupos supauerit: etiā
 in medio lupoz existēs: & plūmos morsus accipiē
 tes ab eis: nō solū nō cōsumit: sed & illos cōuertunt.
Multo at mirabili' ē & mai' trāsmutare mētes eo
 rū q̄ interficē eos. Inter lupos aut ouū māsfuetudi
 nē eos docet onde. **GRE.** in ho. Qui. n. locū p̄dis
 catoris suscipit mala inferre nō debet s; tolerare: vt
 ex ipsa sua māsfuetudine irā sumētū mitiget: & pctō
 rū vulnera ipse i alijs afflictōib' vulneratus sanet.
Quā etiā qm zel' rectitudinis exigit vt erga subditos
 seniat: furoz ipse de amore sit nō de crudelitate: q̄te
 nus & iura discipline foris exhibeat & int' p̄ma pie
 tate diligat quos foris castigat. Multi aut cū regū
 minis iura suscipiūt: ad lacerādos subditos inarde
 scūt: terrozē ptātis exhibēt: dñi videri appetūt: p̄res
 se eē mime recognoscūt: hūilitatis locū in elatiōe
 dominatiōis imurat. & siq̄ extrinsecus blandiunt
 tur: intrinsecus seniūt. de q̄bus dī: Veniūt ad vos i
 vestimentis ouū: intrinsec' autē sūt lupi rapaces.
Contra q̄ nobis cōsiderādū ē: qz sic oues int' lupos

mittit: sensu seruantes inocentie: morsum malicie no habeamus. **HIE.** Lupos aut scribas et phariseos vocat qd snt clerici iudeoz. **HYLA.** Lupos etiā significat oēs hos qd vesano furore in aplos desequuti erāt. **CHRY.** in bo. Maloz aut erat eis cōsolatio mittētis vti. Et iō an oia posuit dicēs: Ecce ego mitto vos. q. d. Ne turbemī qm i medio lupoz mittimī. possū enī facere vt nihil mali sustineatis: nō solū lupis nō suppositi: s; leonib; terribiliozes esse eti: sed ita expedit fieri. hoc enī vos clariozes facit et meā vritē magis diuulgat. deinde vt aliqd etiā a se ipsis inferāt: et nō sine cā coronari estimēt: subdit: **Estote g; pui. sic ser. et sim. sic colūbe.** **HIE.** Ut per prudētiā deuitēt insidias: p simplicitatē n faciāt malū. Et serpētis astutia ponit in exēplū: qz toto corpore occultat caput: vt illud in quo vita est ptegat. Ita nos toto piculo corpis caput nostrz qd christus ē custodiam; i. fidē integrā et incorruptā suare studeamus. **RABA.** Solet etiāz serpēs eligē strictas rimas p qz transiens veterē pellē eruat. similiter pdicator trāsies p angustā viā veterē hoīem oīno deponat. **REMI.** Dulcē etiam oīs pdicatozes serpētis prudētiā monet habere: qz pīm hō p serpētē decept; ē. ac si dicēt: qz hostis callid; fuit ad decipiendū: vos prudētes sitis ad liberādū. ille laudant li gmū: vos laudate crucis vritē. **HYLA.** Ille aim p mo molliozis ser; aggressus ē: et cōionē mortalitatis spopōdit. Pari g; opportunitate introspecta vni uscuīq; natura et voluntate vboz adhibēda prudētia ē: spes futuroz bonoz reuelāda: et qd ille mētīr; ē: nos pdicem; ex vero fm sponsonē dei angelis filies futuros eē qd credāt. **CHRY.** in bo. Sic at prudētiā serpētis oportet habē vt i pncipalib; nō le damur sic et simplicitatē colūbe i nō vindicādo cui; iniūsta patimur: neq; p insidias alicui nocēdo. **REMI.** Ideo aut oīs hec duo sociavit: qz simplicitas absq; prudētia facile decipi pōt. et prudētia piculosa ē nisi simplicitate tēpē alicui nocēdo. **HIE.** Simplicitas at colūbar; ex spūsci specie demōstratur. vñ dicit apls: Malicia puuli estote. **CHRY.** in bo. Quid aut duri; his fiet iussionib;: nō. n. sufficiens est pati mala: s; neq; turbari cēdit; qd ē colūbe. ita enī nō p irā: s; p māstuetudinē extinguit. **RABA.** Qd aut lupi de qb; supra dixerat sint homines ondit cū subdit: Cauete at ab hoib;. **GLO.** Ideo aut necessariū ē vt sitis sicut serpētes. i. astuti: nā s; sūā cōstuetudinē tradent vos: pzinū in cōsiliis. phibēdo ne pdicētis in noīe meo. deinde incorrectos flagellabunt vos. tandē ad reges et pfides ducemī. **HYLA.** Qui extorqre silētū vrm aut cōiuētiā tētant. **CHRY.** in bo. Mirādū ē at qlit h; audiētes nō statim abscēsserāt hoīes qd stagnū illud nūq; egres si fuerāt circa qd piscabant;: qd nō virtutis eoz erat solū: s; sapiētie doctoris. Unicuiq; enī maloz mitigationē adiūgit. vñ et h; dicit: Propē me. nō. n. pua cōsolatio ē ppē christū pati: qm nō ut pnciosū et nociuū hec patiebant. Et itez addidit: In testimoniū illis. **GRE.** Qui. s; psequēdo mortē intulerūt: vñ qd vidēdo nō sūt mutati. Mors qppe scōz bonis ē in adiutoriuū: mal; i testimoniū: vt inde pueri sine excusatione pereāt: vñ electi exemplum capūt vt viuūt. **CHRY.** in bo. Hoc aut eos cōsolabat;: nō qz aliozū

cupiebant penā: s; vt fidētiā habeāt: qm vbiq; cū hnt pūte et psciētē. **HYLA.** Nō solū at h; testimonio excusatio ignozate diuinitatis adimēda ē psequētibus: s; etiā gentib; fia pandēda credēdi christum pūaciter: inter sententiū penas cōfessoz vocibus pdicātū: et hoc ē qd subiungit: Bentibus.

Cū aut tradēt vos: nolite cogitare quō aut qd loquamī. Dabit enīz uobis in illa hora qd loquamī. Nō enī uos estis q loqmī: sed spūs pñs uestri qui loquitur in uobis.

CHRY. in bo. Cū pmissis cōsolatiōib; nō puā et aliā apponit. vt enī nō dicerēt: qlit suadē poterim; hoib; talib; psequētib;: psecutiōibus existētib;: inbet eos de rñsione cōfidere dicēs: Cū at tra. vos. nō. co. quō aut qd loqmī. **REMI.** duo at dicit: Quō aut qd. quoz vñ refert ad sapiētā: alter ad oīs officiu. Quia enī et ipse submistrabat vba q loqrent;: et sapiāz q ea pferrēt: nō fuerat necesse scīs pdicatoribus qd loqrent;: aut quō. **HIE.** Cū enī ppter christū dicamur ad iudices voluntatē tū nostrā p christo debem; offerre. Letez ipse christ; q in nobis habitat loquitur p se: et spūsci in midendo grā mistrabitur. **HYLA.** Fides enī nra oib; pceptis diuine voluntatis intēta: ad rñsionē scie instruet;: in exēplo hñs abraā cui postulata ad hostiā isaac: non desuit aries ad vicinā. Et iō sequit;: Nō enī uos estis qui loqmī: s; spūs pa. ve. q lo. i vobis. **REMI.** Et ē sensus: Vos accedit; ad certamē: s; ego sū q plioz. Vos vba editis: s; ego sū q loquoz. **Dunc paul; ait:** An ex periciā queritis ei; q in me loq; xps. **HIE.** Per hoc autē ad pphetaz eos dignitatē reducit: q. s. dei spū sūt locuti. Cū aut h; dicit: Ne solici sitis qd loqmī. alibi dicit: Parati sp ad satisfactiōz boi potēti vos rōnē de ea q in vobis ē spe. Cū enī in medio amicoz certamē erit: inueniunt eē solici. cū aut ē iudiciū tribile et plebes insaniētes et timor vndiq; auxiliū a xpo pbet;: vt fidēt loquāt et n; obstupescāt.

Tradet aut frater fratrem i mortē et pater filiu;: et insurgēt filij in partes: et morte eos afficient: et eritis odio omnibus hoib; ppter nomen meum. Qui autē pseuerauerit usq; in finē: hic saluus erit.

GLO. Premissa cōsolatōe subdit grauiora pericula. Cū dicit: Tradet aut frater fra. i. mor. et pf. et sur. si. in pen. et mor. eos afficiēt. **GRE.** in bo. Minozem enī dolore ingerūt mala q ab extraneis: maiorē que ab illis patimur: de quoz mentib; psumebamus: qz cū dāno corpis mala nos cruciāt cbaritatē amisse. **HIE.** Hoc aut i psecutiōib; fieri crebro videm; nec vll; ē inter eos fidus affect; quoz vitia est fides. **CHRY.** Deinde qd ē mltū horribil; ap; posuit dicēs: Et erit; odio oī. hoib;. Ut enī cōes oib; fraz hostes: ita eos expellē tentabāt. Die etiam rursus apponit cōsolatio cū dicit: Propē nomē meū. Et cū hoc rursus aliud cōsolatoz ponit cū subdit:

[Marginal notes in a smaller script, partially illegible due to fading and angle.]

Qui aut pfeuerauerit vsq; in finem : hic saluus erit. Qui eni cofuenerit multi in principio quide eē vebe mētes poſtea vō diſſolui: ppter hoc ait: Qui finēre q̄ro. Que eni vtilitas ē ſeminū ī principio qdē florefc centiū: poſtmodū at̄ tabeſcētū: P̄opt̄ h̄ aut̄ ſuffici entē pfeueratiā expetit ab ipſis. **HIE.** Nō. n. cepit ſe: ſed p̄ſeſſiſſe v̄tutis ē. **REMI.** Nec inchantibus ſ; pfeuerantib; p̄miū tribuit. **CHRY.** Ne aut̄ ali; q̄s dicat: q; oīa chriſt; in ap̄loſ fecit: nihil mirabile eſt tales illoſ eē effectoſ: nihil patietes oneroſi. p̄ pter hoc ait: q; pfeueratiā eis ē op̄. Etſi eni ex p̄miſ erunt fuerint piculis aliis diſſicilioſib; ōſeruāt: et p̄ illa ruriſus alia ſuccedēt: et nō ſtabūt qn̄ inſidias pa tiāt donec vinūt. Et hoc occulte inſinuat dicēſi: Qui pfeuerauerit vsq; in finē h̄ ſalu; erit. **REMI.** i. p̄cep ta fidei nō deſeruerit: et in p̄ſecutiōib; nō deſecerit: ſalu; erit: q; p̄ p̄ſecutiōib; t̄renis p̄cipiet p̄mia regni celeſti. Et notādū q; finis n̄ ſp̄ ſignat ōſuptōz; ſ; ali qn̄ p̄ſectōz; iuxta illud: Finis legis chriſt; ē. vñ etiā p̄t̄ eē ſenſus: Qui pfeuerauerit vsq; in finē. i. ī x̄po.

AVG. xxi. de ciui. dei. In chriſto nāq; pfeuerare eſt in fide ei; p̄manere: que p̄ dilectionem opatur. **Cū autē pfequent; nos ī ciuitate iſta: fugite in aliā. Amē dico vobis: non conſūmabitis ciuitates iſrl; dō nec veniat filius hominis.**

CHRY. in bo. Poſtq; p̄dixit terribilia illa q̄ poſt crucē et reſurrectionē et aſceſſionem eis erāt v̄tura: ruriſus ducit eos ad māſuetioza. Nō eni iuſſit eos ad p̄ſecutionē audaciter ire: ſ; fugē. vñ dicit: Cū aut̄ p̄ſe. vos ī ciuitate iſta: ſu. in aliā. Quia. n. interi; p̄ncipiuz erat ouerſionis eoz; cōdecēte v̄tū ſmone. **HIE.** Hoc eni ad illud tēp̄ referēdū ē: cū ad p̄dicatiōnez apli mittebant; q̄b; et p̄p̄e dicit; ē: In viā gētū ne abierint: qd̄ p̄ſecutionē timere nō debeāt ſ; declina re. qd̄ qdē videm; in p̄ncipio feciſſe credētes qn̄ or ta hieroſolymis p̄ſecutione diſp̄i ſūt ī vniuerſam; iu deā: vt tribulatiōiſ occaſio fieret euāgelij ſeminariū.

AVG. 5. fauſtū. Neq; tñ ſaluator nō poterat tue ri diſcipuloſ ſuoſ quib; fugere p̄cipit. Et hui; rei p̄ or̄ exēplū p̄buit: ſ; iſtrnebat hoīſ iſirmitate: ne deū tētare audeat qn̄ h; qd̄ faciat: vt qd̄ cauere opozet enadar. **AVG.** p̄mo de ciui. dei: Potuit autēz eos amonere vt ſibi man; inferret: vt nō in manus p̄ſe quētū deuenirēt. Porro ſi hoc ille nō iuſſit aut mo nuit vt hoc mō ſui ex hac v̄ta emigraret: qd̄ migrā tib; ſe manſionē eternā p̄patuz eē. p̄miſit: quelibet exēpla apponāt gētes q̄ ignorāt deū. Maniſtū ē hoc nō licere credentib; vñū vez deū. **CHRY.** in bo. Ne at̄ dicāt: qd̄ igiſ p̄ſecutionez paſſi fugerim;: et ruriſus hinc nos abiecerint: hūc deſtruēs timorez ait: Amē dico vobis: nō ōſūmabitis. i. nō puenictis me circūcūtes paleſtinā: donec voſ aſſumāt. **RA/ BA.** Uel p̄dicat q; nō aū p̄dicatiōib; ſuis ad fidem p̄ducēt oēs ciuitates iſrl; q̄ reſurrectio dñi fuerit p̄ petrata: et in toto orbe terrarū p̄dicandi euāgelitū ptās ceſſa. **HYLA.** Uel ali;: Ex vna in aliā fugā ſuadet: q; p̄dicatio ei; p̄miū a iudea effugata tranſit ad greciā. Deinde diuerſis intra grecie vrbes ap̄loz paſſionib; fatigata. Tertio ī vniuerſis gētib; demo

rat: ſed vt oñderet gentes qdē ap̄loz p̄dicatiōi cre dituras: vez vt reliquū iſrl; crederēt eē aduētū ſuo debitū ait: Nō oſſi. ciui. iſrl. i. p̄ plenitudinē gētium qd̄ erit reliquū iſrl; ad implēdū numez ſcōz; futuro claritatis chriſti aduētū ē in eccleſia ſuccandū.

AVG. in epla ad bono. Faciāt ḡ ſerui chriſti qd̄ p̄ cepit vel p̄miſit ſicut ipſe fugit in egyptū: fugiāt oīo de ciuitate in ciuitate: qn̄ eoz; q̄ſc; ſpiritualiter a p̄ſe cutozib; q̄rif: vt ab aliis q̄ nō ita req̄rūt nō deſerat eccleſia: ſ; p̄beant cibaria ōſeruis: quos alii viuere nō poſſe nouerūt. Cū aut̄ oīm. i. ep̄oz clericoz; et lai eoz; ē cōe piculū: hi q̄ aliis indigēt n̄ deſerāt ab his q̄b; indigēt. aut̄ igiſ ad loca munita oēs trāſcāt: aut q̄ h̄nt neceſſitatē remanēdi nō relinquāt ab eis per quos illoz eccleſiaſtica eſt ſupplēda necitas: vt vel p̄ter viuāt vel p̄ter ſufferāt qd̄ eos p̄familias vo let pati. **REMI.** Preterea ſciēdū ē q; ſic p̄ceptū p ſeuerādi in p̄ſecutiōib; ſp̄calit̄ ad ap̄loſ p̄met: et ad eoz; ſucceſſorez viroſ fortes: ſic ſ; lnia fugiēdi ſatis ouenit infirmis in fide: q̄b; deſcendit pius magi ſter: ne ſi vltro ad martyriū obtuliſſent: fortaiſis po ſiti in tormentis negarēt: leui; eni erat fugere q̄s ne gare. Sed q̄uis fugiendo p̄fecte fidei ōſtantiā in ſe nō oñderet: tñ magni meriti erāt: qn̄ oīa p̄ chriſto parati erāt deſerere. ſ. fugiēdo. Nū; aut̄ illis lniām fugiēdi dediſſet: dicerēt eos aliq̄ alienoſ eſſe a glo ria regni celeſtiſ. **HIE.** Spirituali; aut̄ poſſim; oī; cere: Cū p̄ſecuti voſ fuerint ī vna ciuitate. h̄ ē i ſcri pturaz libro vel testimonio: nos fugiam; ad alias ciuitates. i. ad alia volumina. q̄uis eni ōtētiouſ ſu erit p̄ſecutor: ante p̄ſidium ſaluatoris adueniet q̄ aduerſariis victoria concedatur.

Nō ē diſcipul; ſup magiſtr;: nec ſeru; ſup dñm ſuū. Sufficit diſcipu lo ut ſit ſic magiſter ei;: et ſeruo ſic dñs ei;. Si patrēfamiliaſ beelzebub uocauerūt: quantomagis domeſti cos ei;.

CHRY. in bo. Quia futuz erat vt diſcipuli cū p̄ miſſis p̄ſecutiōib; etiā diſſamati: malā opinionē pa terēt qd̄ multis oneroſi eē videbat;: hic eos ōſolaſ a ſeipſo et ab his q̄ de ipſo ſūt dicta: cui ōſolatiō nul la poterat eē eq̄liſ. **HIE.** Dñs eni lumē eternum: dur̄ credentiū: et imortalitatis parēſ diſcipulis ſuis in futurarū paſſionū ōſolatiū ante. p̄miſit: vt glorie loco amplectamur ſi oīo n̄ſo vel paſſiōib; adēque mur. vñ dic;: Nō ē diſci. ſup ma. nec ſu; ſup do. ſuū.

CHRY. in bo. Intelligēdū donec fuerit diſcipul; et ſu;: nō eſt inquā ſup magiſtr; et dñm; ſm honozif naturā. Nec mihi ea q̄ raro ōtingūt hic obſicias: ſ; ab his q̄ ſūt ī plurib; ſuſcipe hūc ſmone. **REMI.** Magiſtrū autē et dñm ſemetipſū appellat. p̄ ſuū et diſcipulū ſuoſ vult itelligi ap̄loſ. **GLO.** q. d. Ne indignem; tolerare q̄ tolero: q; oīſ ſu facies qd̄ vo lo: et magiſter docēs qd̄ vtilē ſcio. **REMI.** Et quia hec ſn̄ia min; videbat ſupiorib; v̄bis ōgrūa quo tē dant verba maniſtāt cū ſubdit;: Si patrēfamiliaſ beelzebub uocauerūt: quantomagis domeſticoſ ei;. **CHRY.** in bo. Nō dixit ſeruoſ: ſed domeſticoſ:

vt multā ad eos familiaritatē ostēderet: sic ⁊ alibi dixit: Nō dicā vos seruos: s; amicos meos. REMI. Quasi. d. Vos g̃ t̃pales honores ⁊ hūanā gloriā nō q̃ratis: dū me videris p̃ irrisiones ⁊ obprobria geñ hūanū redimere. CHRY. i. ho. Nō solū aut̃ dixit: si dom̃ d̃m̃ cōiūcti sūt: s; ipsam speciem d̃m̃: qm̃ beelzebub eū vocauerūt. HIE. Beelzebub idolū ē acherō qd̃ vocat̃ i regū voluit̃ idolū musce. Beel ipe bel siue baal: zebub at̃ musca d̃r. Principē g̃ de mōioz ex spurcissimi idoli appellabāt vocabulo: qd̃ musca d̃r pp̃ imūdiā q̃ extirpat suauitatē olei.

¶ Ne ergo timueritis eos. Nihil enim ē opertū qd̃ nō reuelet: ⁊ occultū qd̃ nō sciat. Qd̃ dico vobis in tenebris: dicite i lumie: ⁊ qd̃ i aure auditis p̃dicare super tecta. Et nolite timere eos q̃ occidūt corp̃: aiā autē nō p̃nt occidere: sed potius time te eum qui potest corpus ⁊ animāz perdere in gehennam.

REMI. Post p̃missāz orolatiōz aliā nō minores subiungit dicens: Ne g̃ timueritis eos. s. p̃secutores. Quare autē nō eēt timēdū manifestat cū subiungit: Nihil enim opertū qd̃ nō reuelet: ⁊ occultū qd̃ nō sciat. HIE. Quō g̃ in p̃nti seculo multoz vitia nesciunt: s; de futuro tpe scribit: Quā iudicabit de occultis hoim̃ ⁊ illuminabit latebras tenebrāz ⁊ manifesta faciet cōsilia cordiū. ⁊ ē sensus: Nolite timere p̃secutorz sententiā: ⁊ blasphemātū rabiē: qz veniet dies iudicij in quo ⁊ ṽra virt̃ ⁊ illoz nequitia demōstrabit. HYL A. Igit̃ nō minas nō d̃m̃ia nō p̃tates insectantū monēt eē metuēdas: qz dies iudicij nulla hec fuisse atq; inania reuelabit. CHRY. in ho. Vel aliē: Figura quidē eoz q̃ dicit̃ vniuersalez videt̃ enūciationē habē: ṽz nō de oib; s; de p̃missis solū dicit̃ ē. q. d. si dolet̃ audiet̃ d̃m̃ia: hoc cogitare: qz ⁊ ab hac suspitione p̃ paz eruemini. Uoz cāt quidē vos ariolos ⁊ magos ⁊ seductores: s; expectare parū ⁊ saluatores vos orbis terrāz vniuersi si dicēt: cū p̃ ipsos apparueritis benefactores: nec illoz attēdet̃ fm̃ōib; hoēs: s; rex veritati. REMI. Quidā at̃ dicūt qd̃ his ṽbis p̃miserit oīs discipulis suis qd̃ p̃ eos eēt reuelāda oīa occulta mysteria: q̃ sub velamē s̃e legis latebāt. ṽi apl̃s dicit: Lū conuersi fuerint ad r̃pm̃: tūc auferet̃ velamē. ⁊ ē sensus: Quare debetis timere ṽros p̃secutores: cū tāte sitis dignitatis: vt p̃ vos occulta mysteria legis ⁊ pp̃hetarū sint manifesta. CHRY. in ho. Deinde q̃s eos ab oī timore liberauerat ⁊ altiores obprobriis fecerat: nūc opportuno tpe eis loq̃t̃ de libera p̃p̃alatiōe q̃ est i p̃dicatiōe dicens: Qd̃ d̃i. vo. in tene. di. i lumie. ⁊ qd̃ i aure au. p̃di. sup tecta. HYL A. Nō legim̃ d̃m̃ solitū fuisse noctib; sermōtionari: ⁊ doctrināz in tenebris tradidisse: s; hoc dicit: qz oīs sermo eius carnalib; tenebre sūt: ⁊ verbū ei⁹ infidelib; nox est. Itaq; ab eo qd̃ dicit̃ ē cū libertate fidei ⁊ cōfessiōe est loquēdū. REMI. Est g̃ sensus: Nō dico vobis in tenebris. i. inter iudeos incredulos. Vos dicite i

lumie. i. fidelib; p̃dicare. Et qd̃ i aure auditis. i. qd̃ dico vobis secrete: p̃dicare sup tecta. i. palā corā oībus. Solem̃. n. dicit̃: In aure loq̃t̃ illi. i. secrete. RABA. Sane qd̃ ait: P̃dicare super tecta: iuxta moze p̃uētie palestine loquif: vbi solēt i tectis revidere: qz nō sūt cacuminata: s; equalia. Ergo p̃dicabit̃ in tectis: qd̃ cūcti audiet̃ palā dicit̃. GLO. Vel aliē: Nō dico vobis i tenebris. i. dū ad huc i moze carnali estis. Dicite in lumie. i. in fiducia veritatis: cū a sp̃sco eritis illuminati. Et qd̃ i aure auditis. i. solo auditu p̃cipitis. P̃dicare. ope cōplendo. Sup tecta. i. qz vos eruditi in puulo iudee loco vniuersis vrbib; i toto mūdo audacē edicite. CHRY. in ho. Sic at̃ qm̃ dicebat: Qui credit i me opa q̃ ego facio ⁊ ille faciet: ⁊ maiora his faciet. ita ⁊ hic monstrat: qm̃ oīa p̃ eos opat̃: etiā plus q̃ p̃ seipsū. q. d. p̃cipiū ego dedi: s; qd̃ plus ē p̃ vos explē valo. h̃ aut̃ nō iūgētis ē solū: s; ⁊ futuz p̃dicētis ⁊ ostēdetis: qm̃ oīa supabūt. HYL A. Cōstāter g̃ ingerēda est dei cognitio. Et p̃m̃cū doctrine euāgelice secrete: lumie p̃dicatiōis reuelādū: nō timēdo eos qd̃ cū fia lnia in corpa t̃m̃: in aīaz ius nullū ē. Et iō subdit: Et nō. ti. eos q̃ occi. cor. aīaz at̃ nō p̃nt occidē. CHRY. in ho. Uide q̃nt̃ oib; eos statuit̃ supiores: nō solū tudine solū ⁊ maledictōz: neq; picula: sed ⁊ ipsam q̃ oib; videt̃ terribilior mortē suadens pp̃ dei timorē otēnē. ṽi subdit: S; pot̃ eū. ti. q̃ pot̃ ⁊ aīaz ⁊ corpus pd̃ in gehēnā. HIE. Nomē gehēne i veteribus libris nō iuenit̃: s; p̃mō a saluatore ponit̃. Quaram̃ g̃ q̃ fit hui⁹ fm̃onis occasio: idolū baal fuisse iuxta hierlm̃ ad radices mōt̃ moria in qd̃ filea sua it̃: Nō semel legim̃: Dec vallis ⁊ pua cāpi planicies irrigua erat ⁊ nemorosa: plenāq; delicias: ⁊ loc⁹ in ea idolo d̃secrat⁹. In tāta aut̃ p̃pls ist̃ demētia venerat: vt deserta tēpli vicinia: ibi hostias imolaret ⁊ rigore religiōis delitie vinceret̃: filiozq; suos incederet̃ demoni. ⁊ appellabat̃ loc⁹ ipse gehēnā. vall̃ filioz eunon. Hoc regū volumē ⁊ p̃lypōmēnon ⁊ hieremias scribūt plenissime. ⁊ cōminat̃ de se locū ipsū impletuz cadauerib; mortuoz: vt neq; vocet̃ tophet ⁊ baal: s; vocet̃ poliādriū. i. tumul⁹ mortuorū. Futura g̃ supplicia ⁊ pene p̃petue qd̃ p̃ctōres cruciādi sūt hui⁹ loci vocabulo denotāt. AVG. xiii. d̃ ciui. dei. Hoc aut̃ nō ātea fiet q̃ aīa corpi fuerit copulata: vt nulla direptiōe sepeñt: ⁊ tū tunc recta mors aīe d̃r: qz nō viuūt ex deo. mors aut̃ corpi qz i d̃anatiōe nouissima q̃uis hō sentire nō dehinat̃ t̃i qz sensus ipse: nec volūtate sua: nec d̃ete salubris: s; colore penalis: est mors pot̃ appellata q̃ vita. CHRY. in ho. Uide at̃ rurſus: qz nō p̃mittit̃ eis liberationē a morte: sed suadet̃ otēnere mortēz qd̃ multo mai⁹ ē q̃ erui a morte. ⁊ qd̃ h̃ fm̃one ea q̃ de imortalitate sūt dogmata eis infigit.

¶ Nōne duo passeret̃ asse ueneūt? Et un⁹ ex illis nō cadet sup terrā si ne p̃re ṽro: ṽri autē ⁊ capilli capitis oēs nūerati sūt. Nolite ergo timere: mltis passerib; maiores estis uos. CHRY. in ho. Postq̃ timorē mortis excluderet̃: ne estimarent apli qd̃ si interficerētur: essent oereli

ati a deo rursus finone de prouidentia dei induc di
 ces: Nonne duo passeret asse uenirent: et vnus ex illis
 non cadet super terram sine patre vtro. **HIE.** Et est sensus:
 Si parua aialia absque deo non deciderit auctore:
 et in oibus est prouidentia: et quod in his peritura sunt sine
 voluntate dei non pereunt. vos qui erini estis non debet
 timere quod absque dei viuat, prouidentia. **HYLA.** Mysti
 ce autem quod videtur corpus atque anima est: et cui videtur: perit
 est. **Qui** ergo duos passeret asse uenirent seipsos peritum mini
 mo uident: natos ad uolandum et ad celum pennis spiri
 talibus efferendos: sed capti peccatis prouti uoluptatum et
 ad lucrum seculi uenales: totos se talibus actibus nudi
 dinant. dei autem uoluntatis ut vnus ex illis magis euo
 let: sed let constitutio dei perfecta decernit vnus ex eis
 potius decidere. Quoad modum. n. si uolarent: vnus
 essent fieretque corpus spiritale ita peritum peccato uidentis:
 aia terrenam contrahit ex uitio: forde materiam: fitque
 vnus ex illis quod tradat in terram. **HIE.** Ad autem ait:
 Vestri autem et capillorum oes numerantur. Immensa dei er
 ga homines ostendit prouidentiam et ineffabilem figurat affe
 ctum: quod nihil nostrorum deum lateat. **HYLA.** In numerum
 enim aliquid colligi diligentie est. **CHRY.** Vn hoc
 dixit non quod pilos deus numeret: sed ut diligentem co
 gnitionem et multam circa eos prouidentiam ostendat.
HIE. Deridet autem intelligentiam ecclesiasticam in 13 lo
 co: quod carnis resurrectionem negat: quasi nos et capillos
 qui numerati sunt et a tonsore decisi oes dicamur resur
 gere: cum saluator non dixerit: Vestri autem et capilli oes
 saluati sunt: sed numerati sunt. **Ubi numerus est:** scia nu
 meri demonstrat: non eiusdem numeri conseruatio.
AVG. vlti. de ciuitate dei: Quauis id ipsis capillis pos
 sit in quibus vnus redeat quicquid totidem decidit: quod si
 reditum est: quod non exhorreat illam deformitatem. **Semel**
 autem intellecto: ita nihil peritum esse in corpore: ita ut de
 forme nihil sit in corpore: simul intelligit ea que de for
 men factura fuerat enormitatem masse ipsi accessura
 esse non locis quibus membris forma turbet: uelut si o
 limo vas fieret quod rursus in eodem limbo redactum
 totum de toto ite fieret: non eest necesse ut illa pars li
 mi que in ansa fuerat ad ansam rediret: aut que fundum
 fecerat: ipsa rursus faceret fundum: duz tamen totum reuer
 teretur in totum. i. e. totum ille limbus in totum vas: nulla sui
 parte perita remearet. **Quapropter** si capilli tetiens
 tonsi ad sua loca de formiter redeunt: quod in eandem car
 nem: ut quecunque locum ibi corporis teneant: seruata prouti
 congruentia materie in utilitate uertent. **Quauis** quod
 dicit: Capilli capitis vestri non peribit: non de longitu
 dine: sed de numero capillorum posset intelligi. vnus et hic
 dicit: Capilli capiti vestri numerati sunt. **HYLA.** Neque
 enim dignum negocium peritura numerare. **Ut** igitur ni
 hil ex nobis peritum esse cognoscerem: ipso capillorum
 nostrorum supputato: numero indicat. **Nullus** igitur cor
 porum nostrorum casus est primiscedus. **Et** id subdit: **No**
 lite timere: multis pasceribus meliores estis vos.
HIE. In quo manifestum superior expositionis sensus
 expressus est: quod timere non debeant eos qui prouti corpore occi
 dere: quoniam si sine dei scia parua quoque aialia non deci
 dunt: quantomagis homo que aplica fultus sit dignitate.
HYLA. **Uel** cum dicit plurimis eos antestare pasce
 ribus: ostendit multitudinem infidelium electorum: fidelium pre
 esse quod his casus in terra est illis uolatus in celum.
REMI. Mystice autem christus caput est: apostoli capilli que pul

chre numerati dicuntur: quod nota seorum scripta sunt in celis.
Dis ergo qui confitebitur me coram
 hominibus: confitebor et ego eum coram patre
 meo qui in celis est. **Qui** autem negauerit
 me coram hominibus: negabo et ego eum co
 ram patre meo qui in celis est.
CHRY. **Et** dicit dominus timorem que discipulorum cocuti
 ebat aiam: per ea que consequuntur rursus eos confortat: non
 solum timorem eiusdem: sed et spe primorum maiorum eos eri
 gens in liberam pro palationem ueritatis dicens: **Dis** ergo
 que confitebitur ne coram hominibus: confitebor et ego eum coram
 patre meo qui est in celis. **HYLA.** **Hoc** concludendo
 dicit: quod doctrinis talibus confirmatos oportet liberam
 de deo confitendi habere constantiam. **REMI.** **Confessio** autem
 hic illa intelligenda est: de qua dicit apostolus: **Corde** credis
 ad iusticiam: ore fit confessio ad salutem. **Ne** ergo aliquis puta
 ret se absque oris confessione posse saluari: non solum ait:
Qui me confessus fuerit: sed addit: **Coram** hominibus. **Et** ite
 rum addit: **Qui** autem negauerit me coram hominibus: negabo
 et ego eum coram patre meo qui est in celis. **HYLA.** in quo
 ostendit quales nos testes hominibus fuerimus: tales apud
 deum patre testimonio eius uisuros. **CHRY.** in ho.
Ubi considerandum est: quia in pena amplius est supple
 cium: et in bonis maior retributio. **Quasi** d. **Supra**
 dasti plus: me hic confitendo aut negando: supra danda
 bo et ego ineffabilem tibi maiora dando. **Illic** enim
 ego te confitebor aut negabo. **Propter** hoc si feceris aliquid
 quid bonum: et non susceperis retributionem: ne turberis:
 cum additamento enim in futuro tempore retributio te ex
 pectat. **Et** si feceris aliquid malum et non exsolueris: uin
 dictam non contemnas. **illic** u. te excipiet pena: nisi transmu
 teris et melior fias. **RABA.** **Et** sciendum quod negare
 quod deus non sit: nec pagani prouti: sed quod non sit deus filii et prouti
 negari ab infidelibus potest. **Confitebitur** ergo aliquem filium
 apud patrem: que per filium habet accessum ad patrem. **Et** quod si
 filius dicit: **Uenite** benedicti patris mei. **REMI.** **Neg**
 abit autem negat se: quod per ipsum non habet accessum ad pa
 trem: et a respectu sue diuinitatis et patris repellitur.
CHRY. **Ideo** autem non solum fide que est secundum mentem: sed
 et confessionem erigit oris: ut erigat nos in liberam pro palationem
 et ampliore amorem: excelsos nos facies. **Dec** autem uerba ad
 uniuersos loquitur: et in persona apostolorum lo
 quitur solum. **Non** enim solos apostolos: sed et discipulos eorum
 facit uiriles. **Qui** nunc hoc seruatur: non solum cum libera pro
 palatione docebit: sed et oibus facile suadebit. **huius** enim
 ubi obseruatio multos ad apostolos adduxit. **RAB.**
Uel confitebitur quod iesu ea fide que per dilectionem operatur: ma
 da ta ei fideliter implendo: negat que preceptis non obedit.
 Nolite arbitrari: quod uenerim pa
 cem mittere in terram. **Non** ueni pacem
 mittere: sed gladium. **Ueni** enim separe
 hominem aduersus patrem suum: et filiam
 aduersus matrem suam: et nurum aduer
 sus socrum suam: et inimici hominis
 domestici eius.
HIE. **Supra** dixerat: **Ad** dico uobis in tenebris ui
 cite in lumine: nunc infert quod per predicationem sequatur di

cens: Nolite arbi. qz pa. ve. mit. in terrā. Nō ve. pa. mit. sed gladiū. **GLO.** Uel aliter cōtinua: Sicuti moys nō debet attrahere sic nec carnalis affectus. **CHRY.** Qualit̄ ḡ eis unūrit vt in vnāquāq; domū ingredienti pacē indicerēt: Qualiter etiā z angeli dixerūt: Gloria in excelsis deo: z in fra par hoibus. qm̄ hec marie ē par cuius id qd̄ egrotat incidit: cū id qd̄ litē infert sepat: ita enī possibile erit celum terre copulari. **Nā** z medicus ita reliquū cōseruat corpus: cū id qd̄ insanabile se h̄z abscederit. Ita qd̄ z i turri babel gestū ē: malā enī pacē bona dissonātia soluit. Ita z paulus eos q̄ aduersus eū cōsonabāt diuisit. **Non** enī vbiq; cōcordia bonū est: nā z latrones cōsonabāt. **Doc** aut̄ plū nō ē sui ppositi: s; illoz cōsiliū. **HIE.** Ad fidē enī christi totus orbis cōuertit̄ est. **Unaqueq;** domus z infideles habuit z credētes: z p̄pterea bellū missū ē bonū: vt rūperet par mala. **CHRY.** **Doc** aut̄ dicit q̄si discipulos cōsolans: ac si diceret: Ne turbemini: qm̄ p̄ter spem bis cōtingentibus: p̄pterea enī veni vt plū mittā: **Et** nō dixit plū: s; qd̄ difficili ē gladiū. **Uoluit** enim asperitate verborū eoz excitare auditū: vt nō in difficultate rerū deficiāt: ne aliq̄s dicat q̄ blanda suavit: s; difficultia occultauit. **Melius** ē in rebus māsfuetudinē vide re q̄ i verbis. z p̄pterea hoc i bis nō stetit: s; exponēs plū spectē ostēdit hoc eē ciuili bello difficili dicens: **Veni** enī separe hoīem aduersus patrē suū: z filiaz aduer. ma. suā: z mūrū aduer. focz suā. **In** quo ostēdit qd̄ nō solū in familiarib; erit hoc plū: s; in amantissimis z valde necessariis: qd̄ maxime christi v̄tutē ostēdit: qd̄ discipuli hec audientes z ipsi susceperūt: z aliis suaserūt. **Quāuis** aut̄ nō ipse christus hanc separationē fecerit: sed illoz malicia: tū dicit se facere s̄m scripturę cōsuetudinē. **Scriptum** ē enī: Dedit eis deus oculos vt nō videāt. **Doc** aut̄ maxime ostēdit vtus testamentū nouo eē cognatum. **Etenī** in iudeis vnūq; p̄mū inficiebat: qm̄ vitulū fecerūt: z qm̄ belphegor imolauerūt. vñ vt monstraret eūdē esse cui hec z illa placuerūt: p̄phetie meminit dicens: **Et** inimici hoīs domesticī ei. **Et** in iudeis tale aliquid cōtingit. erant enī prophete z pseudo p̄phete z plebs scindēbat: z domus diuidēbant: z hi quidē bis credebant: alij aut̄ illis. **HIE.** **Dic** aut̄ locus p̄pe h̄sde verbis in micha propheta scribit. **Et** notādum vbi cūq; de veteri instrumētō testimoniū ponit vtrum sensus tñ an z verba cōsentiat. **HYLA.** **My**stice aut̄ gladii teloz oīm acutissimū ē: in quo ius patrū z iudicij severitas z aī aduersio pctōz. **Dei** igit̄ vbi nūcupatū meminerim in gladio: qui gladii missus est i terrā. i. p̄dicatio ei hoīm cordibus infusa. **Dic** igit̄ qnq; habitātes i vna domo diuidit: tres i duo: z duo in tres. z tria ad hoīem referim. i. corp̄ z animā z volūtātē. nā vt corp̄ aīa data ē: ita z prās hoī vtēdi vtroq; vt velle indulta ē. **At** ob illud lex ē p̄posita volūtati: sed hoc tñ in illis dephēdit: q̄ p̄mi a deo figurati sūt. **S; ex** pctō atq; infidelitate p̄mi parētis sequētib; generationib; cepit eē corp̄ nri p̄ peccatū: n̄ anime infidelitas. **Volūtās** autē sua vnicuiq; adiacet: ḡ iam vni domus qnq; sūt. **Cum** ḡ inuouamur baptisimi lauacro p̄ virtutē vbi ab ozūginis n̄re pctis sepamur recisi: qz qdā oblectōe gladii dei a patris z matris affectōib; dissidem: sitq;

gratis i domo vna dissenso z domestica nono boi erūt inimica: qz ille manere in spūs nouitate gaudebit. **Et** vō q̄ a prosapie antiq̄tate deducta sūt: cōfite in bis qd̄ oblectant cōcupiscūt. **AVG.** de q̄. eū. **Uel** aliter: **Veni** separe ho. aduer. pa. sui. qz renūciat q̄s diabolo q̄ fuit fili⁹ ei⁹: **Et** filiā aduersus matrē suā. plebs dei aduersus mūdā cūitatē: h̄ ē pernitiosam societate generis humani: quā nūc babilonia: nūc egypto: nūc sodoma: nūc alijs atq; alijs noibus scriptura signat. **Nurū** aduersus focz suaz ecclesiā aduersus synagogā: q̄ s̄m carnē christi perit sponsi ecclesie. **Diuidit** aut̄ in gladio spūs: qd̄ est verbū dei. **Et** inimici hoīs domesticī ei⁹: cū q̄bus ante cōsuetudinē implicat⁹ erat. **RABA.** **Nulla** apud eos iura custodiri p̄t: inter quos fidei bellū est. **GLO.** **Uel** aliter: **Doc** dicit. q. d. **Nō** ad h̄ inf hoies veni: vt carnales affectus firmē: s; spiritali gladio. vñ recte d̄r: **Et** inimici hoīs domesticī ei⁹. **GRE.** iiii. mora. **Callidus** nāq; aduersari⁹ cū a bono rū cordib; repellit se cōspicit: eos q̄ ab illis valde cōgūtū exquirat. **Et** p̄ eoz vba blandiens loquit̄ qui plus ceteris amat: vt dū vis amoris eoz p̄orat: facile persuasionis eius gladius ad intime rectitudinis munimina irrumpat.

Qui amat patrē aut matrē plus qz me nō ē me dignus. **Et** q̄ amat filiū aut filiā sup me nō ē me dignus. **Et** q̄ nō accipit crucē suā z seq̄t me nō est me dignus. **Qui** inuenit aiā suā am p̄det illā. z q̄ p̄diderit aiā suāz propter me inueniet eam.

HIE. **Quia** añ p̄miserat: nō veni pacē mittere sed gladiū: z diuidere hoīem aduersus patrē z matrē z socri: ne q̄s pietatē religioni añferret subiecit d̄r cēs: **Qui** amat patrē aut matrē plus qz me nō ē me dignus. **Et** in cārico legim⁹ cāricoz: **Ordinavit** in me charitatē. hic enī ordo i oī affectu necessarius ē. **Amor** p̄ deū patrē aut matrē aut filios. **Si** aut̄ necessitas venerit vt amor pentū aut filioz dei amor cōparetur: z nō possit vtrūq; saluari: odiū i suos: pietas in in deū ē. **Nō** ḡ prohibuit amari patrē aut matrē: s; signat̄ addidit: **Plus** qz me. **HYLA.** **Illū** q̄ domesticas hoīm charitates dilectioni ei⁹ p̄tulerint: futuroz bonoz indigni erunt hereditate. **CHRY.** **Si** aut̄ paulus iubet p̄ oīa pentibus obedire non mireris. in illis enī solū dicit obediēdū q̄ nō nocet pietati: etenī sc̄n̄ ē oēm eis aliū reddē honorē. **Cū** aut̄ apli⁹ debito exegerit: nō oportet assentire. **Sūt** aut̄ hec veteri testamētō cōsonātia: etenī illic eos q̄ idola colebāt: nō odio habē solū: s; z lapidare oīs iubet. z i deuteronomio d̄r: **Qui** dixerit p̄ri suo z m̄ri sue: nescio vos: z fr̄ib; suis ignoro illos: hi custodie rūt eloquiū tuū. **GLO.** **Vide** at̄ vt i plurib; accidere: vt pentes pl⁹ diligāt filios q̄s filij diligāt eos: z iō ḡ datim p̄ q̄s suū amorē amorē pentū eē p̄ponē dū docuit: docet cōsequēt̄ p̄ferēdū esse filioz amorē dicē: **Et** q̄ amat fil. aut fil. sup me: nō ē me dignus. **RABA.** **Per** qd̄ signat illū diuisio cōsortio eē indigni q̄ cōsaguitat carnalē amorē p̄pōit spiritali amorē dei.

[Marginal notes on the right page, partially cut off]

CHRY. **Doc** aut̄ dicit q̄si discipulos cōsolans: ac si diceret: Ne turbemini: qm̄ p̄ter spem bis cōtingentibus: p̄pterea enī veni vt plū mittā: **Et** nō dixit plū: s; qd̄ difficili ē gladiū. **Uoluit** enim asperitate verborū eoz excitare auditū: vt nō in difficultate rerū deficiāt: ne aliq̄s dicat q̄ blanda suavit: s; difficultia occultauit. **Melius** ē in rebus māsfuetudinē vide re q̄ i verbis. z p̄pterea hoc i bis nō stetit: s; exponēs plū spectē ostēdit hoc eē ciuili bello difficili dicens: **Veni** enī separe hoīem aduersus patrē suū: z filiaz aduer. ma. suā: z mūrū aduer. focz suā. **In** quo ostēdit qd̄ nō solū in familiarib; erit hoc plū: s; in amantissimis z valde necessariis: qd̄ maxime christi v̄tutē ostēdit: qd̄ discipuli hec audientes z ipsi susceperūt: z aliis suaserūt. **Quāuis** aut̄ nō ipse christus hanc separationē fecerit: sed illoz malicia: tū dicit se facere s̄m scripturę cōsuetudinē. **Scriptum** ē enī: Dedit eis deus oculos vt nō videāt. **Doc** aut̄ maxime ostēdit vtus testamentū nouo eē cognatum. **Etenī** in iudeis vnūq; p̄mū inficiebat: qm̄ vitulū fecerūt: z qm̄ belphegor imolauerūt. vñ vt monstraret eūdē esse cui hec z illa placuerūt: p̄phetie meminit dicens: **Et** inimici hoīs domesticī ei. **Et** in iudeis tale aliquid cōtingit. erant enī prophete z pseudo p̄phete z plebs scindēbat: z domus diuidēbant: z hi quidē bis credebant: alij aut̄ illis. **HIE.** **Dic** aut̄ locus p̄pe h̄sde verbis in micha propheta scribit. **Et** notādum vbi cūq; de veteri instrumētō testimoniū ponit vtrum sensus tñ an z verba cōsentiat. **HYLA.** **My**stice aut̄ gladii teloz oīm acutissimū ē: in quo ius patrū z iudicij severitas z aī aduersio pctōz. **Dei** igit̄ vbi nūcupatū meminerim in gladio: qui gladii missus est i terrā. i. p̄dicatio ei hoīm cordibus infusa. **Dic** igit̄ qnq; habitātes i vna domo diuidit: tres i duo: z duo in tres. z tria ad hoīem referim. i. corp̄ z animā z volūtātē. nā vt corp̄ aīa data ē: ita z prās hoī vtēdi vtroq; vt velle indulta ē. **At** ob illud lex ē p̄posita volūtati: sed hoc tñ in illis dephēdit: q̄ p̄mi a deo figurati sūt. **S; ex** pctō atq; infidelitate p̄mi parētis sequētib; generationib; cepit eē corp̄ nri p̄ peccatū: n̄ anime infidelitas. **Volūtās** autē sua vnicuiq; adiacet: ḡ iam vni domus qnq; sūt. **Cum** ḡ inuouamur baptisimi lauacro p̄ virtutē vbi ab ozūginis n̄re pctis sepamur recisi: qz qdā oblectōe gladii dei a patris z matris affectōib; dissidem: sitq;

CHRY. Deinde ut non moleste ferant illi. s. quibus amor dei profertur: ad altiore adducit sermonem. aia enim nihil est familiaris alicui. sed tamen et hanc non simpliciter eam haberi odio iussit: sed ut ea quis tradat in occisiones et sanguines ostendens quod non solum ad mortem oportet esse paratum: sed ad mortem violentam et etrepzoz brutissimam. s. mortem crucis. unde sequitur: Et qui non accipit crucem suam et sequitur me: non est me dignus. Nihil autem adhuc eis de propria dixerat passione. s. interi in his eos erudit: ut sermonem de passione eius magis suscipiant. Uel quod christi sunt: crucifixerunt corpus suum cum vitis et concupiscentiis: et indignus est christo quod non crucem suam in qua copatimur: comozimur: cospelimumur: cospurgimur: accipiens dominum sit secutus in hoc sacramento fidei spiritus novitate victur.

GRE. in hoc. Crucem quippe a cruciatu dicitur. et duobus modis crucem domini habuimus. aut per abstinentiam carnis affligimus: aut per compassionem primi necessitatem illi nostram putamus. Sciendum vero est quod sunt nonnulli qui carnis abstinentiam non per deo: sed per inani gloria exhibent. et sunt nonnulli qui compassionem primo: non spiritualiter sed carnaliter impediunt: ut ei non ad virtutem: sed quasi miserando ad culpas foueant. Hi itaque crucem videtur ferre: sed dominum non sequuntur. Et ideo ait: Et sequitur me.

CHRY. Quia vero precepta hec quod inuigilant onerosa videntur: ponit et utilitatem eorum maximam existere dicens: Qui inuenit animam suam perdet eam. Quasi dicit. Non solum hec quod premissa non nocent: sed maxime perducunt: tria vero nocebant: et huiusmodi facit. Ab his enim qui homines concupiscunt inducit: sicut si dicat: Propter quod non vis tenere animam tuam: quod diligis eam. Quocirca propter hoc tenet: et tunc ei maxime perditur.

REMI. Ita autem in hoc loco non substantia est intelligenda: sed hec vita presentis. et est sensus: Qui inuenit animam suam. hanc presentem vitam. id est quod habet lucem et ei dilectionis et voluptates ad hoc desiderat ut semper inuenire possit: istam quam semper seruare cupit perdet: et animam suam eterne donationis preperat.

RABA. Uel aliter: Qui salutem anime sue querit: eterne perdet: hoc est in morte dare non dubitat. vtrique autem sensui congruit apte quod sequitur: Et qui perdet animam suam propter me: inueniet eam.

REMI. Id est quod habet temporalis lucem et ei dilectiones et voluptates tempore presentis propter confessionem nominis mei transperit: anime sue inueniet eternam salutem.

HYLA. Sic ergo proficit lucrum anime in morte: et omnium in salute. detrimentum enim brevis vite feni immortalitatis acquiritur.

Qui recipit uos me recipit. et qui me recipit: recipit eum qui me misit.
Qui recipit prophetam in nomine prophete: mercedem prophete accipiet. Et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aque frigide tantum in nomine discipuli: amen dico uobis non perdet mercedem suam.

HIE. Dominus ad predicationem discipulos mittens: docet pericula non timenda: affectum subicit religioni: aurum supra tulerat: es de zona excusserat: dura euangelistarum conditio. Ubi ergo sumptus: unde victus: unde necessa-

ria: et cetera. Et ideo austeritate preceptorum spe temperat premissorum inquit: Qui recipit uos me recipit. ut in suscipiendis apostolis uniusquisque credentium christum se suscepisse arbitretur.

CHRY. Sufficiens siquidem erat premissa ad persuadendum eis qui erant apostolos suscepturi. Quis enim eos qui ita erant fortes et omnes retenebant: ut alii saluaret: non susciperet omni cum desiderio: Et suscipere quidem penam comminat est his qui non recipient: hic autem retribuitur premitte recipientibus. Et primo quidem re promittit honorem suscipientibus apostolos ut christum suscipiant et etiam patrem. unde subdit: Et qui me recipit: recipit eum qui me misit. Quid autem huic honori fiet equale: ut quis patrem et filium recipiat.

HYLA. In quibus uobis docet etiam in se mediatoris officium: quoniam cum sit receptus a nobis atque ipse perfectus ex deo sit: de premissis illi transfusus in nobis sit: et per hunc ordinem gratiam non aliud apostolos recepisse quam deo: et in illis christus: et in christo deus habitat.

CHRY. Promittit autem per hec et aliam retributionem dicens: Qui recipit prophetam in nomine prophete. pro. accipiet. Non autem simpliciter dicit: Qui suscipit prophetam: aut qui suscipit iustum: sed addit: In nomine prophete: et in nomine iusti: hoc est si non propter uirtutem huius emulati: neque propter alium temporalium suscipit: sed quod uel propheta est: uel iustus.

HIE. Uel aliter: Quia ad susceptionem magistrorum discipulos puocauerat: poterat creditum occultum esse ratio. quod et pseudo prophetas et iudaeos debemus suscipere. unde dominus dicit non pro nas suscipiendas esse si nonia: et mercedem non perire suscipientis: licet indignus fuerit susceptus sit.

CHRY. Dicit autem: Mercedem prophete et mercedem iusti accipiet. et. i. quale decem est accipere eum qui suscipit prophetam uel iustum uel quale propheta aut iustus est accepturus.

CHRY. in hoc. Non enim ut mercedem de propheta uel iusto sed mercedem prophete uel iusti. Iste enim fortasse iustus est: et quanto in hoc mundo nihil possidet tanto loquedi per iusticiam fiduciam maiorem habet: hinc cum ille sustinet quod in hoc mundo aliquid possidet illi iusticie libertate sibi participare facit: et cum eo pariter iusticie premia recipit que sustentando adiunxit. Ille prophete spiritus plenus est: sed tamen corporeo eget alimento. Et si corpus non reficitur: certus est quod uox ipsa subtrahatur. Qui igitur prophete alimenta tribuit: uires illi ad loquendum dedit. Cum propheta ergo mercedem prophete accipiet: qui hoc ante dei oculos exhibuit quod audiuit.

HIE. Mystice autem qui propheta tam recipit ut propheta: et intelligit eum de futuris loquentem: hic prophete mercedem accipiet. Igitur iudei carnaliter intelligentes prophetas: mercedem non accipient prophetarum.

REMI. Nonnulli uero propheta tam intelligunt omnium uel christum: de quo moyses dicit: Prophetam uobis suscitabit deus: quem sicut iustum intelligit: quod incompabilis iustus est. Qui ergo in nomine iusti et prophete. s. christi: prophetam uel iustum suscipit ab eo recipiet remunerationem: pro cuius amore recipit.

HIE. Noterat autem aliquis canisari et dicit: Paupertate prohibeatur ut hospitalis esse non possim: et hanc excusationem leuissimo exemplo diluit: ut calices aque frigide toto anno porrigam dicens: Et quicumque potum dederit uni ex minimis istis aque frigide calicem tantum in nomine discipuli: amen dico uobis non perdet mercedem suam. Frigide inquit non calide: ne et in calida paupertatis et penurie lignorum occasio quereretur.

REMI. Dicit autem minimis. in nomine prophete: non iusto: sed alicui ex minimis. Ubi nota deum magis ad piuum affectum

